

Bättre pension – enkelt och hållbart

Årsredovisning 2016

SPP Pension & Försäkring AB (publ).

Org nr 516401-8599.

Innehåll

Förvaltningsberättelse	3
Ägarförhållande och struktur	3
Verksamheten och produkter	3
Väsentliga händelser under året	3
Förväntningar avseende framtida utveckling	4
Resultat och ekonomisk ställning, koncernen	4
Resultat och ekonomisk ställning, moderbolaget	5
Alternativ resultaträkning	5
Definition av finansiella mått och nyckeltal	6
Direktavkastning	6
Totalavkastningstabell, moderbolaget	7
Medarbetare och miljö	7
Hållbar kapitalförvaltningsmodell	7
Regelverksförändringar	7
Risker och riskhantering	8
Bolagsstyrningsrapport	9
Förslag till vinstdisposition	10
Femårsöversikt	11
Resultatanalys	12
Totalresultaträkning	13
Rapport över totalresultat	14
Balansräkning	15
Rapport över förändring i eget kapital	17
Kassaflödesanalys	19
Noter	20
Styrelsens undertecknande	58
Revisionsberättelse	59

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för SPP Pension & Försäkring AB (publ) (SPP Pension & Försäkring) avger härmed årsredovisning för 2016, bolagets 22:a verksamhetsår. Organisationsnummer 516401-8599, med säte i Stockholm, Sverige.

Kommentarerna nedan avser koncernen om inget annat anges.

Ägarförhållande och struktur

SPP Pension & Försäkring är ett svenskt vinstutdelande livförsäkringsaktiebolag med en filial i Norge. SPP Pension & Försäkring är moderbolag till Storebrand & SPP Business Services AB (SSBS), organisationsnummer 556594-9517 med en filial i Norge, SPP Hyresförvaltning AB, organisationsnummer 556883-1340, SPP Fastigheter Komplementär AB, organisationsnummer 559051-7735 samt SPP Fastigheter AB (publ), organisationsnummer 556745-7428. SPP Fastigheter AB (publ) är i sin tur moderbolag till 38 dotterbolag varav 30 fastighetsförvaltande dotterbolag. SPP Pension & Försäkring är ett helägt dotterbolag till Storebrand Holding AB, organisationsnummer 556734-9815.

Storebrand Holding AB är i sin tur ett helägt dotterbolag till Storebrand Livsförsäkring AS, organisationsnummer 958995369, som ägs av Storebrand ASA, organisationsnummer 916300484, med säte i Oslo, Norge. Storebrand ASA (Storebrand) är ett börsnoterat holdingbolag med dotterbolag som är verksamma inom kapitalförvaltning, livförsäkring, skadeförsäkring och bankverksamhet i både Norge och Sverige. Storebrand har en ledande position i Norden inom långsiktigt sparande.

Verksamheten och produkter

SPP Pension & Försäkring erbjuder pensions- och försäkringslösningar samt kvalificerad rådgivning till företag. Pensionsförsäkring kan tecknas både som fondförsäkring och traditionell försäkring med garanterad ränta. Verksamheten är huvudsakligen inriktad på tjänstepensionsförsäkringar som förekommer både i form av kollektiva avtal och individuella kontrakt. I mindre omfattning finns även privat pensionsförsäkring och kapitalförsäkring. Försäkring med garanterad ränta finns både som förmånsbestämda och premiebestämda produkter. Dessutom tillhandahålls riskförsäkring i form av sjuk- och premiebefrielseförsäkringar samt sjukvårdsförsäkring.

I SPP Pension & Försäkring koncernen ingår även SPP Fastigheter AB (publ) (SPP Fastigheter) med dotterbolag vars verksamhet består i att, direkt eller indirekt, äga och förvalta fast och lös egendom som en del av placeringarna för kunders räkning i försäkring med garanterad ränta. SPP Pension & Försäkrings filial i Norge och SSBS filial i Norge tillhandahåller och förmedlar koncern-interna tjänster till bolag i Storebrand koncernen.

Väsentliga händelser under året

I början av 2016 lanserades ändringar för premiebestämd försäkring med garanterad ränta för att göra produkten enklare och förbättra möjligheterna till meravkastning. Den garanterade räntan är nu 1,25 procent på 85 procent av kapitalet. Placering sker individuellt och är beroende av ålder och tidigare utveckling av kapitalet. Placering sker i tre nya investeringsportföljer: Trygg, Stabil och Tillväxt. Den 1 januari 2016 placerades även allt existerande kapital inom premiebestämd försäkring med garanterad ränta i de tre nya investeringsportföljerna. Det innebär att alla försäkrade får en individuell placering av försäkringskapitalet och individuell avkastning.

Solvens II

Det nya solvensregelverket, Solvens II, trädde i kraft den 1 januari 2016 och SPP har valt att tillämpa Solvens II för hela verksamheten.

De nya reglerna innebär att tillgångar och skulder ska värderas till verkligt värde. Kapitalkravet är riskbaserat, och ska återspegla alla väsentliga risker, inklusive marknadsrisker, försäkringsrisker, motpartsrisker och operativa risker. För närvarande fastställs bolagets kapitalkrav enligt standardmodellen och SPP Pension & Försäkring har tillsvidare inte för avsikt att ansöka om en intern modell. Solvens II ställer även krav på försäkringsbolagens företagsstyrningssystem och en årlig framåtblickande bedömning av bolagens egna risker (ORSA). Under hösten 2016 genomförde SPP Pension & Försäkring sin tredje officiella ORSA-process, där styrelsen utvärderade och tog ställning till bolagets egna risk- och solvenssituation. Resultatet av denna process delgavs även Finansinspektionen. Under 2016 har SPP Pension & Försäkring delgivit kvantitativ rapportering till Finansinspektionen enligt Pelare 3 inom Solvens II.

Per den 31 december 2016 uppgick SPP Pension & Försäkrings Solvens II kvot till 153 procent, efter föreslagen utdelning.

Förlagslån

SPP Liv emitterade i februari 2014 ett externt förlagslån om 700 miljoner kronor. Lånet noterades på Nasdaq Stockholm den 29 april 2014. Förlagslånet överfördes till SPP Pension & Försäkring genom gäldenärsbyte med oförändrade villkor i samband med fusionen av SPP Pension & Försäkring AB och SPP Livförsäkring AB. Överföringen godkändes av långivarna genom sedvanligt omröstningsförfarande. Efter att fusionen och därmed gäldenärsbyte godkänkts, meddelade Finansinspektionen att lånet inte får räknas in i det fusionerade bolagets kapitalbas. SPP Pension & Försäkring överklagade Finansinspektionens beslut till Förvaltningsrätten som i december 2015 meddelade att SPP Pension & Försäkring inte får räkna med lånet i kapitalbasen. SPP Pension & Försäkring överklagade även den domen till Kammarrätten. Kammarrätten beslutade den 18 november 2016 att lånet inte får räknas med i kapitalbasen.

Som en följd av domen meddelade SPP i december 2016 att rätten till inlösen av utestående obligationer kommer att utnyttjas. När Kammarrätten meddelade domen översteg kursen nominellt värde. SPP beslöt därför att obligationsinnehavarna skulle erhålla en engångsersättning motsvarande 1,90% av nominellt värde, så att innehavarna erhölet ett belopp motsvarande kursen dagen innan Kammarrätten meddelade domen. Engångsersättningen uppgick till 13 miljoner kronor. Inlösen av obligationerna skedde den 11 januari 2017.

Anpassning av försäljnings- och marknadsorganisation

För att bygga en kundorienterad, framtidsinriktad och lönsam affär har en Anpassning gjorts av försäljnings- och marknadsorganisationen. De egna säljresurserna kommer i allt större grad fokusera på medelstora och stora företag kring storstäderna. Försäljningskontoren i Umeå och Älvsbyn stängdes under första kvartalet 2016 och i de områden som inte täcks av den egna säljkåren sker närvaron genom förmedlare.

Ny IT-plattform

SPP Pension & Försäkring har tecknat avtal med Itello om att migrera befintliga försäkringsavtal till en modern och flexibel plattform för sparande- och riskförsäkringar. Syftet är att erbjuda SPPs kunder en effektivare administration och en ökad digital tillgänglighet.

Förvaltningsberättelse, fortsättning

Nya erbjudanden skall kunna lanseras snabbare och en plattform som bygger på standardiserade lösningar skall bidra till lägre kostnader. Migreringsarbetet kommer att löpa under flera år. Under 2016 har 26 miljoner kronor aktiverats avseende ny IT-plattform.

Förändring i fastighetsportföljen

Fastighetsportföljen är i sin helhet placerad för kunders räkning. Inriktningen på portföljen är att uppnå en diversifierad portfölj med långa hyreskontrakt och stabil avkastning.

För att bättre kunna diversifiera fastighetsbeståndet har avtal tecknats med externa investerare om att bli delägare i SPP Fastigheter. Per 31 december 2016 uppgick de externa investerarnas andel till 3,5 procent.

Stort fokus ligger på att investera i miljövänliga och hållbara fastigheter och att kontinuerligt arbeta med hållbarhetsprofilen i befintlig portfölj. Sedan 2015 (2014 års verksamhet) har SPP Fastigheter rapporterat till Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB), vilket är en utvärdering som görs årligen och på portföljnivå. För 2015 års verksamhet erhöll portföljen GRESB högsta rating Green Star, och kom på plats 4 av 15 deltagande svenska bolag.

I september tillträdde SPP Fastigheter en fastighetsportfölj bestående av skolfastigheter och ett äldreboende i Örebro. Samma månad tillträdde SPP Fastigheter också ett markområde i Södertälje för ett bostadsutvecklingsprojekt, med beräknad första inflyttning under 2018.

Under året har fastigheter tillträtts för 1,1 miljard SEK. Därutöver har avtal tecknats för ytterligare fastigheter (inkl projekt) uppgående till ca 2,1 miljarder SEK med tillträde från 2017 och framåt.

SPP fortsätter att stärka sin position inom hållbart sparande

Hållbarhet är helt integrerat i kärnverksamheten. Det innebär att utöver ekonomiska parametrar vägs även sociala och miljömässiga aspekter in i samtliga beslut som fattas inom bolaget, från mindre inköpsfrågor till stora investeringsbeslut.

Kanadensiska Corporate Knights utsåg i början av året återigen SPP/Storebrand till ett av världens 100 mest hållbara bolag, och för sextonde året tar koncernen plats i det prestigefyllda Dow Jones Sustainability Index. Söderberg & Partners utser varje år finansbranschens bästa aktörer inom fyra olika kategorier. SPP erhöll förstaplatsen i två av dem: årets fondförsäkringsbolag och årets hållbara aktör.

Fossilfrågan är en av näringslivets viktigaste utmaningar och för SPP är det centralt att arbeta målinriktat för att ta sin del av ansvaret. Mot denna bakgrund lanserade systerbolaget SPP Fonder AB ytterligare tre fossilfria fonder; SPP Global Plus, SPP Tillväxtmarknad Plus och SPP Sverige Plus, vilka ingår i SPP Pension & Försäkrings erbjudande. SPP fortsätter dessutom att successivt och målmedvetet minska koldioxidfootavtrycket i samtliga investeringar.

Utdelning

Per den 31 december 2016 uppgick Solvens II kvoten till 153 procent, efter föreslagen utdelning. Utdelningen på 505 miljoner kronor reducerar Solvens II kvoten med 6 procentenheter. Styrelsens förslag till aktieutdelning har beaktat bolagets kapital situation, förväntad framtida intjäning och bolagets ORSA-stresstester.

Förväntningar avseende framtida utveckling

SPP Pension & Försäkring erbjuder sparande både i form av fondförsäkring, traditionell försäkring med garanterad ränta samt riskförsäkring. Kunderna har valt att teckna fondförsäkring i allt större utsträckning under de senaste åren. Försäkringsbeståndet inom garanterad ränta är äldre än inom fondförsäkring vilket innebär att pensionsutbetalningarna inom garanterad ränta kommer att vara högre än inom fondförsäkring de närmaste åren. Andelen förvaltat kapital som utgörs av fondförsäkring förväntas därmed fortsätta att öka.

SPP Pension & Försäkring är genom de olika produktområdena exponerat mot ett flertal olika risker. På kort sikt utgörs den

största resultatpåverkande risken av fallande priser på aktie- och fastighetsmarknader samt ökade kreditspreadar. Räntorna har sjunkit till historiskt låga nivåer. Genom ränteriskmatchning är SPP Pension & Försäkrings exponering mot fallande räntor relativt begränsad, både vad gäller bolagets resultat och soliditet. Ihållande låga räntor under en längre tid skulle dock medföra svårigheter att skapa god avkastning vilket kan resultera i en försvagning av bolagets finansiella resultat. För att motverka effekterna av det låga ränteläget sker placeringar i tillgångar där kredit- och illikviditetspremier på ett kapitaleffektivt sätt bidrar till en ökad avkastning. Andelen placeringar i lån och fastigheter förväntas öka.

Inom regelverksområdet kommer ett flertal förändringar som påverkar SPP Pension & Försäkring och andra bolag inom koncernen. Av de regelverksförändringar som idag är kända kan nämnas MIFID2, IDD, skatt på finanssektorn och dataskyddsförordningen. Dessa kan komma att påverka riskerna och riskbilden i bolaget. SPP Pension & Försäkring bevakar kontinuerligt föreslagna förändringar och analyserar konsekvenserna för bolaget.

Resultat och ekonomisk ställning

Koncernens resultat före skatt uppgick till 664 (-130) miljoner kronor för 2016.

Administrationsresultatet var 90 miljoner kronor starkare under 2016 än föregående år. Intäkterna föll då det förvaltade kapitalet minskade på grund av finansmarknadseffekter. I gengäld var kostnaderna 11 procent lägre än 2015. Kostnaderna reducerades som en följd av den omställning som har skett inom försäljnings- och marknadsorganisationen, men även en fortsatt god generell kostnadskontroll bidrog till att sänka kostnaderna.

Det finansiella resultatet förbättrades kraftigt som en följd av en god avkastning inom framför allt aktie- och kreditportföljerna. Det har inneburit att kunderna har fått en bra avkastning och det har då lett till att bolaget erhållit avkastningsdelning. Under 2015 bytte SPP Pension & Försäkring till en solvensanpassad räntekurva vid diskontering av försäkringsförpliktelser. Tillsammans med ändrade kostnadsantaganden reducerades finansiellt resultat under 2015 med -277 miljoner kronor.

Förvaltningskostnadsprocenten för SPP Pension & Försäkring uppgick till 0,55 (0,62) procent. Bolagets kostnader påverkar inte avgiftsuttaget mot kund.

Premieinkomst

Premieinkomsten för försäkring med garanterad ränta och riskförsäkring 2016 uppgick till 2 229 (2 130). Premier i fondförsäkring redovisas som insättningar till investeringskontrakt i balansräkningen. Dessa uppgick 2016 till 5 277 (5 343) miljoner kronor. För mer information se not 5.

Kapitalavkastning

Inledningen på året var turbulent för aktie- och kreditmarknaderna till följd av oro över den globala tillväxten och läget i Kinas ekonomi. Men marknaderna återhämtade sig under andra kvartalet med hjälp av stödjande centralbanksåtgärder. Tredje kvartalet avslutades med fallande räntenivåer, till följd av den osäkerhet folkröstningen om Storbritanniens utträde ur EU ledde till. Under det fjärde kvartalet satte presidentvalet i USA sina spår som återspeglades med en uppgång på både ränte- och aktiemarknaden. Den globala aktiemarknaden steg med ca 16 procent mätt i svenska kronor under året. Företagsobligationer utvecklades positivt med minskade räntedifferenser på 0,21 procentenheter. Den svenska 10-åriga Swap räntan minskade med 0,53 procentenheter.

Sammanvägt har detta lett till att samtliga portföljer har haft en positiv avkastning i år. Totalavkastningen i portföljen för det premiebestämda beståndet uppgick till 6,7 (0,3) procent och i det förmånsbestämda beståndet uppgick den till 5,4 (0,1) procent, se totalavkastningstabellen på sidan 7.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar för försäkring med garanterad ränta och

Förvaltningsberättelse, fortsättning

riskförsäkring uppgick till 5 718 (6 036) miljoner kronor. Försäkringsersättningar i fondförsäkring redovisas som uttag avseende investeringskontrakt i balansräkningen. Dessa uppgick till 3 187 (3 191) miljoner kronor. För mer information se not 9.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar är summan av livförsäkringsavsättningar, avsättningar för oreglerade skador, garanterad och villkorad återbäring samt fondförsäkringsåtaganden och motsvarar det samlade kapitalet för gällande försäkringsavtal. Dessa avsättningar uppgick till 166 480 (158 106) miljoner kronor, varav försäkringstekniska avsättningar för vilka försäkringstagarna bär risken uppgick till 84 791 (76 845) miljoner kronor.

Driftskostnader

Driftskostnaderna för moderbolaget uppgick till 1 017 (1 153) miljoner kronor. Driftskostnaderna för koncernen uppgick till 938 (1 049) miljoner kronor. För mer information se not 12.

Avskrivningar immateriella tillgångar

Vid fusionen med SPP Livförsäkring AB erhöll SPP Pension & Försäkring koncernmässig goodwill och immateriella tillgångar om totalt 1 380 miljoner kronor. De immateriella tillgångarna har under 2016 skrivits av med 92 (93) miljoner kronor. Under 2016 har 26 miljoner kronor aktiverats. Inga avskrivningar av dessa har skett under 2016. För mer information se not 18.

Förvalt kapital

Det förvaltade kapitalet för försäkringstagarnas räkning steg under året och uppgick per den 31 december 2016 till 162 (154) miljarder kronor, varav fondförsäkring uppgick till 79 (71) miljarder kronor och förvalt kapital med garanterad ränta uppgick till 83 (83) miljarder kronor.

Resultat och ekonomisk ställning moderbolaget

Moderbolagets resultat före bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 489 (-270) miljoner kronor. Skillnaden mellan resultatet i moderbolaget och koncernen förklaras främst av att koncernen påverkas positivt av återläggning av goodwillavskrivningar och positivt resultat från redovisning av pensioner enligt IAS 19. För mer information se not 12 Driftskostnader och not 17 Goodwill.

Alternativ resultaträkning

Koncernen (miljoner kronor)	2016	2015
Administrationsresultat	381	291
Riskresultat	73	127
Finansiellt resultat	181	-424
Avskrivning immateriella tillgångar	-92	-93
Övrigt	34	-57
Årets resultat före bokslutsdispositioner och skatt ¹⁾	577	-156

¹⁾ Exklusive resultat för innehav utan bestämmande inflytande 30 (26) miljoner kr.

Administrationsresultat

Koncernen (miljoner kronor)	2016	2015
- Kapitalavgifter	788	809
- Premieavgifter	95	103
- Övriga intäkter	473	472
Summa intäkter	1 356	1 384
Summa kostnader	-975	-1 093
Summa	381	291

Administrationsresultatet uppgick till 381 (291) miljoner kronor. Huvuddelen av intäkterna är relaterade till det kapital som förvaltas för kunders räkning. Under 2016 har det förvaltade kapitalet i snitt

varit något lägre än under 2015. Det beror på den värdenedgång som skedde under andra halvåret 2015, både inom fondförsäkring och försäkring med garanterad ränta. Det ledde till att intäkterna sjönk något.

I början av 2016 gjordes en anpassning inom Försäljnings- och Marknadsorganisationen för att bygga en mer kundorienterad, framtidsinriktad och lönsam affär. Därutöver har ett flertal andra åtgärder genomförts för att reducera kostnaderna. Kostnaderna sjönk med 11 procent, från 1 093 miljoner kronor till 975 miljoner kronor.

Under 2016 har kapitalet som förvaltas för kunders räkning ökat från totalt 154 miljarder kronor vid ingången av året till 162 miljarder vid utgången av året. En fortsatt växling från försäkring med garanterad ränta till fondförsäkring har skett. Inom fondförsäkring har kapitalet under året ökat från 71 miljarder kronor till 79 miljarder kronor. Det har skett både genom värdetillväxt och fortsatt positivt nettoflöde. Det förvaltade kapitalet inom försäkring med garanterad ränta var oförändrat 83 miljarder kronor (83 miljarder kronor). Cirka 75 procent av intäkterna inom administrationsresultatet är direkt relaterade till det förvaltade kapitalet.

Riskresultat

Koncernen (miljoner kronor)	2016	2015
Livsfallsresultat	-54	54
Dödsfallsresultat	57	16
Sjukresultat	90	97
Återförsäkring	-3	-3
Övrigt	-17	-37
Summa	73	127

Inom fondförsäkring är försäkringsrisken relativt begränsad och det huvudsakliga resultatet kommer från sjukförsäkring samt livs- och dödsfallsexponeringar inom försäkring med garanterad ränta. Det var framför allt ett fortsatt positivt resultat inom sjukförsäkring som bidrog till riskresultatet. Livsfallsresultatet var negativt och dödsfallsresultatet positivt. Som en följd av utvecklingen gjordes prisjusteringar under andra halvåret för att uppnå ett positivt och mer balanserat resultat för både livsfalls- och dödsfallsrisker.

För stora dödsfalls- och sjukfallsexponeringar har återförsäkring tecknats. Resultatet för återförsäkring avser skillnaden mellan ersättningarna från återförsäkrare och de premier som erlagts.

Finansiellt resultat

Koncernen (miljoner kronor)	2016	2015
Avkastningsdelning	244	9
Indexeringsavgift	3	133
Förändring av kapitaltillskott	-86	-561
Övrigt	20	-5
Summa	181	-424

I fondförsäkring tillfaller hela avkastningen kunderna. För försäkringar med garanterad ränta består det finansiella resultatet främst av tre komponenter; avkastningsdelning, indexeringsavgift samt förändring av latent kapitaltillskott.

Som en följd av god avkastning i kundportföljerna med garanterad ränta uppgick avkastningsdelningen till 244 (9) miljoner kronor. Indexeringsavgiften i det förmånsbestämda försäkringsbeståndet uppgick till 3 (133) miljoner kronor.

Löpande görs en värdering av det garanterade åtagandet. Om det garanterade åtagandet är högre än försäkringskapitalet görs en avsättning i form av latent kapitaltillskott. Förändringen i latent kapitaltillskott uppgick till -86 (-561) miljoner kronor. Det negativa resultatet under 2015 beror huvudsakligen på att SPP bytte till en Solvens II anpassad räntekurva vid diskontering av försäkringsförpliktelser.

Förvaltningsberättelse, fortsättning

Övrigt resultat

Koncernen (miljoner kronor)	2016	2015
Avkastning på eget kapital	55	-32
Räntekostnader på förlagslån	-17	-16
Avkastningsskatt	-146	-382
Uttagen avkastningsskatt	142	373
Summa	34	-57

Bolagets egna tillgångar som motsvarar det egna kapitalet samt förlagslån förvaltas huvudsakligen i korta räntebärande tillgångar och redovisas som Avkastning på eget kapital. Minskade kredit-spreadar har lett till ett positivt resultat under 2016.

Definition av finansiella mått och nyckeltal

Den europeiska tillsynsmyndigheten ESMA har publicerat riktlinjer om upplysningar av alternativa finansiella mått och nyckeltal i finansiella rapporter för företag som har emitterat noterade värdepapper och som inte definieras enligt IFRS. SPP Pension & Försäkring presenterar ett antal finansiella mått i delårsrapporten som inte definieras i IFRS. Företagsledningen anser att dessa ger värdefull kompletterande information till bolagets intressenter om företagets finansiella resultat och ställning. Följande alternativa finansiella mått och nyckeltal finns inte definierade i IFRS, lag om årsredovisning i försäkringsföretag, försäkringsrörelselagen eller Finansinspektionens föreskrifter om årsredovisning i försäkringsföretag:

Solvens II kvot

Solvens II kvoten uttrycker förhållandet mellan kapitalbasen och det lagstadgade solvenskapitalkravet såsom dessa definieras enligt 7 och 8 kapitlet i försäkringsrörelselagen. Regelverket förändrades den 1 januari 2016 då Solvens II-regelverket trädde ikraft. Solvens II kvoten presenteras i femårsöversikten.

Definitioner av de olika delresultaten i den alternativa resultaträkningen

De olika delresultaten i den alternativa resultaträkningen presenteras i förvaltningsberättelsens avsnitt Alternativ resultaträkning.

Administrationsresultat

Administrationsresultatet är skillnaden mellan de avgifter som, enligt försäkringsvillkoren, tas ut från försäkringarna och bolagets faktiska driftskostnader. Intäkterna består av avgifter som är baserade på försäkringarnas kapital, premievolymer eller antal i form av styckeavgifter. Driftskostnaderna består till exempel av kostnader för personal, marknadsföring, provisioner och IT.

Riskresultat

Riskresultatet utgörs av skillnaden mellan bolagets prissättning av biometrisk risk och deras faktiska utfall. Med biometrisk risk avses dödsfall, långt liv, sjuk- och olycksfall. Mer om riskresultatet finns att läsa i not 3.

Finansiellt resultat

För försäkringar med garanterad ränta är det främst tre komponenter, avkastningsdelning, indexeringsavgift samt latent kapitaltillskott för att täcka det garanterade åtagandet, som påverkar det finansiella resultatet. Om totalavkastningen, för en premiebestämd försäkring, överstiger försäkringens garanterade ränta under ett kalenderår uppstår avkastningsdelning.

Vid avkastningsdelning erhåller den försäkrade 90 procent av totalavkastningen, dock minst den garanterade räntan och bolaget resterande andel i totalavkastningen. Bolagets del av totalavkastningen, avkastningsdelningen, blir då en intäkt i det finansiella resultatet.

På nya premier som inbetalas från 2016 inom premiebestämd försäkring är garantin 1,25 procent av 85 procent av den inbetalda

premier. Ingen avkastningsdelning utgår på dessa premier, istället utgår en garantiavgift.

För förmånsbestämda försäkringar har bolaget rätt att ta ut en indexeringsavgift om det kollektiva överskottet tillåter en indexering av försäkringarna, maximalt motsvarande förändringen i konsumentprisindex (KPI) mellan de två närmast föregående septembemånaderna. Hälften av avgiften tas ut om utgående pensioner kan indexeras med hela förändringen av KPI, eller om pensionerna lämnas oförändrade vid negativ utveckling av KPI. Om utvecklingen i KPI har varit negativ har bolaget rätt att ta ut indexeringsavgiften så länge de utgående pensionerna inte sänks. Hel avgift tas ut om även fribrev kan räknas upp med hela KPI-förändringen. Hel avgift motsvarar 0,8 procent av försäkringskapitalet.

Löpande görs en marknadsvärdering av det garanterade åtagandet. Om det garanterade åtagandet är högre än försäkringskapitalet görs en avsättning i form av latent kapitaltillskott. Om försäkringskapitalet skulle understiga det garanterade värdet när försäkringen börjar betalas ut skjuter bolaget till kapital upp till det garanterade värdet i form av realiserat kapitaltillskott. Ytterligare kapitaltillskott kan uppstå när försäkringskapitalet, under utbetalningsfasen, inte är tillräckligt för att finansiera de garanterade åtagandena.

För riskprodukter redovisas skillnaden mellan avkastning och förändringar i försäkringstekniska avsättningar till följd av ränterörelser i det finansiella resultatet.

Övrigt resultat

Övrigt resultat utgörs av avkastningen på de tillgångar som inte förvaltas för försäkringstagarnas räkning (eget kapital) och räntekostnader för förlagslån. Även uttag av avkastningsskatt redovisas under övrigt resultat.

Förvalt kapital

Avser de tillgångar inom sparandeförsäkring som förvaltas för försäkringstagarnas räkning. För fondförsäkring utgörs dessa av Fondförsäkringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken. För försäkring med garanterad ränta utgörs dessa av försäkringskapitalet (Försäkringstekniska avsättningar för försäkringar med garanterad ränta reducerat med avsättningar för latent kapitaltillskott). Förvalt kapital presenteras i förvaltningsberättelsens avsnitt Resultat och ekonomisk ställning.

Direktavkastning

Koncernen	2016	2015
Direktavkastning, procent	3,05	2,59

Direktavkastningen beräknas som nettot av hyresintäkter och driftskostnader från byggnader och mark samt utdelning på aktier och andelar och ränteintäkter i livförsäkringsrörelsens tekniska resultat i relation till årets genomsnittliga förvaltade kapital inom traditionellt försäkring med garanterad ränta. Det förvaltade kapitalet redovisas under placeringstillgångar samt kassa och bank. Det kapital som inte förvaltas för försäkringstagarnas räkning exkluderas. Det ger en mer rättvisande bild av direktavkastningen på det kapital som förvaltas för försäkringstagarnas räkning.

Förvaltningsberättelse, fortsättning

Totalavkastning

Totalavkastningen för perioden framgår av nedanstående tabell.

Moderbolaget

Traditionellt förvaltad kapital	Marknadsvärden (miljoner kronor)		Totalavkastning (procent)				
	2016-12-31	2015-12-31	2016	2015	2014	2013	2012
Aktier	4 480	5 215	14,7	5,6	24,8	20,9	11,7
Räntebärande	71 017	71 443	5,3	-0,3	11,4	3,7	3,5
Fastigheter	6 722	5 790	13,0	9,4	12,7	5,5	5,8
Totalt	82 457	82 448	5,9	0,8	12,3	1,8	4,0

Totalavkastningen är beräknad enligt 6 kapitlet i Finansinspektionens föreskrift FFFS 2015:12, utifrån resultat- och balansräkningens poster.

Medarbetare och miljö**Medarbetare**

Medelantalet anställda i SPP Pension & Försäkring under 2016 var 406 (418) anställda och bolaget hade 394 (424) anställda vid årets slut. Under 2016 har Kundcenter Individ flyttats från SPP Spar AB till SPP Pension & Försäkring.

Jämställdhet

SPP Pension & Försäkring koncernen arbetar aktivt för en jämn fördelning mellan kvinnor och män inom alla områden och på alla nivåer i bolagen.

Sjukfrånvaro och friskvård

Storebrand koncernens sjukfrånvaro har sedan flera år tillbaka varit stabil eller minskat något. Den trenden har fortsatt. Den samlade sjukfrånvaron år 2016 var 3,1 (3,1) procent i SPP Pension & Försäkring. Samtliga medarbetare omfattas av en företagsbetald sjukvårdsförsäkring genom DKV Hälsa. Bolaget har dessutom avtal med företagshälsovården Feelgood.

Kompetens

SPP Pension & Försäkring arbetar fortloppande med att säkerställa att rätt kompetens finns för att skapa bästa möjliga resultat och konkurrenskraft. Medarbetarnas behov av utveckling utvärderas och diskuteras löpande i vardagen, men framför allt i medarbetarsamtalen. Under 2016 har bolaget fortsatt arbetet med att göra det vardagliga arbetet till en plats för lärande och utveckling, där utmanande arbetsuppgifter ger möjlighet till nytt lärande och nya uppgifter. Det ska bidra till en bredare kompetens som skapar möjligheter till en rörlighet inom koncernen. Under 2016 har ett antal mellanchefer gått ett program via Storebrand Akademin, som är ett internt utvecklingsprogram med fokus på ledarskapet kopplat till koncernens strategiska mål och handlingsplaner.

Etik och förhållningssätt

SPP Pension & Försäkrings verksamhet bygger på förtroende och ställer höga krav på medarbetarnas etiska förhållningssätt. SPP Pension & Försäkring har en gemensam uppsättning etiska regler och på intranät finns varslingsrutiner, broschyrer, anonym brevlåda, frågor och svar samt presentationer. Alla chefer ska årligen skriftligen intyga att de har gått igenom rutiner för etik och etiska dilemman, informationssäkerhet, ekonomisk brottslighet och HSE (hälsa, säkerhet och miljö) med sina anställda. Alla anställda ska genomföra e-learning i etik. Koncernen har även obligatorisk etikkurs för ledare.

Miljö

Miljöfrågorna är centrala i SPP Pension och Försäkrings verksamhet. Så långt det är tekniskt och ekonomiskt möjligt ska bolaget medverka till en långsiktigt hållbar utveckling och orsaka så lite miljöpåverkan som möjligt. Grundprincipen för miljöarbetet ska vara att i möjligaste mån reducera utsläpp och miljöpåverkan. Kompensation skall ske för det som inte kan reduceras.

Ett aktivt arbete med att minimera energi- och resursförbrukning i linje med miljöarbetet inom koncernen pågår kontinuerligt. Detta inkluderar bland annat återvinning av kontorsprodukter och annat material. Vid inköp prioriteras miljövänliga alternativ.

Ett konsekvent och långsiktigt miljöarbete ger både miljövinster och kostnadsbesparingar.

Kontinuerliga åtgärder vidtas för att minska såväl energi- som pappersförbrukning och detta mäts och utvärderas årligen.

Hållbar kapitalförvaltningsmodell

Försäkringskapitalet är placerat i aktier, räntebärande instrument och fastigheter. Beroende på nivån på tidigare utveckling på sparandet och vilken fas sparandet befinner sig i placeras försäkringskapitalet i en eller flera investeringsportföljer med olika placeringsinriktning. Målet med förvaltningen av investeringsportföljerna är en god avkastning samtidigt som förpliktelser till kunderna säkerställs. SPP Pension & Försäkring avstår från att investera i företag som medverkar till kränkningar av de mänskliga rättigheterna, korruption, klimat och miljöskador, produktion av landminor, kluster- och atomvapen samt produktion av tobak. SPP Pension & Försäkrings traditionella försäkring förvaltas enligt Storebrands standard för hållbara investeringar. En särskild avdelning inom Storebrand arbetar heltid med att kontinuerligt övervaka 4 000 företag och följa upp hur dessa lever upp till våra krav.

Regelverksförändringar

Nya solvensregelverket, Solvens II, trädde i kraft den 1 januari 2016 och SPP Pension & Försäkring har valt att tillämpa Solvens II för hela verksamheten. Se beskrivning under rubriken Solvens II på sidan 3.

I maj 2014 antog Europaparlamentet och rådet ett direktiv (MiFID II) och en förordning (MiFIR) om marknader för finansiella instrument. Syftet med dessa regler är bl.a. att ytterligare stärka kundskyddet. Lagrådsremiss publicerades den 20 januari 2017. Gällande provisionsfrågan innebär lagrådsremissens förslag att provisionsförbud införs för oberoende rådgivning och portföljförvaltning, utom i det fall då ersättningen lämnas vidare till kunden. För andra investeringstjänster är endast provisioner som bl.a. höjer kvaliteten på den tjänst som levereras till kunden tillåtna. Regeringen anser inte att det framkommit särskilda skäl som skulle motivera att Sverige inför ett mer omfattande förbud än direktivet utom i ett fall då oberoende rådgivning inte får omfatta egna produkter. MiFID II träder ikraft 3 jan 2018. MiFID II gäller inte för försäkringsföretag, men regeringen framhåller att regleringen avseende tredjepartsättningar på marknaden för finansiell rådgivning om försäkringsbaserade investeringsprodukter så långt som möjligt ska likna den för värdepappersinstituten. SPP Pension & Försäkring bevakar regelverket och i vilken omfattning det kommer att påverka försäkringsföretag.

Försäkringsdistributionsdirektivet (IDD) förväntas träda ikraft 23 februari 2018 och innehåller regler om tillståndsplikt, kompetens och fortbildning, informationsplikt, produktgodkännandeprocess, rådgivning m.m. Finansdepartementet avser att remittera en departementsskrivelse (Ds) under våren 2017 med förslag på hur IDD

Förvaltningsberättelse, fortsättning

bör genomföras i Sverige. SPP Pension & Försäkring har påbörjat ett arbete med en analys av hur verksamheten ska anpassa sig till det nya regelverket.

Utredningen om skatt på finanssektorn överlämnade den 7 november 2016 sitt slutbetänkande Skatt på finansiell verksamhet (SOU 2016:76) till regeringen med ett förslag om att finanssektorn ska belastas med en skatt på 15 procent av lönekostnaden. Uppdraget har varit att ta fram ett förslag till en skatt på den finansiella sektorn, som minskar den skattefordel som sektorn kan antas få till följd av att omsättning av finansiella tjänster (inklusive försäkringstjänster) av skattetekniska skäl har undantagits från mervärdesskatteplikt. Skatten föreslogs att införas den 1 januari 2018. Förslaget remitterades och de flesta remissinstanserna var emot förslaget. Regeringen beslutade att inte gå vidare med förslaget, men är överens om att gå vidare med att se över möjligheterna till en renodlad bankskatt. Regeringen har uttalat att man då kommer ta ett samlat grepp på beskattningen av finanssektorn.

Den 14 april 2016 antog Europaparlamentet den nya EU-förordningen om dataskydd som ska ersätta den svenska personuppgiftslagen. Bland annat ställs strängare krav på att företag och andra organisationer ska informera om hur de hanterar enskildas personuppgifter och när man har rätt att få uppgifter raderade. Datainspektionen ska kunna döma ut en "administrativ sanktionsavgift", en form av böter, på upp till 20 miljoner euro, om företag inte lämnar information till registrerade, hanterar personuppgifter utan lagligt stöd, inte anmäler en säkerhetsincident till Datainspektionen eller inte skyddar personuppgifter med lämpliga säkerhetsåtgärder. Förordningen som kallas "allmän dataskyddsförordning" börjar gälla den 25 maj 2018. Ett koncerngemensamt projekt har påbörjats där en analys, kartläggning och implementering av regelverket kommer att genomföras.

Enligt ändringar i årsredovisningslagen ska ett stort företag eller ett företag av allmänt intresse publicera en hållbarhetsrapport, antingen som en del av förvaltningsberättelsen eller som en separat rapport. Hållbarhetsrapporten ska innehålla de icke-finansiella upplysningar som behövs för förståelsen av företagets utveckling, ställning, resultat och konsekvenserna av dess verksamhet, däribland upplysningar i frågor som rör miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption.

Lagändringarna trädde i kraft den 1 december 2016 och tillämpas för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2016.

Den 18 maj beslutade riksdagen om EU:s revisionspaket som består av en förordning och ett direktiv. Bestämmelserna i direktivet ska tillämpas på alla revisionsuppdrag, medan reglerna i förordningen endast gäller vid revision av noterade företag och vissa finansiella företag. De nya reglerna trädde ikraft 17 juni 2016, men flertalet av bestämmelserna ska tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter 16 juni 2016. De viktigaste förändringarna innebär en mer omfattande och informativ revisionsberättelse, krav på revisorsrotation (10 år), krav på revisionsutskott och en förteckning över förbjudna icke-revisionstjänster. Om ett börsbolag eller ett finansiellt företag bryter mot reglerna har Finansinspektionen rätt att ingripa. SPP Pension & Försäkring omfattas av regelverket och håller på att anpassa sin verksamhet för att uppfylla reglerna.

Risker och riskhantering

Som försäkringsbolag består SPP Pension & Försäkrings kärnverksamhet av att på ett medvetet och kontrollerat sätt ta och hantera olika risker för både kundernas och ägarnas räkning. Bolaget är främst exponerat för affärsrisker, marknadsrisker, försäkringsrisker, kostnadsrisker samt operativa risker. Riskerna förvaltas, kontrolleras och följs upp enligt ett system med tre försvarslinjer. I not 3 finns en beskrivning av riskerna samt en redogörelse för hur de hanteras och följs upp.

Bolagsstyrningsrapport

SPP Pension & Försäkring AB (publ) ("SPP" eller "Bolaget") lämnar följande bolagsstyrningsrapport för perioden 1 januari–31 december 2016. Mer information om bolagsstyrning inom Storebrandkoncernen finns på www.storebrand.no.

Ägare och aktier

Ägare

SPP är ett helägt dotterbolag till Storebrand Holding AB, vilket i sin tur är ett helägt dotterbolag till Storebrand Livsförsäkring AS. Sistnämnda bolag är i sin tur ett helägt dotterbolag till Storebrand ASA, vilket är noterat på Oslo Börs.

Den 31 december 2016 uppgick SPPs aktiekapital till 280 MSEK, fördelat på 2 800 aktier om nominellt 100 000 kr.

Bolagsstämman

Bolagsstämman är Bolagets högsta beslutande organ. På bolagsstämman utövar ägaren sitt inflytande. Bolagsstämmans uppgifter är reglerade i försäkringsrörelselagen, aktiebolagslagen och Bolagets bolagsordning.

Årsstämma hålls vanligen i mars eller april månad. På årsstämman fattas beslut om fastställande av årets balans- och resultaträkning, utdelning, val av och ersättning till styrelse och revisorer samt de övriga frågor som kan förekomma enligt lag eller bolagsordningen.

Obligationslån

Bolaget har i samband med en fusion 2015 övertagit ett obligationslån om sammanlagt 700 MSEK. Obligationerna var noterade på Nasdaq Nordic och löstes den 11 januari 2017.

Styrelse och ledning

Styrelsen

Styrelsen utses och entledigas av bolagsstämman. Av bolagsordningen framgår att den skall bestå av lägst fyra och högst nio ledamöter. Per 31 december 2016 bestod styrelsen av fyra bolagsstämموvalda ledamöter: Odd Arild Grefstad, ordförande, Viveka Ekberg, Geir Holmgren och Göran Jansson. Av ledamöterna är Grefstad och Holmgren anställda i Storebrandkoncernen medan Ekberg och Jansson är så kallade oberoende ledamöter. Vidare består styrelsen av två ledamöter utsedda av personalen samt två suppleanter för dessa. Ledamoten Hege Hodnesdal lämnade styrelsen på egen begäran i november 2016.

Styrelsens uppgifter är reglerade i försäkringsrörelselagen och aktiebolagslagen. Styrelsens övergripande ansvar är att förvalta Bolagets angelägenheter på ett sådant sätt att ägarens intressen av en långsiktig kapitalavkastning tillgodoses. Styrelsen ansvarar därvid för att Bolaget har en lämplig organisation och att verksamheten bedrivs i enlighet med försäkringsrörelselagen och övriga för Bolaget gällande lagar och regler. Styrelsens arbete regleras i Arbetsordning för styrelsen, vilken fastställs årligen av styrelsen.

Styrelsen arbetar efter en årlig temaplan och fattar beslut i frågor som rör Bolagets strategiska inriktning, större investeringar, förvärv, avyttringar, organisationsfrågor, incitamentsprinciper samt de riktlinjer och instruktioner som ankommer på styrelsen att fastställa.

I december 2016 inrättade styrelsen ett revisionsutskott samt beslutade att med hänsyn till styrelsens storlek skall den samlade styrelsen utgöra utskottet.

Principerna för ersättning till ledande befattningshavare och övriga anställda regleras i den av styrelsen fastställda Övergripande principer för ekonomisk ersättning i Storebrandkoncernen. Ersättningsfrågor bereds i det för Storebrandkoncernen gemensamma Kompensationsutvalget men beslutas av styrelsen. Styrelsen antar årligen en ersättningspolicy.

Under 2016 sammanträdde styrelsen åtta gånger. SPPs verkställande direktör ("VD") samt andra befattningshavare i Bolaget utgör föredragande på sammanträdena.

Styrelsens arbete utvärderas årligen i en strukturerad och anonymiserad undersökning som tas som en diskussionspunkt i styrelsen med uppföljning under året.

Verkställande direktören

VD utses och entledigas av styrelsen. VD leder den dagliga verksamheten och ansvarar för den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och direktiv. VD ansvarar för att styrelsen hålls löpande informerad om Bolagets verksamhet och erhåller nödvändiga beslutsunderlag. VD är föredragande och förslagsställare vid styrelsemötena. VDs arbete utvärderas löpande av styrelsen.

VD leder Bolagets ledningsgrupp. Ledningsgruppen är ett samrådsorgan och har således inte någon självständig beslutanderätt.

VD för Bolaget är sedan 1 juli 2015 Staffan Hansén, född 1965. Hansén är pol.lic. i nationalekonomi vid Åbo Akademi. Han ingår även i Storebrandkoncernens koncernledning.

Ersättningar

Ersättningen till styrelsen, VD och ledande befattningshavare framgår av not 42 i årsredovisningen för Bolaget.

Kontroll och rapportering

Riskhanteringssystem

För en redogörelse över risker och riskhantering hänvisas till not 3 i årsredovisningen

Finansiell rapportering

Det åligger styrelsen att säkerställa att Bolagets organisation är utformad på ett sätt som möjliggör en betryggande kontroll av Bolagets ekonomiska förhållanden och att ekonomiska rapporter utformas i enlighet med lag, tillämpliga redovisningsstandarder och övriga, för Bolaget gällande regler. VD ansvarar för att bokföringsskyldigheten och den finansiella rapporteringsskyldigheten löpande fullgörs.

Styrelsen och ledningen erhåller minst varje kvartal fördjupningsmaterial avseende Bolagets resultat och finansiella ställning. Materialet innehåller även beskrivningar av ställningstaganden som gjorts vid värdering av olika poster i de finansiella rapporterna.

Väsentliga riktlinjer och instruktioner som har betydelse för den finansiella rapporteringen uppdateras löpande och kommuniceras till berörda medarbetare. Regelefterlevnaden säkerställs inom ramen för tre försvarslinjerna.

SPP upprättar sedvanlig årsredovisning. Såsom försäkringsbolag rapporterar Bolaget även kvartalsvis till Finansinspektionen.

Revision

Revisorerna granskar Bolagets årsredovisning och styrelsens och VDs förvaltning samt avger revisionsberättelse till Bolagets årsstämma.

Revisor utses på årsstämman. Av bolagsordningen följer att Bolaget skall ha en auktoriserad revisor. Till revisor kan även utses ett revisionsbolag. På årsstämman 2016 utsågs revisionsbolaget Deloitte med auktoriserade revisorn Elisabeth Werneman som huvudansvarig.

Förslag till vinstdisposition

Resultatet i SPP Pension & Försäkring AB (publ) uppgick till 505 012 342 kronor efter skatt. Till årsstämman förfogande står enligt balansräkningen vinstmedel på sammanlagt 8 732 783 089 kronor.

Balanserad vinst	8 227 770 747 kronor
Årets resultat	505 012 342 kronor
Summa	8 732 783 089 kronor

Styrelsen föreslår att fria medel disponeras på följande sätt:

I utdelning lämnas	505 000 000 kronor
Till nästa år överförs balanserade vinstmedel	8 227 783 089 kronor
Summa	8 732 783 089 kronor

Förslaget till utdelning har gjorts med beaktande av reglerna om skydd för bolagets egna kapital och försiktighetsregeln enligt

Aktiebolagslagen 18 kap 4 §. Styrelsen har tagit hänsyn till 1) de krav som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på storleken av det egna kapitalet, och 2) bolagets konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt. Hänsyn har även tagits till dotterbolagens ställning. Dessa beaktanden har genomförts genom att ta hänsyn till Försäkringsrörelselagens krav om solvenskvot.

Bolagets ekonomiska ställning ger inte upphov till annan bedömning än att bolaget kan förväntas fullgöra sina förpliktelser på såväl kort som på lång sikt. Styrelsens bedömning är att bolagets egna kapital är tillräckligt stort i förhållande till verksamhetens omfattning och risker.

SPP Pension & Försäkring AB (publ) har 2016 mottagit koncernbidrag på 77 057 652 kronor från moderbolaget Storebrand Holding AB och lämnat koncernbidrag på 18 263 561 kronor till SPP Spar AB och 1 842 165 kronor till SPP Konsult AB, samt 550 264 kronor till Storebrand & SPP Business Services AB och 37 275 kronor till SPP Hyresförvaltning AB. Beträffande bolagets resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande tilläggsupplysningar.

Femårsöversikt

Koncernen ¹⁾ (miljoner kronor)	2016	2015	2014	2013	2012
Resultat					
Premieinkomst	2 229	2 130	-	-	-
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen ²⁾	4 785	137	-	-	1 039
Försäkringsersättningar	-5 718	-6 036	-	-	-
Återbäring och rabatter		-24	-	-	-
Driftskostnader	-938	-1 049	-452	-432	-343
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	536	-70	133	60	55
Årets resultat	624	18	133	60	53
Ekonomisk ställning					
Byggnader och mark	6 428	5 122	14	16	7
Låt till koncernföretag	5	-	-	-	-
Aktier och andelar i intresseföretag samt lån till intresseföretag	427	404	23	-	-
Aktier och andelar	4 942	5 870	29	10	33
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	78 816	84 029	-	-	-
Derivat	3 460	2 580	-	-	-
Övriga lån	2 476	-	-	-	-
Övriga placeringstillgångar	1 333	696	-	-	-
Summa placeringstillgångar	97 887	98 701	66	26	40
Fondförsäkringstillgångar	78 815	70 695	66 276	54 359	42 644
Summa placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken	78 815	70 695	66 276	54 359	42 644
Livförsäkringsavsättningar	80 728	80 480	-	-	-
Oreglerade skador	781	781	-	-	-
Summa försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)	81 509	81 261	66 276	54 359	42 644
Villkorad återbäring	5 976	6 150	-	-	-
Fondförsäkringsåtaganden	78 815	70 695	66 276	54 359	42 644
Summa försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk	84 791	76 845	66 276	54 359	42 644
Eget kapital	9 149	10 604	1 435	1 302	942
Summa konsolideringskapital	9 149	10 604	1 435	1 302	942
Förvaltningskostnadsprocent	0,55	0,62	0,45	0,45	0,6

¹⁾ Jämförelsesiffror för 2014 och bakåt avser endast moderbolaget SPP Pension & Försäkring

²⁾ Avser summan av kapitalavkastningens intäkter och kostnader samt realiserade vinster och förluster

Moderbolaget (miljoner kronor)	2016	2015	2014	2013	2012
Solvens I					
Kapitalbas	-	8 350	1 435	1 302	942
Erforderlig solvensmarginal	-	4 230	663	544	426
Solvenskvot	-	197 %	216 %	239 %	221 %
Solvens II					
Kapitalbas	12 679	-	-	-	-
SCR (Solvency Capital Requirement)	8 282	-	-	-	-
MCR (Minimum Capital Requirement)	3 373	-	-	-	-
Solvenskvot	153 %	-	-	-	-
Totalavkastning, premiebestämd försäkring, procent	6,7	0,3	-	-	-
Totalavkastning, förmånsbestämd försäkring, procent	5,4	0,1	-	-	-

Konsolideringsgrad anges inte då det inte är ett relevant mått för vinstudelande livförsäkringsbolag.

Resultatanalys

Moderbolaget (miljoner kronor)	Tjänstepensionsförsäkring					Övrig livförsäkring			
	Totalt 2016	Förmåns- bestämd försäkring	Avgifts- bestämd traditionell försäkring	Fond- försäkring	Tjänste- anknuten sjukför- säkring och premie- befrielse- försäkring	Individuell traditionell livför- säkring	Fond- försäkring	Grupp- liv- och tjänste- gruppliv- försäkring	Oppsägbar sjuk- och olycksfalls- försäk- ring samt premie- befrielse- försäkring
Teknisk redovisning av livförsäkringsrörelse									
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)	2 229	693	1 197	-	284	53	-	-	2
Kapitalavkastning, intäkter	3 406	1 523	1 746	-	27	110	-	-	0
Värdeökning på placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken	6 529	-	-	6 125	-	-	404	-	-
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	1 696	760	870	-	11	55	-	-	0
Övriga tekniska intäkter	1 341	183	312	746	16	26	58	-	0
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)	-5 718	-2 226	-2 999	-	-163	-328	-	-	-2
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	-7 559	-587	-560	-6 126	2	115	-404	-	-
Återbäring och rabatter	-2	-	-2	-	0	-	-	-	-
Drifstkostnader	-1 017	-157	-224	-490	-99	-16	-30	-	-1
Kapitalavkastning, kostnader	-187	-84	-95	-	-2	-6	-	-	0
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	-103	-46	-53	-	-	-4	-	-	-
Övriga tekniska kostnader	-181	-35	-37	-99	-	-6	-4	-	-
Kapitalavkastning överförd till finansrörelsen	-14	-7	-7	-	-	0	-	-	-
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	420	17	148	157	76	-1	24	-	-1
Premieinkomst									
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	2 232	693	1 197	-	287	53	-	-	2
Premier för avgiven återförsäkring	-3	-	-	-	-3	-	-	-	-
Summa	2 229	693	1 197	-	284	53	-	-	2
Inbetalda premier bokförda i balansräkningen	5 276	-	-	5 047	-	-	229	-	-
Försäkringsersättningar									
Utbetalda försäkringsersättningar (före avgiven återförsäkring)	5 681	2 226	2 978	-	147	328	-	-	2
Förändring i avsättning för oreglerade skador (före avgiven återförsäkring)	37	-	21	-	16	-	-	-	0
Summa	5 718	2 226	2 999	-	163	328	-	-	2
Utbetalda försäkringsersättningar bokförda i balansräkningen	3 187	-	-	2 866	-	-	321	-	-
Försäkringstekniska avsättningar									
Livförsäkringsavsättningar (inklusive GÄB)	80 728	38 482	39 345	-	-	2 901	-	-	-
Avsättning för oreglerade skador	781	-	-	-	774	1	-	-	6
Summa	81 509	38 482	39 345	-	774	2 902	-	-	6
Försäkringstekniska avsättningar för vilka försäkringstagaren bär risk									
Villkorad återbäring	5 976	2 226	3 570	-	-	180	-	-	-
Fondförsäkringsåtaganden	78 815	-	-	74 251	-	-	4 564	-	-
Summa	84 791	2 226	3 570	74 251	-	180	4 564	-	-

Resultat och ekonomisk ställning för moderbolaget ovan överensstämmer till stor del med resultat och ekonomisk ställning för koncernen.

Resultaträkning

(miljoner kronor)	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2016	2015	2016	2015
Teknisk redovisning av livförsäkringsrörelse					
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)	5	2 229	2 130	2 229	2 130
Kapitalavkastning, intäkter	6	3 619	4 880	3 406	4 721
Värdeökning på placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken	30	6 529	2 886	6 529	2 886
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	7	1 591	111	1 696	264
Övriga tekniska intäkter	8	1 341	1 565	1 341	1 565
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)	9	-5 718	-6 036	-5 718	-6 036
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	10	-7 495	739	-7 559	583
Återbäring och rabatter	11	-2	-24	-2	-24
Driftskostnader	12	-938	-1 049	-1 017	-1 153
Kapitalavkastning, kostnader	13	-322	-317	-187	-190
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	14	-103	-4 537	-103	-4 537
Övriga tekniska kostnader	15	-181	-413	-181	-413
Kapitalavkastning överförd till finansrörelsen		-14	-5	-14	-5
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		536	-70	420	-209
Icke-teknisk redovisning					
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		536	-70	420	-209
Kapitalavkastning, intäkter	6	7	14	7	14
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	7	87	2	84	0
Kapitalavkastning överförd från livförsäkringsrörelsen		14	5	14	5
Kapitalavkastning, kostnader	13	-43	-53	-42	-52
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	14	-	-28	-	-28
Övriga intäkter		6	-	6	-
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		607	-130	489	-270
Bokslutsdispositioner ¹⁾		57	-	56	-236
Resultat före skatt		664	-130	545	-506
Skatt	16	-40	148	-40	148
Periodens resultat		624	18	505	-358

¹⁾ Avser netto av lämnade och erhållna koncernbidrag

Rapport över totalresultat

(miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Periodens resultat	624	18	505	-358
Poster som kan omklassificeras till resultaträkningen				
Omräkning av utländsk verksamhet	-	0	-	0
Aktuariella vinster och förluster	-54	40	-	-
Värdeförändring, rörelsefastighet	170	156	-	-
Övrigt totalresultat som tillfaller kunder	-170	-156	-	-
Övrigt totalresultat	-54	40	-	0
Periodens totalresultat	570	58	505	-358
Moderbolagets aktieägare - andel av periodens resultat	594	-8	505	-358
Innehav utan bestämmande inflytande - andel av periodens resultat	30	26	-	-
Moderbolagets aktieägare - andel av totalresultat	540	32	505	-358
Innehav utan bestämmande inflytande - andel av totalresultat	30	26	-	-

Balansräkning

(miljoner kronor)	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31
Tillgångar					
Immateriella tillgångar					
Goodwill	17	303	303	182	242
Andra immateriella tillgångar	18	945	1 011	945	1 011
Summa		1 248	1 314	1 127	1 253
Placeringsstillgångar					
Byggnader och mark	19, 23, 24	6 428	5 122	10	12
Aktier och andelar i koncernföretag	20, 23, 24	-	-	1 436	1 173
Lån till koncernföretag	21, 23, 24	5	-	4 402	3 567
Aktier och andelar i intresseföretag	22, 23, 24	388	365	348	329
Lån till intresseföretag	22, 23	39	39	-	-
Aktier och andelar	23, 24, 25	4 942	5 870	4 942	5 870
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	23, 24, 26	78 816	84 029	78 816	84 029
Derivat	23, 24, 27	3 460	2 580	3 460	2 580
Övriga lån	23, 24, 28	2 476	-	2 476	-
Övriga finansiella tillgångar	23, 24, 29	1 333	696	1 104	608
Summa		97 887	98 701	96 994	98 168
Placeringsstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken					
Fondförsäkringstillgångar	30	78 815	70 695	78 815	70 695
Summa		78 815	70 695	78 815	70 695
Fordringar					
Fordringar avseende direkt försäkring	31	1	1	1	1
Uppskjuten skattefordran	16	109	148	109	148
Övriga fordringar	32	1 462	1 266	1 450	1 207
Summa		1 572	1 415	1 560	1 356
Andra tillgångar					
Materiella anläggningstillgångar	33	12	12	11	12
Kassa och bank		877	740	818	727
Summa		889	752	829	739
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter					
Upplupna ränteintäkter		-	0	-	-
Förutbetalda anskaffningskostnader	34	530	530	530	530
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		85	98	76	77
Summa		615	628	606	607
Summa tillgångar		181 026	173 505	179 931	172 818

Balansräkning, fortsättning

(miljoner kronor)	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Bundet eget kapital					
Aktiekapital		280	280	280	280
Reservfond		20	20	20	20
Fond för utvecklingsutgifter		26	-	26	-
Summa		326	300	326	300
Fritt eget kapital					
Övrigt tillskjutet kapital / Överkursfond		-	14 882	-	14 882
Balanserad vinst eller förlust		8 194	-4 570	8 228	-4 269
Årets resultat		624	-8	505	-358
Summa		8 818	10 304	8 733	10 255
Summa		9 144	10 604	9 059	10 555
Minoritetens andel		353	102	-	-
Summa		9 497	10 706	9 059	10 555
Efterställda skulder	35	-	698	-	698
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)					
Livförsäkringsavsättning	36	80 728	80 480	80 728	80 480
Oreglerade skador	36, 37	781	781	781	781
Summa		81 509	81 261	81 509	81 261
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk					
Villkorad återbäring	36	5 976	6 150	5 976	6 150
Fondförsäkringsåtaganden	30	78 815	70 695	78 815	70 695
Summa		84 791	76 845	84 791	76 845
Andra avsättningar					
Pensioner och liknande förpliktelser	12	35	11	-	-
Skatter		14	54	-	54
Summa		49	65	-	54
Skulder					
Skulder avseende direkt försäkring	38	262	347	262	347
Skulder avseende återförsäkring		1	1	1	1
Derivat	23, 24, 27	846	1 118	846	1 118
Övriga skulder	39	3 823	2 179	3 348	1 757
Summa		4 932	3 645	4 457	3 223
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	40	248	285	115	182
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		181 026	173 505	179 931	172 818

Rapport över förändring i eget kapital

Koncernen (miljoner kronor)	Eget kapital hänförligt till moderföretagets aktieägare								
	Bundet eget kapital			Fritt eget kapital			Summa eget kapital	Minoritetens andel	Summa eget kapital
	Aktie-kapital	Reserv-fond	Fond för utvecklings-utgifter	Övrigt tillskjutet kapital	Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat				
Ingående balans per 1 januari 2015	80	20	-	-	1 335	1 435	-	1 435	
Totalresultat									
Årets resultat	-	-	-	-	-8	-8	26	18	
Övrigt totalresultat	-	-	-	-	40	40	-	40	
Summa	-	-	-	-	32	32	26	58	
Transaktioner med aktieägare									
Emittering av aktier i samband med fusion	200	-	-	14 882	-	15 082	-	15 082	
Effekt vid fusion, absorption av SPP Liv	-	-	-	-	-5 709	-5 709	80	-5 629	
Utdelning	-	-	-	-	-	-	-4	-4	
Lämnat koncernbidrag, brutto	-	-	-	-	-236	-236	-	-236	
Erhållet koncernbidrag, brutto	-	-	-	-	0	0	-	0	
Summa	200	-	-	14 882	-5 945	9 137	76	9 213	
Utgående balans per 31 december 2015	280	20	-	14 882	-4 578	10 604	102	10 706	

(miljoner kronor)	Eget kapital hänförligt till moderföretagets aktieägare								
	Bundet eget kapital			Fritt eget kapital			Summa eget kapital	Innehav utan bestämmande inflytande	Summa eget kapital
	Aktie-kapital	Reserv-fond	Fond för utvecklings-utgifter	Övrigt tillskjutet kapital	Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat				
Ingående balans per 1 januari 2016	280	20	-	14 882	-4 578	10 604	102	10 706	
Totalresultat									
Årets resultat	-	-	-	-	594	594	30	624	
Övrigt totalresultat	-	-	-	-	-54	-54	-	-54	
Summa	-	-	-	-	540	540	30	570	
Transaktioner med aktieägare									
Överföring från Övrigt tillskjutet kapital till balanserade vinstmedel	-	-	-	-14 882	14 882	-	-	-	
Avsättning till bunden fond	-	-	26	-	-26	-	-	-	
Utdelning	-	-	-	-	-2 000	-2 000	-6	-2 006	
Insatt kapital från kommanditdelägare	-	-	-	-	-	-	227	227	
Lämnat koncernbidrag, brutto	-	-	-	-	-	-	-	-	
Erhållet koncernbidrag, brutto	-	-	-	-	-	-	-	-	
Summa	-	-	26	-14 882	12 856	-2000	221	-1 779	
Utgående balans per 31 december 2016	280	20	26	-	8 818	9 144	353	9 497	

Rapport över förändring i eget kapital, fortsättning

Moderbolaget (miljoner kronor)	Bundet eget kapital			Fritt eget kapital		Summa eget kapital
	Aktie- kapital	Reserv- fond	Fond för utvecklings- utgifter	Överkurs- fond	Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat	
Ingående balans per 1 januari 2015	80	20		-	1 335	1 435
Totalresultat						
Årets resultat	-	-		-	-358	-358
Övrigt totalresultat	-	-		-	0	0
Totalresultat	-	-		-	-358	-358
Transaktioner med aktieägare:						
Emittering av aktier i samband med fusion	200	-		14 882	-	15 082
Effekt vid fusion, absorption av SPP Liv	-	-		-	-5 604	-5 604
Summa	200	-		14 882	-5 604	9 478
Utgående balans per 31 december 2015	280	20		14 882	-4 627	10 555

(miljoner kronor)	Bundet eget kapital			Fritt eget kapital		Summa eget kapital
	Aktie- kapital	Reserv- fond	Fond för utvecklings- utgifter	Överkurs- fond	Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat	
Ingående balans per 1 januari 2016	280	20	-	14 882	-4 627	10 555
Totalresultat						
Årets resultat	-	-	-	-	505	505
Övrigt totalresultat	-	-	-	-	-	-
Totalresultat	-	-	-	-	505	505
Transaktioner med aktieägare:						
Överföring från överkursfond till balanserade vinstmedel	-	-	-	-14 882	14 882	-
Avsättning till bunden fond	-	-	26	-	-26	-
Utdelning	-	-	-	-	-2 000	-2 000
Summa	0	0	26	-14 882	12 856	-2 000
Utgående balans per 31 december 2016	280	20	26	-	8 734	9 059

Kassaflödesanalys

(miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Löpande verksamhet				
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	607	-130	489	-270
Justering för ej kassaflödespåverkande poster i rörelseresultatet:				
Av- och nedskrivningar	-114	12	-163	12
Orealiserade vinster/förluster på placeringstillgångar	-1 575	4 452	-1 677	4 301
Förändring av kapitaltillskott	86	561	86	561
Förändring oreglerade skador	37	6	37	6
Betald inkomstskatt	-	0	-	0
Förändring i den löpande verksamhetens tillgångar och skulder:				
Placeringstillgångar	2 389	2 098	2 851	2 378
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär risk	-8 120	-4 419	-8 120	-4 419
Skuld försäkring med garanterad ränta	-49	-4 711	-49	-4 711
Fondförsäkringsåtaganden	8 120	4 419	8 120	4 419
Övriga skulder exklusive försäkringsskulder	841	-1 433	547	-1 510
Övrigt	50	-1 004	38	-932
Kassaflöde av löpande verksamhet	2 272	-149	2 159	-165
Investeringsverksamhet				
Anskaffade/avytttrade materiella anläggningstillgångar	-2	0	-1	0
Anskaffade/avytttrade immateriella anläggningstillgångar	-11	-27	49	-27
Effekt vid fusion, absorption av SPP Livförsäkring	-	370	-	369
Anskaffade/avytttrade dotterbolag/intresseföretag	-	26	-	26
Kassaflöde av investeringsverksamhet	-13	369	48	368
Finansieringsverksamhet				
Utdelning till aktieägare ¹⁾	-2 006	-4	-2 000	-
Koncernbidrag	-116	-751	-116	-751
Kassaflöde av finansieringsverksamhet	- 2 122	-755	-2 116	-751
Periodens kassaflöde	137	-535	91	-548
Likvida medel vid periodens början	740	1 275	727	1 275
Kassaflöde av löpande verksamhet	2 272	-149	2 159	-165
Kassaflöde av investeringsverksamhet	-13	369	48	368
Kassaflöde av finansieringsverksamhet	-2 122	-755	- 2 116	-751
Likvida medel vid periodens slut ²⁾	877	740	818	727

¹⁾ Avser utdelning 2 000 från moderbolaget till SPP Holding AB samt utdelning 6 avseende SPP Fastigheter AB till Euroben Life & Pension Designated Activity Company som äger 7,72 procent av SPP Fastigheter AB.

²⁾ Som Kassa och bank i balansräkningen redovisas medel som företaget direkt förfogar över. Kassa och bank som ingår som en del i kapitalförvaltningen och som företaget endast indirekt förfogar över redovisas som placeringstillgångar under rubriken Övriga finansiella tillgångar.

Not 1 Avytttrade tillgångar	2016	2015	2016	2015
Aktier i koncern och intresseföretag	-	26	-	26
Köpeskillning	-	26	-	26
<i>varav likvida medel</i>	-	26	-	26
Not 2 Räntor och utdelningar	2016	2015	2016	2015
Erhållen ränta	1 787	1 873	1 841	1 957
Erlagd ränta	-25	-34	-20	-22
Erhållen utdelning	517	143	581	189
Utdelning till aktieägare	-2 006	-4	-2 000	-
Summa räntor och utdelningar	273	1 978	402	2 124

Noter

NOT 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisning avges per 31 december 2016 och avser SPP Pension & Försäkring AB (publ) (516401-8599) (SPP Pension & Försäkring) med säte i Stockholm, Sverige. Huvudkontorets adress är Vasagatan 10, 105 39 Stockholm. SPP Pension & Försäkring erbjuder fondförsäkringsprodukter samt traditionellt förvaltd livförsäkring.

Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen i SPP Pension & Försäkring den 13 mars 2017 och läggs fram till årsstämman i SPP Pension & Försäkring den 21 april 2017.

Grunder för upprättande av redovisningen

Lagar och regler

Koncernredovisningen är upprättad i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) så som de godkänts av EU-kommissionen för tillämpning inom EU. Vidare tillämpas lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL), Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag (FFFS 2015:12) och Rådet för finansiell rapportering (RFR) rekommendation RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner.

Moderbolagets årsredovisning har upprättats enligt lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt de föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag som utfärdats av Finansinspektionen (FFFS 2015:12). Finansinspektionens föreskrifter innebär att Rådet för finansiell rapportering rekommendation RFR 2 samt internationella redovisningsstandarder, med vissa begränsningar, tillämpas.

Koncernens väsentliga redovisningsprinciper beskrivs nedan. Moderbolaget tillämpar samma principer som koncernen, med undantag för vad som beskrivs under rubriken Skillnader mellan koncernens och moderbolagets redovisningsprinciper.

Väsentliga uppskattningar och bedömningar

Upprättande av de finansiella rapporterna och tillämpningen av olika redovisningsstandarder baseras oftast på ledningens och styrelsens uppskattningar och bedömningar som påverkar tillgångar, skulder, eget kapital, intäkter och kostnader. Faktiskt utfall kan avvika från tillämpade uppskattningar och bedömningar. Mer information finns i not 2.

Redovisningsvaluta

De finansiella rapporterna presenteras i företagets redovisningsvaluta som är svenska kronor.

Utländsk valuta

Tillgångar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs. Transaktioner i utländsk valuta omräknas till svenska kronor när de tas in i redovisningen, till transaktionsdagens kurs.

Utländsk filial

Transaktioner med filialen elimineras i SPP Pension & Försäkring.

Nya och ändrade redovisningsstandarder och tolkningar för räkenskapsåret 2016

IFRS 12 Upplysningar om andelar i andra företag

Nya eller ändrade standarder och nya tolkningar har inte haft någon väsentlig påverkan på koncernens finansiella rapporter.

Nya och ändrade standarder och tolkningar för räkenskapsår som börjar 2017 eller senare. Endast de standarder som bedöms kunna få en väsentlig påverkan på SPP Pension & Försäkring beskrivs.

IFRS 17 Försäkringsavtal

IASB har i flera år arbetat med en ny redovisningsstandard för försäkringskontrakt, IFRS 17. Färdig standard förväntas släppas i maj 2017. Ikraftträdandet förväntas tidigast ske 1 januari 2020. SPP Pension & Försäkring behöver ta ställning till om bolaget ska skjuta på förstagångstillämpningen av IFRS 9 till dess att IFRS 17 träder i kraft eller om placeringstillgångarna ska värderas enligt övergångsregler. IFRS 17 förväntas få stor påverkan på koncernens finansiella rapporter.

IFRS 9 Finansiella instrument

Denna standard hanterar klassificering, värdering och redovisning av finansiella tillgångar och skulder. Standarden ersätter de delar i IAS 39 som är relaterat till klassificering och värdering av finansiella instrument. IFRS 9 anger att finansiella tillgångar ska värderas till antingen upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde via resultaträkningen eller verkligt värde via övrigt totalresultat. Klassificering fastställs vid första redovisningstillfället utifrån företagets affärsmodell samt karaktäristiska egenskaper i de avtalsenliga kassaflödena.

Den mest betydelsefulla påverkan av IFRS 9 vad gäller klassificering och värdering av finansiella skulder är relaterat till förändringar i verkligt värde som beror på förändringar i kreditrisk för en finansiell skuld (identifierad till verkligt värde via resultaträkningen). Enligt IFRS 9 ska, för finansiella skulder som klassificeras till verkligt värde via resultaträkningen, det belopp av förändring i verkligt värde som beror av förändring i kreditrisk för skulden presenteras i övrigt totalresultat.

Standarden har antagits av EU. Beräknat ikraftträdande av IFRS 9 är 1 januari 2018. SPP Pension & Försäkring har att ta ställning till övergångsreglerna dvs om man har för avsikt att skjuta på förstagångstillämpningen av IFRS 9 till dess att IFRS 17 träder i kraft eller värdera placeringstillgångarna enligt övergångsregler.

IFRS 15 Intäktsredovisning

IFRS 15 ska ersätta IAS 18 Intäkter och IAS 11 Entreprenadavtal. IFRS 15 träder i kraft den 1 januari 2018. IFRS 15 gäller inte intäkter från leasingkontrakt (IAS 17), försäkringskontrakt (IFRS 4) eller finansiella instrument (IFRS 9 m fl.). IFRS 15 bedöms inte få någon väsentlig effekt på koncernens finansiella rapporter.

Koncernredovisning

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden. Vid förvärv av dotterföretag värderas identifierbara tillgångar, skulder och eventualförpliktelser till verkligt värde på anskaffningsdagen. Den del av anskaffningskostnaden som överstiger de identifierbara nettotillgångarnas verkliga värde redovisas som goodwill. Om anskaffningskostnaden är lägre än de identifierbara nettotillgångarnas verkliga värde redovisas mellanskillnaden som en intäkt i resultaträkningen.

Minoritetens andel

Den del av eget kapital och årets resultat som belöper sig på andelar ägda av externa delägare, som inte har bestämmande

Not 1 Redovisningsprinciper, fortsättning

inflytande, redovisas som särskilda poster i eget kapital i koncernbalansräkningen och koncernresultaträkningen.

Koncernbidrag

I koncernredovisningen redovisas erhållna och lämnade koncernbidrag direkt mot eget kapital.

Aktieägartillskott

Aktieägartillskott redovisas direkt mot eget kapital hos mottagaren. Lämnade aktieägartillskott aktiveras och redovisas som aktier och andelar, och nedskrivningsprövas löpande.

Redovisning av försäkringsavtal och finansiella avtal

Samtliga med kunder ingångna försäkringsavtal, som innehåller betydande försäkringsrisk har klassificerats som försäkringsavtal. Vid klassificeringen av avtal har gränsvärdet 5 procent använts för vad som avses som betydande försäkringsrisk. Detta innebär att om den försäkrade händelsen inträffar har företaget en skyldighet att kompensera försäkringstagaren med ett belopp som är minst 5 procent högre än vad som skulle ha skett om den försäkrade händelsen inte hade inträffat. De avtal som har en begränsad förmånstagarkrets har klassificerats som försäkringsavtal.

Fondförsäkringsavtal har klassificerats som finansiella avtal då de inte innehåller tillräcklig risk för att klassificeras som försäkring. Avtal som klassificerats som finansiella avtal redovisas enligt IAS 39 som finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen. Inbetalda premier och utbetalda försäkringsersättningar avseende finansiella avtal redovisas i balansräkningen.

Intäkter

Intäkter utgörs av det bruttoinflöde av ekonomiska fördelar som uppstår i bolagets ordinarie verksamhet under räkenskapsåret och som ökar bolagets egna kapital (dock ej tillskott från aktieägare). Intäkter redovisas i resultaträkningen när det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att erhållas och dessa fördelar kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas premier samt premieavgifter avseende samtliga avtal som klassificerats som försäkringsavtal enligt IFRS 4. Premieinkomst redovisas enligt kontantprincipen vilket innebär att inbetalda premier intäktsförs när de inkommer oavsett vilken period de avser. Inbetalda premier som avser framtida perioder kostnads- och skuldförs samt upplöses successivt under rubriken "Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar".

Övriga tekniska intäkter

Under övriga tekniska intäkter redovisas de avgifter som bolaget tar ut från försäkringarna, förutom premieavgifter avseende avtal som klassificerats som försäkringsavtal enligt IFRS 4 vilka redovisas som premieinkomst. Här redovisas även uttag för den avkastningsskatt som tas ut från försäkringarna.

Kapitalavkastning

Som kapitalavkastning intäkter redovisas avkastningen på placeringstillgångar. Här redovisas utdelning på aktier och andelar, ränteuttag, valutakursvinster (netto), återförda nedskrivningar och realisationsvinster (netto).

Som kapitalavkastning kostnader redovisas kostnader för placeringstillgångar och omfattar kapitalförvaltningskostnader, räntekostnader, valutakursförluster (netto), av- och nedskrivningar och realisationsförluster (netto).

Med valutakursvinster respektive förluster (netto) menas såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar som förklaras av förändringar i valutakurser. Även orealiserade vinster och förluster redovisas netto per tillgångsslag. Årets värdeförändring såväl realiserade som orealiserade redovisas över resultaträkningen i den period de uppstår. Kapitalavkastningen presenteras i not 6, 7, 13 och 14.

Kapitalavkastning som inte avser avkastning på tillgångar som förvaltas för försäkringstagarnas räkning redovisas i den icke-tekniska redovisningen.

Försäkringsersättningar

Som försäkringsersättningar redovisas utbetalningar avseende de avtal som klassificerats som försäkring enligt IFRS 4 samt skaderegleringskostnader. De garanterade ersättningarna redovisas i resultaträkningen som en kostnad och minskar de försäkringstekniska avsättningarna i balansräkningen med motsvarande belopp. I de totala försäkringsersättningarna ingår utbetalda försäkringsersättningar och förändringar i oreglerade skador.

Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar

Här redovisas tilldelad avkastning avseende försäkringar med garanterad ränta, förändring av avsättningar för överskjutande premier samt tilldelad avkastning avseende fondförsäkringar. Här redovisas också förändringar avseende inbetalningar och utbetalningar som påverkat de försäkringstekniska avsättningarna.

Driftskostnader

Med driftskostnader avses verksamhetsrelaterade kostnader, exempelvis kostnader för personal, lokaler, provisionskostnader och avskrivningar på materiella och immateriella anläggningstillgångar. Driftskostnaderna delas in i följande funktioner: Anskaffning, administration, skadereglering och kapitalförvaltning. Med anskaffningskostnader avses kostnader för provisioner, försäljning och marknadsföring. Anskaffnings- och administrationskostnader redovisas i posten Driftskostnader i resultaträkningen. Skaderegleringskostnaderna redovisas i posten Utbetalda försäkringsersättningar i resultaträkningen och kapitalförvaltningskostnaderna redovisas i posten Kapitalavkastning, kostnader i resultaträkningen.

Övriga tekniska kostnader

Som övriga tekniska kostnader redovisas kostnader avseende avkastningsskatt.

Skatt

Avkastningsskatt

Bolaget betalar en schabloniserad avkastningsskatt på de tillgångar som förvaltas för försäkringstagarnas räkning. Sparprodukterna omfattas av avkastningsskatt.

Pensionsförsäkring

Skattesatsen är för närvarande 15 %. Underlag för avkastningsskatt fås genom att multiplicera kapitalunderlaget med den genomsnittliga statslåneräntan året närmast före ingången av beskattningsåret. Kapitalunderlaget utgörs av marknadsvärderade tillgångar vid ingången av beskattningsåret med avdrag för finansiella skulder.

Kapitalförsäkring

Skattesatsen är för närvarande 30 %. Underlag för avkastningsskatt fås genom att multiplicera kapitalunderlaget med statslåneräntan den 30 november året närmast före ingången av

Not 1 Redovisningsprinciper, fortsättning

beskattningsåret. Kapitalunderlaget utgörs av marknadsvärderade tillgångar vid ingången av beskattningsåret med avdrag för finansiella skulder. Till kapitalunderlaget förs även under första halvåret inbetalda premier samt hälften av inbetalda premier under andra halvåret.

Kostnad avseende avkastningsskatt redovisas under rubriken Övriga tekniska kostnader.

Inkomstskatt

Med inkomstskatt avses aktuell och uppskjuten skatt. Riskprodukterna sjukförsäkring och premiebefrielse omfattas av inkomstskatt. Även avkastningen på det egna kapitalet beskattas med inkomstskatt.

Uppskjuten skatt

Uppskjuten skatt är skatt som hänför sig till temporära skillnader mellan en tillgångs eller skulds värde i räkenskaperna och dess skattepliktiga värde. Uppskjutna skatteskulder redovisas för skattepliktiga temporära skillnader och uppskjutna skattefordringar redovisas för avdragsgilla temporära skillnader i den omfattning det är sannolikt att beloppen kan utnyttjas mot framtida överskott med undantag för Fastigheter och goodwill.

Avgiftsuttag för skatt

Skatteavgifter som tas ut från försäkringen för att täcka avkastningsskatten redovisas under rubriken Övriga tekniska intäkter.

Tillgångar för försäkringstagarnas räkning

Tillgångar för försäkringstagarnas räkning förvaltas i olika tillgångsportföljer.

Inom portföljen för det förmånsbestämda försäkringsbeståndet samt de fyra portföljerna för det premiebestämda försäkringsbeståndet finns också en mindre del av bolagets egna kapital placerat för att portföljernas värde aldrig ska understiga de medel som tilldelats försäkringstagarna. Det egna kapitalets andel av tillgångarna och därmed också avkastningen beräknas utifrån det kapital som tilldelats försäkringstagarna. Överskjutande kapital tillhör bolaget och motsvarande andel av avkastningen överförs månatligen till den inkomstbeskattade delen (avkastning på eget kapital) av verksamheten.

Riskportfölj

I riskportföljen förvaltas tillgångar som är till för att täcka oreglerade skador och sjukreserver. Avkastningen på riskportföljen hör i sin helhet till verksamhetsgrenen riskförsäkring och beskattas enligt inkomstskattelagen med bolagsskatt.

Eget kapitalportfölj

I eget kapitalportföljen förvaltas bolagets egna medel. Avkastningen på egna medel beskattas enligt inkomstskattelagen. Även en viss del av de medel som SPP Pension & Försäkring har avsatt som skuldteckning för latent kapitaltillskott avseende underfinansierade försäkringar förvaltas inom eget kapitalportföljen. Avkastningen på dessa tillgångar hör till den avkastningsbeskattade delen av verksamheten.

Goodwill och andra immateriella tillgångar

Ingen avskrivning görs på goodwill i koncernredovisningen. Andra immateriella tillgångar består av förvärvade immateriella tillgångar och aktiverade egna utvecklade IT-projekt, vilka skrivs av linjärt. Normalt tillämpas en linjär avskrivningsplan. Immateriella tillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Nedskrivning av goodwill och immateriella tillgångar

En prövning av det redovisade värdet på goodwill och immateriella tillgångar görs vid varje balansdag för att bedöma om det finns någon indikation på att tillgången minskat i värde. Om en sådan indikation finns fastställs tillgångens återvinningsvärde. Återvinningsvärdet beräknas som det högsta av en tillgångs nyttjande- eller nettoförsäljningsvärde.

Vid beräkning av nyttjandevärde diskonteras uppskattat framtida kassaflöde till nuvärde med en diskonteringsränta före skatt.

En nedskrivning görs då återvinningsvärdet är lägre än det redovisade värdet. En nedskrivning återförs då det inte längre finns något nedskrivningsbehov. Nedskrivningar kostnadsförs i resultaträkningen.

Placeringstillgångar

Som placeringstillgångar redovisas byggnader och mark, placeringar i koncernföretag samt finansiella instrument. Placeringstillgångar värderas till verkligt värde. Verkligt värde är det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlåtas mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs. Såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar redovisas över resultaträkningen.

I samband med värdering av placeringstillgångar till verkligt värde har uppskjuten skatt beräknats på den del av verksamheten som inkomstbeskattas. Köp och försäljningar av placeringstillgångar redovisas i balansräkningen per affärsdagen.

Byggnader och mark

Samtliga fastigheter avser förvaltning av tillgångar för försäkringstagarnas räkning. Byggnader och mark delas upp i förvaltningsfastigheter och rörelsefastigheter.

De fastigheter som klassificerats som förvaltningsfastigheter redovisas enligt IAS 40. Byggnader och mark värderas till verkligt värde via resultaträkningen och redovisas i tekniskt resultat. Med verkligt värde menas det pris som skulle uppnås på balansdagen vid en frivillig, offentlig utbjuden försäljning på en marknad som tillåter försäljning i normal ordning och där det ges skälig tid för förhandlingar. Värderingen görs normalt fyra gånger per år individuellt per fastighet med hänsyn till kassaflöden. Värdering sker av extern oberoende värderingsman.

Den fastighet som SPP Pension & Försäkring har klassificerats som rörelsefastighet, där den egna verksamheten bedrivs, redovisas enligt IAS 16, omvärderingsmetoden. Omvärderingsmetoden innebär att en materiell anläggningstillgång vars verkliga värde kan beräknas på ett tillförlitligt sätt, ska redovisas till omvärderat belopp. Beloppet utgörs av tillgångens verkliga värde vid omvärderingstidpunkten efter avdrag för ackumulerade av- och nedskrivningar. Det återstående nettobeloppet justeras för att nå överensstämmelse med det belopp som tillgången omvärderats till, det vill säga tillgångens verkliga värde. Positiv värdeförändring från fastighetens omvärdering redovisas i övrigt totalresultat. Ett eventuell negativ värdeförändring ska i första hand matcha tidigare omvärdering, via övrigt totalresultat. En negativ värdeförändring som resulterar i att fastighetens redovisade belopp minskar som följd av en omvärdering, ska redovisas i tekniska resultatet. Då värdeförändringen från fastigheten tilldelas försäkringskollektivet och påverkar Livförsäkringsavsättningen redovisas även denna förändring i övrigt totalresultat eller i tekniska resultatet.

Placeringar i koncernföretag

Placeringar i koncernföretag värderas till verkligt värde och värdeförändringarna redovisas i resultaträkningen. Verkligt värde beräknas som justerat eget kapital där hänsyn tagits till ej bokförda

Not 1 Redovisningsprinciper, fortsättning

skillnader mellan marknadsvärde och bokfört värde på koncernföretagens tillgångar och skulder. Verkligt värde beräknas löpande och bokförs månadsvis.

Värderingen till verkligt värde har endast materiell betydelse avseende dotterbolaget SPP Fastigheter AB. SPP Fastigheter AB ägs för försäkringstagarnas räkning och värdeförändringen tilldelas försäkringstagarna.

Om värdeförändringen är positiv redovisas tilldelningen till försäkringstagarna som en kostnad i resultaträkningen. SPP Pension & Försäkring har därför valt att motsvarande intäkt också ska bokföras i resultaträkningen genom att värdera koncernföretag till verkligt värde.

Placeringar i intresseföretag

Placeringar i intresseföretag värderas till verkligt värde och värdeförändringarna redovisas i resultaträkningen. Verkligt värde beräknas som justerat eget kapital där hänsyn tagits till ej bokförda skillnader mellan marknadsvärde och bokfört värde på intresseföretagens tillgångar och skulder. Verkligt värde beräknas löpande och bokförs månadsvis.

Finansiella instrument

Finansiella instrument som redovisas som tillgångar är kassa och bank, aktier och andelar, räntebärande värdepapper, derivat, upplupna ränteintäkter och övriga finansiella tillgångar. Finansiella instrument som redovisas som skulder är efterställda skulder, derivat, leverantörsskulder och övriga finansiella skulder. Finansiella tillgångar och skulder har vid första redovisningstillfället klassificerats utifrån vilket syfte instrumentet förvärvades. Inga omklassificeringar har skett jämfört med föregående år. Klassificeringen framgår av not 23 Klassificering av finansiella tillgångar och skulder.

Aktier och andelar

Aktier och andelar har klassificerats som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen. Onoterade aktier marknadsvärderas enligt EVCA:s principer (European Private Equities and Venture Capital Association) som är i överensstämmelse med IAS 39.

Derivat

Derivat klassificeras alltid som innehav för handel enligt IAS 39 och redovisas till verkligt värde via resultaträkningen. Derivat som har ett positivt marknadsvärde vid balansstidpunkten redovisas under posten Placeringstillgångar och derivat med ett negativt marknadsvärde redovisas under posten Skulder.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Obligationer och andra räntebärande värdepapper värderas till verkligt värde enligt senast noterad köpkurs eller om sådan saknas senast noterad betalkurs. Om noterad kurs saknas görs en nuvärdesberäkning där likartade värdepappers marknadsräntor används. Hänsyn tas då till väsentliga faktorer som motpartsrisker, duration med mera. Köp och försäljning av penning- och kapitalmarknadsinstrument på avistamarknaden redovisas med tillämpning av affärsdagsredovisning.

Övriga finansiella tillgångar och skulder

Övriga finansiella tillgångar redovisas med det belopp som förväntas inflyta. Övriga finansiella skulder redovisas till nominellt belopp. Övriga finansiella tillgångar och skulder redovisas utan diskontering då den förväntade löptiden är mindre än ett år.

Andra tillgångar

Kassa och bank

Som kassa och bank redovisas medel som företaget direkt förfogar över. Kassa och bank som ingår som en del i kapitalförvaltningen och som företaget endast indirekt förfogar över redovisas som placeringstillgångar under rubriken "Övriga finansiella tillgångar". Kassa och bank bokförs till nominella belopp vilket anses motsvara verkligt värde.

Materiella anläggningstillgångar

Samtliga tillgångar som har klassificerats som materiella tillgångar skrivs av över en beräknad nyttjandeperiod. Normalt tillämpas en linjär avskrivningsplan. Persondatorer kostnadsförs direkt och övriga inventarier skrivs av på fem år. Materiella tillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Nedskrivning av materiella anläggningstillgångar

En prövning av det redovisade värdet på materiella anläggningstillgångar görs vid varje balansdag för att bedöma om det finns någon indikation på att tillgången minskat i värde. Om en sådan indikation finns fastställs tillgångens återvinningsvärde. Återvinningsvärdet beräknas som det högsta av en tillgångs nyttjande- eller nettoförsäljningsvärde.

Vid beräkning av nyttjandevärde diskonteras uppskattat framtida kassaflöde till nuvärde med en diskonteringsränta före skatt.

En nedskrivning görs då återvinningsvärdet är lägre än det redovisade värdet. En nedskrivning återförs då det inte längre finns något nedskrivningsbehov. Även återförsäkringstillgångar prövas för nedskrivningsbehov. Nedskrivningar kostnadsförs i resultaträkningen.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Som förutbetalda anskaffningskostnader redovisas utbetalda provisioner. Aktiveringen avser provisioner som betalas vid nyteckning, höjningar och premieprovisioner. Aktivering av provisioner görs endast om det avtal provisionen avser bedöms generera framtida administrativa intäkter och om avtalet är prissatt så att framtida avgifter är avsedda att täcka utbetalda provisioner. Förutbetalda anskaffningskostnader periodiseras över kontraktets löptid. Förutbetalda anskaffningskostnader nedskrivningsprövas minst årligen.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av livförsäkringsavsättningar, avsättningar för oregerade skador (både fastställda, icke fastställda skador (IBNR) och sjukräntor), garanterad återbäring och villkorad återbäring. För försäkring med sparande beräknas livförsäkringsavsättningarna prospektivt. Affärsredovisningen följer internationella redovisningsprinciper (IFRS). Antaganden om ränta, dödlighet, omkostnader och skatt sätts därmed enligt bästa skattningen. Inom det premiebestämda beståndet beräknas villkorad återbäring som differens mellan försäkringskapitalet och summan av livförsäkringsavsättning och garanterad återbäring för respektive försäkringsmoment. På de försäkringsmoment där summan av livförsäkringsavsättning och garanterad återbäring överstiger försäkringskapitalet bokförs en reservering motsvarande underskottets storlek. Sådana underskott benämns latent kapitaltillskott (LKT).

Även inom det förmånsbestämda beståndet uppstår LKT till följd av att försäkringskapitalet understiger värdet av livförsäkringsavsättningen. I det fall försäkringskapitalet på ett kundföretag understiger livförsäkringsavsättningen beräknas LKT som differens mellan livförsäkringsavsättningen och försäkringskapitalet.

Not 1 Redovisningsprinciper, fortsättning

Livförsäkringsavsättning

Livförsäkringsavsättningen består av kapitalvärdet av bolagets garanterade åtaganden. Största delen (cirka 95 procent) av bolagets förpliktelser avser tjänstepensioner. I affärsredovisningen använder bolaget samma redovisningsregler och värderingsregler för såväl försäkringsavtal som klassificerats som tjänstepensioner som för avtal som klassificerats som övrig livförsäkring. Livförsäkringsavsättningen beräknas prospektivt per försäkring med antaganden om ränta, dödlighet, omkostnader och skatt. Framtida garanterade kassaflöden diskonteras med räntekurva för samtliga ålderspensioner och efterlevandepensioner.

Diskonteringsräntekurvor

För sparförsäkringar inom förmånsbestämda och premiebestämda beståndet samt sjukförsäkring i förmånsbestämda beståndet diskonteras avsättningarna med nominell räntekurva. För riskförsäkring (inkl. sjukförsäkring) inom premiebestämda beståndet diskonteras avsättningarna med en realräntekurva. Räntekurvorna justeras med antaganden om driftskostnader och skatt.

Livförsäkringsavsättningen beräknas prospektivt med antaganden om ränta, dödlighet, omkostnader och skatt. Framtida garanterade kassaflöden diskonteras med räntekurva för samtliga ålderspensioner och efterlevandepensioner med undantag för efterlevandepensioner med fribrevsrätt inom premiebestämda beståndet där kassaflödesmetodik ännu inte införts.

Som utgångspunkt fastställs vid var tid gällande diskonteringsränta utifrån de metoder som ligger till grund för diskonteringsräntan i Solvens II:

- För nominella räntor med löptider upp till 10 år bestäms diskonteringsräntan som marknadsnoterade swapräntor, justerade för både kreditrisk (kreditjustering) och illikviditet (volatilitetsjustering). Både kreditjusteringen och volatilitetsjusteringen baseras på de vid värderingstidpunkten senast tillgängliga, av EIOPA publicerade värdena. Per 31 december 2016 uppgick kreditjusteringen till -10 bp och volatilitetsjusteringen till +3 bp.
- För reala räntor med löptider upp till 10 år bestäms diskonteringsräntan utifrån marknadsnoterade realränteobligationer utgivna av den svenska staten. Ingen kreditjustering eller volatilitetsjustering används för de reala diskonteringsräntorna.
- För löptider bortom 20 år fastställs en långsiktig nominell terminsränta som summan av långsiktiga antaganden om inflation och realränta. De långsiktiga antagandena baseras på uppgifter från oberoende svenska institut såsom Riksbanken och Konjunkturinstitutet.

För löptider mellan 10 och 20 år interpoleras terminsräntorna för att säkerställa en jämn övergång från sista likvida marknadsräntan (vid 10-års punkten) till den långsiktiga terminsräntan. För nominella räntor genomförs interpoleringen enligt den s.k. Smith-Wilson ansatsen medan en linjär interpolering används för reala räntor.

Lämpligheten av den ovan beskrivna ansatsen och de använda parametrarna verifieras löpande och eventuella förändringar i dessa antaganden rapporteras till SPP Pension & Försäkring styrelse och revisorer.

Vid beräkningen av livförsäkringsavsättningen tas hänsyn till de framtida kostnader som skäligen kan förväntas uppkomma med anledning av ingångna försäkringsavtal. Kostnaderna fastställs utifrån bolagets egna kostnadsanalyser som baseras på faktiska driftskostnader under det gångna året. Framskrivningen av de förväntade framtida kostnaderna följer samma principer som ligger till grund för Solvens II. Eventuella framtida kostnadseffektiviseringar beaktas ej.

Dödlighetsantaganden

Antaganden om dödlighet varierar med hänsyn till den försäkrades kön och ålder. De antaganden som tillämpas har sin grund i gemensam branschstatistik (DUS 06 och DUS 14) men anpassas till bolagets egna erfarenheter.

Kostnadsantagande

SPP Pension & Försäkring tillämpar en dynamisk modell för kostnadsavdraget som vid var tid justerar tillämpliga räntebelastningar till rådande ränteläge.

Antagande för avkastningsskatt

Skattkostnadsavdraget beräknas genom att multiplicera gällande skattesats med swapräntan.

Förlustprövning

Bolaget utför varje kvartal en förlustprövning enligt IFRS 4. En prövning görs med avseende på om redovisade försäkringsskulder är adekvata. Detta görs genom att göra aktuella uppskattningar av framtida kassaflöden enligt ingångna försäkringsavtal. De framtida kassaflödena diskonteras och jämförs med avsättningens redovisade värde minskat med hänförliga förutbetalda anskaffningskostnader och hänförliga immateriella tillgångar. Eventuella brister redovisas i resultaträkningen.

Avsättning för oregrerade skador

Avsättning för oregrerade skador består av avsättningar för sjukräntor, fastställda skador och icke fastställda skador. Vid värdering av avsättningar för sjukräntor används en riskfri marknadsränta där även hänsyn tas till framtida indexering av utbetalningarna. Avsättningar för fastställda skador avser anmälda och godkända skador som ännu inte är utbetalda. Icke fastställda skador är skador som ännu inte är anmälda men som, med statistiska metoder, beräknats ha inträffat.

Villkorad återbäring

Villkorad återbäring fås genom differensen mellan försäkringskapitalet och summan av livförsäkringsavsättning och garanterad återbäring för respektive försäkringsmoment. På de försäkringsmoment där summan av livförsäkringsavsättning och garanterad återbäring överstiger försäkringskapitalet bokförs en reservering motsvarande underskottets storlek. Sådana underskott benämns latent kapitaltillskott (LKT).

Fondförsäkringsåtaganden

Här redovisas skulder avseende investeringsavtal i fondförsäkring. Fondförsäkringsåtaganden värderas till verkligt värde.

Det verkliga värdet fastställs med hjälp av aktuella fondvärden på de fonder som försäkringstagarna har i sina fondförsäkringar. Värdeförändringar redovisas brutto över resultaträkningen.

Avsättningar

Avsättningar redovisas enligt IAS 37. Avsättningar redovisas till följd av inträffade händelser när det är sannolikt att det kommer att krävas ett utflöde av resurser för att reglera åtagandet. Avsättningen värderas till det belopp som bedöms vara mest sannolikt med hänsyn tagen till tidpunkten för reglering.

Pensioner

Kostnader för egen personal avseende både förmånsbestämda och premiebestämda pensioner redovisas som personalkostnad i takt med att förmånerna intjänas.

SPP Pension & Försäkring har kollektivavtalade förmånsbestämda

Not 1 Redovisningsprinciper, fortsättning

pensionsplaner (BTP2) för sina anställda med anställningsdatum före 2014-01-01. En förmånsbestämd pension innebär att den anställda garanteras en viss pension, baserad på slutlönen, efter avslutad anställning. I koncernen redovisas förmånsbestämda pensioner enligt IAS 19. För förmånsbestämda pensionsplaner beräknas kostnaden för förpliktelserna enligt den så kallade Projected Unit Credit Method, där en aktuariell beräkning utförs årligen. Metoden innebär att förväntade framtida pensionsutbetalningar diskonteras till nuvärde. Diskonteringen görs med hänsyn till ränta samt förväntningar om avkastning på förvaltningstillgångar, löneökningar, annulationer, inflation och dödlighet. Bolaget använder samma diskonteringsränta för avkastningsberäkning på tillgångarna som den ränta som används vid skuldberäkningen. Den beräknade pensionskostnaden redovisas som personalkostnad. Aktuariella vinster och förluster redovisas, i den period de inträffar, via övriga totalresultat. För mer information se not 12.

Leasing

Leasingkontrakt definieras som ett finansiellt eller operationellt leasingavtal. Ett finansiellt leasingavtal innebär att leasegivaren överför de ekonomiska risker och fördelar som förknippas med ägandet av ett objekt i allt väsentligt till leasetagaren. Operationella leasingavtal är de som inte är finansiella. SPP Pension & Försäkring samtliga leasingavtal har klassificerats som operationella då enbart en oväsentlig del av avtalen formellt utgör finansiell leasing. Detta innebär att betalda leasingavgifter redovisas som driftskostnader.

Leasegivare

Koncernen omfattar hyresavtal som i sin helhet klassificeras som operationella hyresavtal. Hyresintäkter inklusive hyrestilllägg aviseras i förskott och periodisering av intäkterna sker linjärt så att endast den del av hyrorna som belöper på perioden redovisas som intäkter. Redovisade hyresintäkter har i förekommande fall reducerats med lämnade hyresrabatter. Hyresrabatter redovisas i den period de avser. Erlagda hyresersättningar från hyresgäster i samband med förtida avflyttningar redovisas som intäkt i samband med att avtalsförhållandet med hyresgästen upphör och inga åtaganden kvarstår från hyresvärdens sida, vilket i normalfallet sker i samband med hyresgästens avflyttning. I hyresintäkterna ingår belopp som aviseras hyresgästerna avseende media och fastighetsskatt samt andra kostnader, i den mån hyresvärden ej agerat som ombud för hyresgästens räkning. Vidare inkluderas även nuvarande tomrättsavgäld.

Leasetagare

Leasingavtalet avseende kontorslokaler är som längst 10 år.

Omräkning av resultat- och balansräkning i filialen

SPP Pension & Försäkring bedriver verksamhet via filial i Norge. Filialens redovisningsvaluta är norska kronor. Omräkning av filialens resultat- och balansräkning görs genom att tillgångar och skulder värderas till balansdagens valutakurs. Intäkter och kostnader värderas till periodens genomsnittskurs. De omräkningsdifferenser som uppkommer redovisas i Övrigt totalresultat.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är upprättad enligt indirekt metod, det vill säga den utgår från resultat före skatt justerat för icke likviditetspåverkande poster samt förändringar i balansräkningen som haft kassaflödespåverkan. Resultat före skatt motsvarar livförsäkringsrörelsens tekniska resultat enligt resultaträkningen. Kassaflödet är uppdelat i tre sektorer: Löpande verksamhet består av flöden

från den huvudsakliga verksamheten: premiebetalningar och utbetalda försäkringsersättningar samt kapitalförvaltning och driftskostnader. Investeringsverksamhet förklarar de kassaflöden som uppkommer på grund av förvärv eller avyttringar av immateriella och materiella tillgångar exklusive förvaltningsfastigheter. Finansieringsverksamhet upplyser normalt om förändringar i upptagna lån samt utdelningar.

Skillnader mellan koncernens och moderbolagets redovisningsprinciper

Goodwill

Goodwill skrivs i moderbolaget av under fem år.

Koncernbidrag

Moderbolaget tillämpar alternativregeln i enlighet med RFR 2 vilket innebär att såväl erhållna som lämnade koncernbidrag redovisas som bokslutsdisposition.

Pensioner

I moderbolaget redovisas förmånsbestämda pensioner för egen personal på samma sätt och tillsammans med bolagets övriga åtaganden avseende livförsäkringsavtal. Kostnader för egen personal avseende både förmånsbestämda och avgiftsbestämda pensioner redovisas som personalkostnad i takt med att förmånerna intjänas. Förmånsbestämda pensioner redovisas enligt RFR 2, vilket innebär att pensionskostnaden motsvarar inbetalda premier. Anställda efter 2014-01-01 tillhör istället BTP1 planen där ålderspensionsdelen är en helt och hållet premiebestämd plan, vilket innebär att arbetsgivaren inte utlovar en viss pension utan istället betalar in en viss premie, som grundas på pensionsmedförande lön.

Aktier och andelar i koncernföretag

Aktier i dotterföretag värderas till verkligt värde med värdeförändring i resultaträkning som motsvarar den tilldelning av avkastning som lämnas till kunderna.

NOT 2 Väsentliga uppskattningar och bedömningar

Upprättande av de finansiella rapporterna och tillämpningen av olika redovisningsstandarder baseras ofta på ledningens och styrelsens uppskattningar och bedömningar. Dessa grundar sig oftast på historiska erfarenheter och antaganden som anses vara rättvisande och rimliga. Men de grundar sig även på andra faktorer, inklusive förväntningar på framtida händelser. Företagsledningen utvärderar löpande gjorda uppskattningar och bedömningar där utfallet kan avvika från gjorda uppskattningar och bedömningar. De uppskattningar som SPP Pension & Försäkring bedömer har störst inverkan på resultatet och/eller tillgångar och skulder redogörs nedan.

Uppskattningar

Försäkringstekniska avsättningar

För att beräkna de försäkringstekniska avsättningarna krävs kvalificerade bedömningar med antaganden om bland annat dödlighet, sjuklighet, räntor, kostnader, skatt och andra riskmått som påverkar värderingen. Förändringarna i dessa antaganden påverkar befintliga avsättningar och bolagets redovisade resultat.

Värderingen av försäkringsskulder görs med en ränta som utgår från försäkringsbeståndets duration. Hur mycket en ränteförändring påverkar bolagets resultat är främst beroende på nuläget av bolagets underfinansierade försäkringar. Vid sjunkande räntor ökar bolagets avsättningar för underfinansierade försäkringar vilket påverkar bolagets resultat negativt.

De försäkringar som har ett buffertkapital får ingen negativ påverkan vid sjunkande räntor så länge det finns ett buffertkapital kvar. SPP Pension & Försäkring gör en förlustprövning på en "nettoskuld" i balansräkningen som utgörs av försäkringstekniska avsättningar minus aktiverade anskaffningskostnader. Värdering av försäkringstekniska avsättningar beskrivs i redovisningsprinciperna i not 1. Känsligheten i de antaganden som ligger till grund för värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna samt information om nuvarande antaganden finns i not 3.

Fastigheter

Fastigheterna värderas enligt kassaflödesmetoden och externvärderas vid varje årsskifte. Metoden innehåller ett flertal antaganden såsom hyres- och kostnadsutveckling, vakansgrad, avkastningskrav och kalkylränta. En förändring av dessa antaganden påverkar värderingen. Värderingen av fastigheterna framgår i not 24. Redovisade värden för innehaven samt en känslighetsanalys över antaganden som ligger till grund för värderingen finns i not 19.

Pensionsförpliktelser för egna anställda

Nuvärdet på förmånsbestämda förpliktelser avseende livsvarig ålderspension och livsvarig efterlevandepension för de egna anställda är avhängigt antaganden om framtida ekonomiska och demografiska förutsättningar. De beräkningsgrunder som används ska vara realistiska, inbördes konsekventa och uppdaterade i den bemärkelsen att de ska baseras på enhetliga antaganden om framtida ekonomisk utveckling. I koncernen finns både tryggade och icke tryggade pensionsutfästelser. Beräkningarna av pensionsförpliktelserna är utförda av aktuarier. Eventuella ändringar av bland annat förväntad lönetillväxt, utträden ur planen eller diskonteringsränta kan medföra betydande effekter på de redovisade pensionsförpliktelserna för de egna anställda. Antaganden om framtida realränta, reallönetillväxt, framtida regler om grundpension och framtida inflation, uttag av driftskostnader mm är behäftade med betydande osäkerhet.

Bedömningar

Finansiella instrument

Vid värdering av finansiella instrument till verkligt värde används i första hand noterade priser på aktiva marknader. För innehav som saknar priser från aktiva marknader används vedertagna värderingsmodeller med hjälp av etablerade värderingstekniker. I not 24 redovisas innehaven uppdelad i olika värderingskategorier. Värdering av finansiella instrument beskrivs i not 1. Känslighetsanalys finns i not 24.

Försäkringsavtal

Samtliga med kunder ingångna försäkringsavtal har klassificerats som försäkringsavtal. Bedömning har gjorts att försäkringsavtal medför betydande försäkringsrisk. Vid klassificeringen har gränsvärdet 5 procent använts för vad som anses som betydande försäkringsrisk.

Fondförsäkringsavtal

Samtliga fondförsäkringsavtal har klassificerats som finansiella avtal. Bedömning har gjorts att fondförsäkringsavtal inte medför någon betydande försäkringsrisk.

Skatter

Vid beräkning av underlag för inkomstskatt måste en bedömning göras avseende fördelning av intäkter och kostnader mellan inkomstbeskattade och avkastningsbeskattade verksamheter. De använda principerna får direkt påverkan på den beräknade inkomstskatten.

SPP Pension & Försäkring kvittar skattemässiga vinster mot skattemässiga underskott i andra koncernbolag. En uppskattning har gjorts att SPP Pension & Försäkring framtida intjäningsförmåga är god och att övriga koncernbolags underskott förväntas bli mindre. Detta innebär att det kommer uppstå framtida skattemässiga vinster som kan kvittas mot uppbokat underskottsavdrag. Mot bakgrund av den bedömningen anses uppbokningen av skattefordran hänförlig till underskottsavdragen försvarlig.

NOT 3 Risker och riskhantering

Som försäkringskoncern består SPP Pension & Försäkrings kärnverksamhet av att på ett medvetet, kontrollerat och ansvarsfullt sätt ta och hantera olika risker för både kundernas och ägarnas räkning. SPP Pension & Försäkring står under Finansinspektionens tillsyn och omfattas därmed av tillsynsmyndighetens allmänna råd om försäkringsrörelse (FFFS 2015:8).

Solvens II regelverket trädde ikraft 2016-01-01 och utvidgar och formaliserar de krav som ställs på bolagets riskhanteringssystem.

Bolagets riskhanteringssystem fastställs av styrelsen och omfattar bland annat.

- Strategiska beslut och styrdokument när det gäller riskhantering.
- Definition av gränser för bolagets riskaptit och samlade risktolerans.
- Processer för identifiering, mätning, hantering, övervakning och rapportering av bolagets risker.

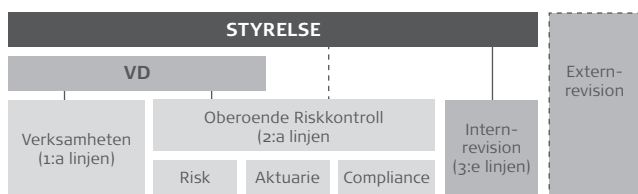
Styrelsen har under hösten genomfört en egen risk- och solvensbedömning ("ORSA"), varvid bolaget har identifierat affärsrisker (inklusive strategiska risker), marknadsrisker, försäkringsrisker, kreditrisker, samt operativa risker och risker avseende bristande regelefterlevnad. Slutsatserna från ORSA-processens har även lämnats in till tillsynsmyndigheten.

Ansvar och roller

Styrelsen har det överordnade ansvaret för att styra, hantera och följa upp bolagets risktagande. Styrelsen fastställer minst årligen ramar och riktlinjer för verksamhetens risktagande. Verkställande direktör ansvarar för att verksamheten följer de av styrelsen fastställda ramarna och riktlinjerna, samt att eventuella brister i deras efterlevande rapporteras och åtgärdas. Verkställande direktör och ledning ansvarar således för att riskerna hanteras och prioriteras i enlighet med styrelsens beslut. Ansvarsområdena för styrelsen och verkställande direktör fastställs i form av instruktioner.

Bolagets riskaptit och riskstrategi fastställs minst årligen av styrelsen. Genom en egen risk- och solvensbedömning tar styrelsen dessutom minst årligen ställning till att bolagets riskhanteringssystem är ändamålsenligt och tillräckligt.

Riskhanteringssystemet organiseras enligt principen om tre försvarslinjer:

Ledare på samtliga nivåer i verksamheten ansvarar för att det inom deras respektive ansvarsområde sker en ändamålsenlig internkontroll och dokumentation, samt för att eventuellt upptäckta brister rapporteras och åtgärdas. Riskägarskap och styrning av enskilda risker är därmed en integrerad del av verksamheten.

Oberoende riskkontroll

SPP Pension & Försäkring har fyra stycken oberoende kontrollfunktioner varav tre är organiserade under oberoende riskkontroll. Verksamhetens Riskhanteringsfunktion, Compliancefunktionen för regelefterlevnad och Aktuariefunktionen för aktuariell kontroll. Kontrollfunktionerna rapporterar direkt till verkställande direktör och

bolagets styrelse. Riskhanteringsfunktionen ska löpande informera styrelse och verkställande direktör i frågor om risker, kapacitet för risktagande, kapitalsituation, samt väsentliga regelverksförändringar och ska på så sätt säkerställa att alla viktiga risker identifieras, hanteras och rapporteras. Riskhanteringsfunktionerna ska även ta en aktiv och koordinerande roll i utvecklingen av bolagets riskaptit och riskstrategi. Compliancefunktionen ska fortlöpande identifiera, bedöma, övervaka och informera om risker som kan uppkomma till följd av bristande efterlevnad av regler, omfattande lagar, förordningar, föreskrifter och interna regelverk. Aktuariefunktionen ska löpande granska och rapportera om kvaliteten i beräkningen och tillräckligheten av försäkringstekniska avsättningar.

Internrevision

Internrevision är den fjärde oberoende kontrollfunktionen och är direkt underställd styrelsen och ska utvärdera och bekräfta att bolagets riskhanteringssystem efterlevs på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. EY i Sverige har under året tillhandahållit Internrevision på uppdrag av styrelsen.

Försäkringsrisker

Som försäkringsrisk betecknas risk för finansiella förluster eller en försvagning av bolagets soliditet till följd av oväntade utvecklingar i biometrisk utfall och antaganden, kundbeteendet eller bolagets kostnader. SPP Pension & Försäkring erbjuder garanterad - och fondförsäkring med i förekommande fall tillhörande livsfallskydd, efterlevandeskydd och skydd för händelse av sjukdom. Exponeringen mot biometrisk risk är begränsad inom fondförsäkring och återfinns främst inom den traditionella affären och riskaffären. Verksamheten är huvudsakligen inriktad på tjänstepension som förekommer både i form av kollektiva avtal och individuella kontrakt. I mindre omfattning finns även privat pensionsförsäkring och kapitalförsäkring.

Försäkringsrisker uppkommer i samband med följande händelser:

1. **Långt liv** – Risk för fel estimering av förväntad livslängd och framtida pensionsutbetalningar. Medellivslängden i Sverige fortsätter att öka som en följd av medicinska framsteg, urbanisering och förändrade livsvanor.
2. **Dödsfall** – Risk för fel estimering av framtida antal dödsfall. Dödligheten i Sverige har minskat under de senaste åren.
3. **Sjukdom** – Risk för fel estimering av framtida antal sjuk- och friskskrivningar. Historiskt sett uppvisar sjuk- och friskskrivningar stort beroende av konjunkturläget och förändringar i socialförsäkringssystemet.
4. **Kundbeteende** – Risk för att kunderna utnyttjar sina optioner så som flytträtt vilket kan påverka SPP framtida intjänning negativt då en stor del av intäkterna är kapitalberoende.
3. **Kostnadsrisk** – Risk för en felestimering av bolagets framtida kostnader.

SPP Pension & Försäkring följer utvecklingen i dessa riskfaktorer och äger rätt till att anpassa prissättningen framöver. Exponeringen mot dödsfall och sjukdom begränsas dessutom genom återförsäkring för enstaka (stora) risker. SPP Pension & Försäkrings tariffer innehåller inga explicita antaganden om inflation, flytt av kapital eller fribrevsläggning men de materiella kundoptionerna modelleras inom ramen för Solvens II. Uppföljning av risker för långt liv, dödsfall och sjukdom sker löpande genom det månatliga riksresultatet. Risken för kundbeteende följs dels upp löpande genom bolagets nettoflöden. Kostnadsutvecklingen ingår i bolagets finansiella mål vilket medför en regelbunden uppföljning. Vidare

Not 3 Risker och riskhantering, fortsättning

följs försäkringsriskerna upp genom dess kapitalbindningen och utvecklingen av bolagets solvenskvot där försäkringsriskerna ingår i de försäkringstekniska avsättningarna (både bästa skattningen och riskmarginalen) och i kapitalkravet.

Känslighetsanalys

Minskad dödlighet påverkar livsfallsresultatet negativt och dödsfallsresultatet positivt. En ökad dödlighet får således den motsatta effekten. Om det verkliga utfallet för dödlighet hade ändrats med +/- 20 procent innebär detta en förändring av SPP Pension & Försäkrings årliga livs- och dödsfallsresultat med +/- 89 miljoner kronor. I tillägg skulle förändrade antaganden även leda till en förändring i bolagets försäkringstekniska avsättningar.

Minskad sannolikhet för tillfrisknande påverkar sjukresultatet negativt. Om det verkliga utfallet för avveckling förändrats med +/- 20 procent påverkas SPP Pension & Försäkrings årliga sjukresultat med +/- 35 miljoner kronor. I tillägg skulle förändrade antaganden även leda till en förändring i bolagets försäkringstekniska avsättningar.

Annulationsrisken avser risken för att kunden avslutar sitt försäkringskontrakt under avtalsperioden. Det flyttbara kapitalet inom SPP Pension & Försäkring uppgår till försäkringskapitalet, varför den direkta resultateffekten är försumbar. En ökning i annulationsfrekvensen medför dock en sämre utveckling i försäkringskapitalet och därmed lägre framtida avgiftsintäkter.

Kostnadsrisken avser risken att SPP Pension & Försäkrings avgifter inte kan täcka bolagets kostnader. Avgiftsintäkter baseras i stor utsträckning på försäkringskapitalet vilket är utsatt för både marknads- och annulationsrisker. Kostnader beror däremot ofta på ingångna avtal och kan inte anpassas i samma takt som avgifter förändras. En ökning i kostnader slår direkt genom SPP Pension & Försäkrings resultaträkning - ökar kostnaderna med 10% minskar koncernens resultat med 102 MSEK. I tillägg skulle förändrade kostnadsantaganden även leda till en förändring i bolagets försäkringstekniska avsättningar.

Riskresultat

Riskresultatet är i huvudsak uppdelat på livsfalls-, dödsfalls- och sjukresultat, men omfattar även riskreducerande poster såsom pooling och återförsäkring. I fondförsäkring är försäkringsrisken begränsad.

(miljoner kronor)	2016	2015
Livsfallsresultat	-54	54
Dödsfallsresultat	57	16
Sjukresultat	90	97
Återförsäkring	-3	-3
Övrigt	-17	-37
Summa	73	127

Livsfallsresultatet utgörs av skillnaden mellan den riskkompensation SPP Pension & Försäkring tilldelar kundernas försäkringskapital och de risksummer som frigörs i fall den försäkrade avlider. Ett positivt livsfallsresultat uppstår således över tiden om den genomsnittliga livslängden i beståndet av försäkrade är kortare än vad som antas. Livsfallsresultatet för år 2016 uppgick till totalt -54 miljoner kronor. Dödsfallsresultatet utgörs av skillnaden mellan den riskpremie SPP Pension & Försäkring får och de risksummer som betalas för inträffade dödsfall. Ett positivt dödsfallsresultat uppstår således över tiden om den genomsnittliga livslängden i beståndet av försäkrade är längre än vad som antas. Dödsfallsresultatet för år 2016 uppgick till totalt 57 miljoner kronor. Både livsfalls-

och dödsfallsresultatet för 2016 drivs av att lägre risksummer än förväntat har förfallit under året.

Sjukresultatet består av två delar. Den ena delen, insjuknanderesultatet, är kopplad till sannolikheten att bli berättigad till sjukpension och premiebefrielse efter karenstiden. Den andra delen, avvecklingsresultatet, är kopplad till sannolikheten att kvarstå som sjuk under pågående sjukfall. Sjukresultatet för år 2016 uppgick totalt sett till 90 miljoner kronor.

För stora dödsfalls- och sjukfallsexponeringar har SPP Pension & Försäkring tecknat återförsäkring. Resultatet avser skillnaden mellan de ersättningar SPP Pension & Försäkring får från återförsäkrare och de premier man har betalat. Återförsäkringsresultatet för 2016 uppgick till totalt sett till -3 miljoner kronor.

Marknadsrisk

Som marknadsrisk betecknas risk för finansiella förluster eller en försvagning av bolagets soliditet till följd av oväntade utvecklingar på finansmarknaden. Inom fondförsäkring bärs investeringsrisken av de försäkrade och bolaget har enbart en indirekt exponering mot marknadsrisk genom att en stor del av bolagets förvaltnings- och distributionsintäkter beror på försäkringskapitalets storlek. Garanterad försäkring är bland annat exponerat mot ändringar i marknadspriser för räntor, aktier, fastigheter, krediter och valutor. Ändringar i ränteläget kan dessutom leda till att skuldsidan utvecklas olika från tillgångssidan ("asset liability mismatch").

SPP Pension & Försäkring har inrättat processer och rutiner för att löpande mäta och följa upp bolagets exponering mot marknadsrisk. Marknadsrisken hanteras bland annat genom en skulddriven investeringsstrategi som syftar till att säkra kundernas garanterade utbetalningar och ett uttalat riskmått som begränsar resultatrisken. Som konsekvens är SPP Pension & Försäkrings exponering mot kortfristiga ränterörelser relativt liten. På lång sikt kan ihållande låga räntor dock innebära en risk för SPP Pension & Försäkring. De största kortsiktiga resultatpåverkande marknadsriskerna inom SPP Pension & Försäkring utgörs av fallande priser på aktie- och fastighetsmarknader samt ökning av kreditpreddar. Vidare följs marknadsriskerna upp via dess kapitalbindning och påverkan på utvecklingen av bolagets solvenskvot där de ingår i kapitalkravet

Aktie-, ränte- och fastighetsrisk

Negativ utveckling på finansmarknaderna kan delvis mötas av befintliga kundöverskott. Där försäkringarna inte har tillräckligt mycket överskott för att möta stressen belastas bolagets resultat. SPP Pension & Försäkrings egna kapital är huvudsakligen placerat i korta räntebärande papper med låg exponering mot marknadsriskerna. I början av februari 2016 sänktes den svenska reporäntan till -0,50%. Som konsekvens har diskonteringsräntorna fortsatt att falla samtidigt som sannolikheten för ett ihållande lågt ränteläge har stigit.

Genom sin dynamiska riskstyrning är SPP Pension & Försäkrings exponering mot fallande räntor relativt begränsad, både vad gäller bolagets resultat och soliditet. Ihållande låga räntor skulle dock försvåra bolagets möjlighet till framtida avkastning vilket skulle innebära en försvagning av bolagets finansiella resultat till följd av lägre intäkter från avkastningsdelning och indexeringsavgift, samt en ökande sannolikhet för framtida kapitaltillskott.

Känslighetsanalysen i detta avsnitt är baserad på tillgångsportföljerna för SPP Pension & Försäkring per 2016-12-31. Fondförsäkring är exkluderat från analysen då dessa produkter endast är indirekt exponerade mot marknadsrisk.

Stressnivåerna är samma som används för bolagets riskstyrning och uppgår till 12% nedgång för aktier, 7% nedgång för fastig-

Not 3 Risker och riskhantering, fortsättning

heter, och en ökning av kreditspreadar med 50 baspunkter. Räntor stressas både upp och ner med 50 baspunkter och det värsta utfallet tas. Stresserna appliceras var för sig men den samlade marknadsrisken är lägre än summan av de enskilda stresserna då det förutsätts en diversifiering. Samma korrelationer som i Solvens II används.

(miljoner kronor)	Ändring marknadsvärden	Andel av portföljen
Ränta (-50 bps)	356	0,4 %
Aktier (-12 %)	792	0,9 %
Fastigheter (-7 %)	474	0,5 %
Kreditrisk (+50 bps)	763	0,8 %
Diversifiering	-357	-0,4 %
Totalt	2 028	2,2 %

Resultateffekten av känsligheterna kommer att vara väsentligt lägre än de värden som redovisas i tabellen då överskott kan täcka det mesta av förlusterna. Överskottssituationen på de enskilda försäkringsavtalen kommer att avgöra om hela eller delar av värdepappersportföljen kommer att påverka finansiellt resultat. Resultatet belastas bara av den del av värdetappet som inte kan avräknas mot överskotten. Vidare kan finansiellt resultat påverkas negativt vid minskad överskottsdelning.

Valutarisk

Med valutarisk avses resultatpåverkan hänförlig till förändring i valutakurser.

Valutaexponering	Balansposter exklusive valutaderivat		Nettopositioner	
	i valuta	Valutaderivat	i valuta	i SEK
(miljoner kronor)				
EUR	120	-142	-22	-212
GBP	4	-12	-8	-94
HKD	2	-194	-192	-225
NOK	3 517	-492	3 025	3 192
USD	301	-352	-51	-463
YEN	311	-1 023	-712	-55
Övriga valutor	4	-26	-22	-163
Summa 2016				1 980
Summa 2015				2 813

Kreditrisk

Som kreditrisk betecknas risk för att marknadsvärdet på bolagets innehav av obligationer och liknande värdepapper sjunker till följd av vidgande kreditspreadar. Kreditrisk omfattar även motpartsrisk som kan uppstå till följd av att bolagets motparter inte uppfyller sina ingångna åtaganden. Limiter för kreditexponering mot enskilda emittenter och aggregerat inom ratingkategorier fastställs av styrelsen. Kreditexponeringen är diversifierad för att undvika koncentration av kreditriskexponering på enskilda emittenter och eventuella förändringar i emittenters kreditvärdighet övervakas och följs upp löpande. SPP Pension & Försäkring använder sig så långt som det är möjligt av publicerade kreditbetyg. För att minska motpartsrisken på utestående derivattransaktioner har SPP Pension & Försäkring ISDA- och CSA-avtal (standardavtal) med alla OTC derivatmotparter.

Utestående OTC affärer under ISDA marknadsvärderas varje dag och säkerhet utbyts i enlighet med CSA. Den maximala kreditrisken uppgår till 179 054 (171 415) miljoner kronor och överensstämmer med bokfört värde.

Maximal kreditrisk

(miljoner kronor)	2016	2015
Byggnader och mark	6 428	5 122
Lån till koncernföretag	5	0
Aktier och andelar i intresseföretag	388	365
Lån till intresseföretag	39	39
Aktier och andelar	4 942	5 870
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	78 816	84 029
Derivat	3 460	2 580
Övriga lån	2 476	-
Övriga finansiella tillgångar	1 333	696
Fondförsäkringstillgångar	78 815	70 695
Övriga tillgångar	1 475	1 279
Kassa och bank	877	740
Upplupna räntetäckter	-	0
Summa	179 054	171 415

Kreditrisk inklusive upplupen ränta fördelat på motpart

(miljoner kronor)	AAA	AA	A	BBB	NIG	Summa
Stat och kommun (emitterade/garanterade)	-	3 634	12 190	6 490	1 084	23 398
Företagsobligationer	18 094	12 578	253	19	-	30 944
Bostadsobligationer	21 712	2 421	-	-	-	24 133
Hybrider	-	-	-	31	-	31
Ej räntebärande värdepapper i obligationsfond, förvaltad av Storebrand	-	-	-	-	-	310
Summa 2016	39 806	18 633	12 443	6 540	1 084	78 816
Summa 2015	48 393	16 736	13 681	3 772	1 749	84 029

(miljoner kronor)	AAA	AA	A	BBB	NIG	Summa
Derivat	-	808	2 156	112	384	3 460
Banktillgodohavande	-	23	854	-	-	877
Summa 2016	-	831	3 010	112	384	4 337
Summa 2015	-	740	2 462	118	-	3 320

Ratingklasser är baserat på Standard & Poor; NIG = Non-investment grade.

Likviditetsrisk

Som likviditetsrisk betecknas risk för finansiella förluster till följd av att bolaget inte har tillräckligt snabb tillgång till de likvida medel som krävs för att uppfylla sina kortfristiga åtaganden. Likviditetsrisk kan också uppstå där bolaget eventuellt forceras att sälja tillgångar i ett ogynnsamt marknadsläge.

SPP Pension & Försäkrings försäkringsskulder är långsiktiga och kända långt innan de förfaller, men en fast likviditetsbuffert är fortfarande viktig för att kunna klara oförutsedda omständigheter. Strategier för likviditetsstyrning anger gränser och åtgärder för att säkerställa likviditet och anger en lägsta nivå för tillgångar som kan säljas med kort varsel. Strategierna som definierar ramarna för tilldelningen till olika typer av tillgångar innebär att SPP Pension & Försäkring har investeringar på penningmarknaden, obligationer, aktier och andra likvida placeringar som kan säljas vid behov.

Operativa risker

Som operativ risk betecknas risk för ryktesförluster, (offentliga) sanktioner, finansiella förluster eller merarbete till följd av oväntade händelser i samband med sviktande processer och system, mänskliga fel eller externa händelser. Särskild risk föreligger där bolaget inte efterlever externa och interna regelverk (compliance-risk). För att identifiera och kvantifiera bolagets operativa risker

Not 3 Risker och riskhantering, fortsättning

har koncernen tagit fram en gemensam rutin som värderar riskerna utifrån deras sannolikhet och potentiella konsekvens. De personer som ingår i bolagets ledningsgrupp ska regelbundet identifiera och kvantifiera operativa risker inom sina respektive områden.

Det ligger även i ledarnas ansvar att säkerställa att ändamålsenliga åtgärder genomförs för att begränsa sannolikheten för och eventuella konsekvenser av inträffade händelser. Operativa risker som ligger utanför av styrelsen fastställd riskapitet hanteras genom åtgärds-, beredskaps- och kontinuitetsplaner. Inträffade operativa risker rapporteras som händelser. Samtliga medarbetare har ett ansvar för att rapportera de händelser de upptäcker. Samtliga händelser loggas och rapporteras regelbundet till ledningsgruppen och styrelsen.

SPP Pension & Försäkring outsourcar en del av sin verksamhet till bolag inom Storebrandkoncernen (t.ex. Storebrand Asset Management) samt till externa parter (t.ex. försäkringsadministration till Skandikon AB, IT-tjänster till Evry AB och löneadministration till Zalaris HR Services Sweden AB). Vidare har Storebrand-koncernen ingått ett strategiskt partnerskap med Cognizant Technology Solutions Corporation. De operativa riskerna kan i stor utsträckning hänföras till den outsourcade verksamheten. Det har etablerats en tvärgående styrningsmodell med tät leverantörsuppföljning och internkontrollaktiviteter för att säkra att utveckling, förvaltning och drift ger en pålitlig leverans. För att säkerställa att SPP Pension & Försäkring får information om utkontrakterad verksamhets operativa risker och incidenter avtalas det vid avtalsskrivning om rutiner för hur hantering, rapportering och uppföljning av den outsourcade verksamheten ska ske. Identifiering av faktiska och potentiella intressekonflikter sker årligen samt vid förändringar. Identifierade intressekonflikter dokumenteras, hanteras samt rapporteras till Compliance Officer.

SPPs IT-system är centrala för bolagets verksamhet. Fel kan få konsekvenser för driften av bolaget och påverka kundernas och aktieägarnas förtroende. Som en yttersta konsekvens kan avvikelser leda till sanktioner från tillsynsmyndigheter.

Historiskt har SPP i hög utsträckning haft egenutvecklade system för livförsäkringsverksamheten. Nu pågår en förflyttning av den operationella plattformen till ett standardsystem, som ska säkerställa en säker och kostnadseffektiv drift och möjliggöra framtida digitalisering.

NOT 4 Segment

I SPP Pension & Försäkring följs verksamheten upp per segment på samma sätt som i Storebrand koncernen.

"Sparande" omfattar endast produkter med sparande och avser fondförsäkring utan garanterad avkastning (livförsäkringsverksamhet med anknytning till värdepappersfonder), i förekommande fall med tillhörande efterlevandeskydd.

"Försäkring" omfattar de svenska ettåriga riskprodukterna. Här ingår sjukförsäkring, premiebefrielse och sjukvårdsförsäkring.

"Garanterad pension" består av produkter som omfattas av långsiktigt sparande till pension, där kunderna har en garanti, och huvudsakligen inriktad på tjänstepensioner som förekommer både i form av premiebestämda och förmånsbestämda försäkringar, men även i mindre omfattning av pensionsförsäkring och kapitalförsäkring.

I segmentet "Övrigt" ingår avkastningen på eget kapital samt resultat från övriga dotterbolag.

Koncernen	2016				
	Sparande	Försäkring	Garanterad pension	Övrigt	Summa
Alternativ resultaträkning (miljoner kronor)					
Intäkter	693	101	561		1 355
Kostnader	-498	-99	-376	-1	-974
Administrationsresultat	195	2	185	-1	381
Riskresultat	4	98	-29	-	73
Finansiellt resultat	-	-	181	-	181
Avskrivning immateriella tillgångar	-	-	-	-92	-92
Övrigt resultat	-	-	-	34	34
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	199	100	337	-59	577

Koncernen	2016-12-31				
	Sparande	Försäkring	Garanterad pension	Övrigt	Summa
Balansräkning (miljoner kronor)					
Tillgångar	78 815	918	90 806	10 487	181 026
Skulder	78 815	918	89 988	1 808	171 529
Eget kapital	-	-	818	8 679	9 497

Koncernen	2015				
	Sparande	Försäkring	Garanterad pension	Övrigt	Summa
Alternativ resultaträkning (miljoner kronor)					
Intäkter	700	103	580	1	1 384
Kostnader	-521	-98	-466	-8	-1 093
Administrationsresultat	179	5	114	-7	291
Riskresultat	-2	85	44	-	127
Finansiellt resultat	-	-	-398	-	-398
Avskrivning immateriella tillgångar	-	-	-	-93	-93
Övrigt resultat	-	-	-	-57	-57
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	177	90	-240	-157	-130

Koncernen	2015-12-31				
	Sparande	Försäkring	Garanterad pension	Övrigt	Summa
Balansräkning (miljoner kronor)					
Tillgångar	70 695	873	97 822	4 115	173 505
Skulder	70 695	873	89 342	1 889	162 799
Eget kapital	-	-	8 480	2 226	10 706

NOT 5 Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Inbetalda eller tillgodoförda premier	2 232	2 133	2 232	2 133
Summa	2 232	2 133	2 232	2 133
Premier för avgiven återförsäkring	-3	-3	-3	-3
Summa	2 229	2 130	2 229	2 130

(Miljoner kronor)	2016		2015	
	Periodiska premier	Engångspremier	Periodiska premier	Engångspremier
Avtal för försäkring med garanterad ränta och riskförsäkring	1 257	975	1 372	761

Av inbetalda premier har 47 (13) miljoner kronor flyttats in från annan försäkringsgivare och 100 (77) miljoner kronor har flyttats internt från fondförsäkring. Utöver detta har 491 (413) miljoner kronor flyttas inom koncernen i form av försäkringsväxling. Hela premieinkomsten har tecknats i Sverige.

Uppllysning om inbetalda premier som har bokförts i balansräkningen

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Periodiska premier	4 515	4 324	4 515	4 324
Engångspremier	762	1 019	762	1 019
Summa	5 277	5 343	5 277	5 343

Av inbetalda premier har 614 (700) miljoner kronor flyttats in från annan försäkringsgivare och 25 (111) miljoner kronor har flyttats inom koncernen i form av försäkringsväxling. Hela premieinkomsten har tecknats i Sverige.

NOT 6 Kapitalavkastning, intäkter

Teknisk redovisning av försäkringsrörelse

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Hysesintäkter från byggnader och mark	331	289	-	-
Utdelning på aktier och andelar				
Erhållna utdelningar	517	143	581	189
Ränteintäkter				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	948	1 166	948	1 166
Derivat	811	643	811	643
Övriga ränteintäkter	21	50	75	134
Valutakursvinst, netto	231	332	231	332
Realisationsvinst, netto				
Aktier och andelar	318	1 596	318	1 596
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	246	129	246	129
Derivat	196	533	196	533
Summa	3 619	4 880	3 406	4 721

Not 6 Kapitalavkastning, intäkter, fortsättning

Icke teknisk redovisning

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Ränteintäkter				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	8	-	8
Övriga ränteintäkter	7	6	7	6
Realisationsvinst, netto				
Aktier och andelar	-	-	-	-
Övriga intäkter	-	-	-	-
Summa	7	14	7	14

NOT 7 Orealiserade vinster på placeringstillgångar

Teknisk redovisning av försäkringsrörelse

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Fastigheter	120	99	-	-
Dotterbolag	-	-	225	252
Intressebolag	4	12	4	12
Aktier	-	-	-	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	265	-	265	-
Derivat	1 202	-	1 202	-
Summa	1 591	111	1 696	264

Icke teknisk redovisning

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Fondandelar	62	-	62	-
Intressebolag	3	2	-	0
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	22	-	22	-
Summa	87	2	84	0

NOT 8 Övriga tekniska intäkter

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Avkastningsskatt	142	373	142	373
Kapitalavgifter	787	808	787	808
Erhållna provisioner	274	265	274	265
Premieavgifter	6	8	6	8
Riskintäkter	40	29	40	29
Övriga avgifter	92	81	92	81
Summa	1 341	1 565	1 341	1 565

Premieavgifter avser finansiella avtal. Premieavgifter avseende försäkringsavtal redovisas som premieinkomst.

NOT 9 Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Utbetalda försäkringsersättningar	-5 400	-5 645	-5 400	-5 645
Annulationer och återköp	-257	-361	-257	-361
Driftskostnader för skadereglering	-24	-24	-24	-24
Summa	-5 681	-6 031	-5 681	-6 031
Förändring i avsättning för oreglerade skador (före avgiven återförsäkring)	-37	-6	-37	-6
Summa	-37	-6	-37	-6
Summa	-5 718	-6 036	-5 718	-6 036

Av utbetalda ersättningar 2016 avser 455 (240) miljoner kronor likvidreglering vid överlåtelse av försäkringsbestånd.

Av utbetalda ersättningar har 214 (225) miljoner kronor har flyttats till annan försäkringsgivare och 25 (111) miljoner kronor har flyttats internt till fondförsäkring.

Bokförda försäkringsersättningar i balansräkningen

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Utbetalda ersättningar	-1 535	-1 326	-1 535	-1 326
Annulationer och återköp	-1 652	-1 865	-1 652	-1 865
Summa	-3 187	-3 191	-3 187	-3 191

Av utbetalda ersättningar har 1 300 (1 543) miljoner kronor flyttats till annan försäkringsgivare och 100 (77) miljoner kronor har flyttats internt till garanterad försäkring.

NOT 10 Förändring i andra försäkrings- tekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Tilldelad avkastning avseende försäkring med garanterad ränta	-4 524	-120	-4 524	-120
Tilldelad avkastning avseende fondförsäkring	-6 530	-2 886	-6 530	-2 886
Inbetalda premier	-2 235	-2 136	-2 235	-2 136
Utbetalda försäkringsersättningar	5 880	5 810	5 880	5 810
Förändring i kapitaltillskott	-86	-561	-86	-561
Riskpremier och riskkostnader	202	355	202	355
Övriga förändringar	-202	277	-266	121
Summa	-7 495	739	-7 559	583

NOT 11 Återbäring och rabatter

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Reservering pooling avseende året	-2	-24	-2	-24
Summa	-2	-24	-2	-24

I denna not ingår SPP Pension & Försäkrings kostnad för pooling, vilket innebär att försäkringar från ett stort antal företag samlas i en pool för att minska risken vid riskprodukter såsom sjukpension.

NOT 12 Driftskostnader

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Anskaffningskostnader	-470	-463	-470	-463
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	-	-1	-	-1
Administrationskostnader	-468	-585	-547	-689
Provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring	-	-	-	-
Summa driftskostnader	-938	-1 049	-1 017	-1 153
Driftskostnader för skadereglering	-24	-24	-24	-24
Kapitalförvaltningskostnader	-186	-187	-186	-187
Summa totala driftskostnader	-1 148	-1 260	-1 227	-1 364

Driftskostnader för skadereglering redovisas under rubriken Försäkringsersättningar och driftkostnader relaterade till finans- och fastighetsförvaltning redovisas under rubriken Kapitalavkastning, kostnader.

Bolagets totala driftskostnader för anskaffning, administration, skadereglering samt för finans- och fastighetsförvaltning fördelar sig på följande delposter:

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Provisionsnetto	-128	-129	-128	-129
Personalkostnader	-435	-540	-457	-594
Lokalkostnader	-57	-56	-8	-10
Avskrivningar	-114	-113	-163	-162
Köpta/Sålda koncerninterna tjänster ¹⁾	159	23	-17	-24
Övrigt	-573	-445	-454	-445
Summa	-1 148	-1 260	-1 227	-1 364

¹⁾ För upplysningar om närliggande transaktioner, se not 44.

Minimileaseavgifter

De sammanlagda beloppen av framtida leasingavgifter och leasinginkomster är som följer av tabellerna nedan:

Leasegivare

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Inom ett år	37	36	15	15
Senare än ett år men inom fem år	130	121	59	59
Senare än fem år	246	200	15	30

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Resultatförda leasinginkomster	309	270	15	15

Leasetagare

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Inom ett år	52	53	52	53
Senare än ett år men inom fem år	209	193	209	193
Senare än fem år	52	90	52	90

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Resultatförda leasingavgifter	54	56	56	56

Leasingavtalen omfattar leasing av kopiatorer, mobiltelefoner och kontorslokaler. Leasingavtal avseende kontorslokaler är som längst 10 år. Leasingavtalen för kopiatorer är uppsagt och avtalet för mobiltelefoner är på 18 månader. Några finansiella leasingavtal har inte tecknats av SPP Pension & Försäkring.

Not 12 Driftskostnader, fortsättning

Personalkostnader

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Löner och arvoden	-254	-304	-249	-304
Sociala avgifter	-81	-95	-80	-95
Pensionskostnader	-87	-98	-116	-152
Andra personalkostnader	-18	-43	-19	-43
Summa	-440	-540	-464	-594

Pensionskostnader avser årets försäkringspremier. Några ytterligare pensionsförpliktelser finns inte. Pensionsplanen för anställda följer BTP-planen, pensionsavtalet mellan BAO och Finansförbundet/SACO.

SPP Pension & Försäkring har kollektivavtalade förmånsbestämda pensionsplaner (BTP2) för anställda före 2014-01-01. En förmånsbestämd pension innebär att den anställde garanteras en viss pension, baserad på slutlönen, efter avslutad anställning. Förmånsbestämda pensioner redovisas enligt RFR 2 i moderbolaget vilket innebär att pensionskostnaden motsvarar inbetalda premier. I koncernen redovisas förmånsbestämda pensioner enligt IAS 19.

Anställda efter 2014-01-01 tillhör BTP1-planen där ålderspensionsdelen är en helt och hållet premiebestämd plan, vilket innebär att arbetsgivaren inte utlovar en viss pension utan istället betalar in en viss premie, som grundas på pensionsgrundande lön. Även anställda före 2014-01-01 har frivilligt bytt till BTP1-planen.

Förmånsbestämda pensioner för egen personal redovisas på samma sätt och tillsammans med bolagets övriga åtaganden avseende livförsäkringsavtal. Kostnader för egen personal avseende både förmånsbestämda och avgiftsbestämda pensioner redovisas som personalkostnad i takt med att förmånerna intjänas.

Antal anställda (medeltal under året)

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Sverige	403	413	403	413
Norge	3	5	3	5
Summa	406	418	406	418

Fördelning män/kvinnor per 31 december

Koncern och moderbolag	2016		2015	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
	Sverige	175	217	193
Norge	0	2	1	3
Summa	175	219	194	230

Könsfördelning ledande befattningshavare och styrelse
Fördelning män/kvinnor per 31 december

Moderbolag	2016		2015	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Ledande befattningshavare	4	5	5	4
Styrelse	5	1	5	2
Summa	9	6	10	6

För upplysningar om löner, ersättningar och övriga förmåner till ledande befattningshavare, se not 41. För upplysningar om arvode till revisorer, se not 42.

Pensionskostnader och pensionsförpliktelser, koncernen ¹⁾

	2016	2015
Avstämning av tillgångar och skulder bokfört i balansen		
Förpliktelsens nuvärde	-795	-692
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde	763	696
Förändring av effekten av tillgångstak	-3	-15
Pensionstillgång netto i balansräkningen	-35	-11
Aktuariell vinst (+) / förlust (-) under perioden	2016	2015
Aktuariell vinst (+) / förlust (-) redovisad i övrigt totalresultat	-54	40
Avstämning av förpliktelse för förmånsbestämda planer	2016	2015
Förpliktelsens nuvärde, ingående balans	-692	-
Effekt vid fusion, absorption av SPP Liv	-	-761
Kostnad avseende tjänstgöring under perioden	-11	-17
Räntekostnad	-24	-22
Aktuariell vinst (+) / förlust (-) redovisad i övrigt totalresultat	-95	64
Förväntade pensionsutbetalningar	25	16
Ändringar av pensionsplaner	2	28
Förpliktelsens nuvärde, utgående balans	-795	-692
Avstämning av förvaltningstillgångarnas verkliga värden	2016	2015
Förvaltningstillgångar, ingående balans	696	-
Effekt vid fusion, absorption av SPP Liv	-	656
Ränta	24	20
Avkastning exklusive ränta	35	8
Inbetalda premier	32	27
Utbetalningar	-24	-15
Förvaltningstillgångar, utgående balans	763	696
Förväntade inbetalningar av premier under 2016	26	28
Förväntade utbetalningar över drift under 2016	1	-1
Förvaltningstillgångarna är placerade i följande tillgångsslag	2016	2015
Byggnader och fast egendom	8 %	6 %
Aktier och andelar	6 %	8 %
Obligationer	86 %	86 %
Summa		
Netto pensionskostnader i resultaträkningen	2016	2015
Kostnad avseende tjänstgöring under perioden	-11	-17
Netto räntekostnad/avkastning	0	-2
Ändring av pensionsplaner	2	28
Summa förmånsbestämda planer	-9	9
Periodens kostnad för premiebestämda planer	-78	-107
Summa pensionskostnader i resultaträkningen	-87	-98
Analys av aktuariell vinst (+) / förlust (-) under räkenskapsåret:	2016	2015
Vinst (+) / förlust (-) - ändringar i andra ekonomiska förutsättningar	-95	64
Vinst (+) / förlust (-) - ändringar	7	-54
Vinst (+) / förlust (-) - ändringar pensionsmedel	47	45
Övrig gräns på pensionsmedel	-13	-15
Summa aktuariell vinst (+) / förlust (-) under räkenskapsåret:	-54	40
Aktuariella och finansiella antaganden (procent) per 31 december	2016	2015
Diskonteringsränta	2,8 %	3,5 %
Förväntad årlig löneökning	3,5 %	3,5 %
Förväntad årlig ökning av inkomstbelopp	3,0 %	2,0 %
Förväntad årlig ökning av utbetalning av pensioner	2,0 %	2,0 %
Dödlichkeitstabell	DUS14	DUS14

Not 12 Driftskostnader, fortsättning

Känslighetsanalys av pensionsberäkning	Diskonteringsränta		Förväntad löneökning		Förväntad årlig reglering	Dödlighet - ändring i livslängdsantaganden	
	1,0%	-1,0 %	1,0 %	-1,0 %	1,0 %	+1 år	-1 år
Pensionsförpliktelser 2016	-16 %	25 %	1 %	-5 %	15 %	4 %	-4 %
Periodens netto pensionskostnader 2016	-21 %	32 %	11 %	-9 %	17 %	4 %	-4 %
Pensionsförpliktelser 2015	-15 %	23 %	1 %	-4 %	14 %	3 %	-3 %
Periodens netto pensionskostnader 2015	-19 %	30 %	10 %	-8 %	15 %	3 %	-3 %

De väsentliga aktuariella antaganden som har använts i känslighetsanalysen har fastställts utifrån vad som har bedömts vara rimliga möjliga förändringar i respektive antaganden per utgången av räkenskapsåret, under förutsättning att alla övriga antaganden är konstanta. Förändringarna uttrycks som förändring i pensionsförpliktelsens värde och räkenskapsårets pensionskostnader. Noteras att känslighetsanalysen inte är representativ för en faktisk förändring i värdet på

pensionsförpliktelsen eftersom det är osannolikt att den skulle påverkas av bara en isolerad förändring i de aktuariella antagandena då de flesta antaganden är korrelerade i större eller mindre utsträckning. Metoden eller antagandena som används i känslighetsanalysen har inte förändrats sedan föregående år. Genomsnittlig duration är 16,70 (16,26) år.

NOT 13 Kapitalavkastning, kostnader

Teknisk redovisning av försäkringsrörelse

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Driftskostnader för byggnader och mark	-115	-95	-	-
Kapitalförvaltningskostnader	-186	-187	-186	-187
Övriga räntekostnader	-5	-15	-1	-3
Av- och nedskrivningar	-16	-20	-	-
Summa	-322	-317	-187	-190

Icke teknisk redovisning

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Kapitalförvaltningskostnader	-11	-7	-11	-7
Övriga räntekostnader	-20	-20	-19	-19
Valutakursförlust, netto	-1	-2	-1	-2
Realisationsförlust, netto				
Aktier och andelar	-3	-5	-3	-5
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-8	-19	-8	-19
Summa	-43	-53	-42	-52

NOT 14 Orealiserade förluster på placerings-tillgångar

Teknisk redovisning av försäkringsrörelse

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Aktier	-103	-1 240	-103	-1 240
Obligationer	-	-1 143	-	-1 143
Derivat	-	-2 154	-	-2 154
Summa	-103	-4 537	-103	-4 537

Icke teknisk redovisning

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-28	-	-28
Summa	-	-28	-	-28

NOT 15 Övriga tekniska kostnader

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Avkastningsskatt	-146	-382	-146	-382
Övriga tekniska kostnader	-35	-31	-35	-31
Summa	-181	-413	-181	-413

NOT 16 Skatt

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Skatt redovisad i resultat-räkningen				
Skatt på årets resultat	-	0	-	-
Förändring avseende uppskjuten skatt ¹⁾	-40	148	-40	148
Redovisad skatt	-40	148	-40	148
Avstämning av redovisad skatt				
Resultat före boksluts-dispositioner och skatt	607	-130	489	-270
Avgår resultat i avkastnings-beskattad verksamhet	-374	224	-374	224
Resultat i inkomst-beskattad verksamhet	233	94	115	-46
Skatt enligt gällande skattesats 22,0%	-51	-21	-25	10
Skatteeffekt av ej skatte-pliktiga intäkter	66	66	2	1
Skatteeffekt av ej avdrags-gilla kostnader	-43	-38	-5	-4
Skatteeffekt av utnyttjande av tidigare års underskotts-avdrag	-	89	-	89
Skatteeffekt av lämnade koncernbidrag	-12	52	-12	52
Skatt på årets resultat	-40	148	-40	148
Skatt bokförd i balans-räkningen				
Fordringar avseende uppskjuten skatt	109	148	109	148
Skulder avseende aktuell skatt	-14	-54	-	-54
Summa	95	94	109	94

¹⁾ Årets förändring av skattefordringar hänförs i sin helhet till skattemässiga underskottsavdrag.

NOT 18 Andra immateriella tillgångar

(Miljoner kronor)	Koncernen					Moderbolaget				
	IT-system	VIF ¹⁾	Övriga	2016	2015	IT-system	VIF ¹⁾	Övriga	2016	2015
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	29	961	114	1104	3	29	961	114	1104	3
Effekt vid fusion, absorption av SPP Liv	-	-	-	-	1 077	-	-	-	-	1 077
Årets anskaffningar	26	-	-	26	24	26	-	-	26	24
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	55	961	114	1130	1104	55	961	114	1130	1104
Ingående ackumulerad av- och nedskrivning	-3	-	-90	-93	-	-3	-	-90	-93	-
Årets av- och nedskrivningar	-	-80	-12	-92	-93	-	-80	-12	-92	-93
Utgående ackumulerad av- och nedskrivning	-3	-80	-102	-185	-93	-3	-80	-102	-185	-93
Bokfört värde	52	881	12	945	1 011	52	881	12	945	1 011

¹⁾ Value of business-in-force" - skillnad mellan marknadsvärde och bokfört värde på försäkringsförpliktelser. Avskrivningstiden för immateriella tillgångar är 2-12 år.

NOT 17 Goodwill

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	303	-	303	-
Effekt vid fusion, absorption av SPP Liv	-	303	-	303
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	303	303	303	303
Ingående ackumulerad av- och nedskrivning	-	-	-61	-
Årets av- och nedskrivningar	-	-	-60	-61
Utgående ackumulerad av- och nedskrivning	-	-	-121	-61
Bokfört värde	303	303	182	242

Avskrivningstiden på goodwill i moderbolaget är 5 år.

NOT 19 Byggnader och mark

Fastighetstyp per sektor Koncernen

(Miljoner kronor)	2016	Genomsnittliga löptider för hyreskontrakt	Uthyrd yta kvm	2015	Genomsnittliga löptider för hyreskontrakt	Uthyrd yta kvm
Kontorsbyggnader	1 168	6,2	29 358	1 423	9,9	51 598
Kultur- och konferenscenter	290	14,3	18 757	308	15,4	18 757
Bostäder	515	0,3	7 000	450	4,3	10 369
Handel	483	5,9	20 880	462	7,1	20 880
Hotell	1 256	10,7	22 486	1 198	11,6	22 486
Samhällsfastigheter	1 304	12,9	51 248	-	-	-
Garage	76	10,0	-	-	-	-
Totalt investeringsfastigheter	5 092	9,9	149 729	3 841	10,1	124 090
Fastigheter för eget bruk	1 336	5,0	16 853	1 281	5,8	16 588
Totalt byggnader och mark	6 428	9,4	166 582	5 122	9,6	140 678

Verkligt värde motsvaras av fastigheternas värde med avdrag för latent skatt med 5,5%

Verkligt värde baserar sig i första hand på priser på en aktiv marknad och är det belopp till vilken en tillgång skulle kunna överlåtas mellan oberoende parter. Fastigheterna har värderats av externt värderingsinstitut. Väsentliga bedömningar har därmed gjorts avseende kalkylränta och direktavkastningskrav, vilka är baserade på värderarnas erfarenhetsmässiga bedömningar av marknadens förräntningskrav på jämförbara fastigheter. Bedömningar av kassaflödet för drifts-, underhålls- och administrationskostnader är baserade på faktiska kostnader men även erfarenheter av jämförbara fastigheter. Framtida investeringar har bedömts utifrån det faktiska behov som föreligger. Marknadsvärdet uttrycks som ett värde för fastigheten med ett osäkerhetsintervall om +/- 5-10%. Marknadsvärdet bedöms med hjälp av en avkastningsbase-rad värderingsmetod som bygger på kassaflödesanalyser med en kalkylperiod om minst 10 år. Hyresinbetalningarna beräknas utifrån befintliga lokalhyreskontrakt fram till avtalstidens slut. Lokalhyreskontrakt med en utgående hyra som har bedömts vara marknadsmässig har antagits förlängas på oförändrade villkor efter utgången av nuvarande kontraktperiod, medan övriga lokalhyror justerats till en bedömd marknadsmässig nivå. För bostäder har hyresförändringarna initialt bedömts utifrån vilken ort och vilket marknadssegment fastigheten är belägen i.

Värderingsantaganden	Förändring av kalkylresultatet	
	2016	2015
Inflationstakt år 1	1,18	0,98
Inflationstakt fr o m år 2	2,00	2,20
Kalkylränta år 1	6,36	6,70
Kalkylränta fr o m år 2	7,18	7,50
Direktavkastningskrav initialt	5,31	5,65
Direktavkastningskrav restvärde	5,29	5,76

Känslighetsanalys	Förändring av kalkylresultatet	
	2016	2015
Inflationstakt år 1	-259,10	-233,1
Inflationstakt fr o m år 2	279,50	259,6
Kalkylränta +0,5 procent	100,80	86,7
Kalkylränta -0,5 procent	-101,00	-86,2
Direktavkastningskrav +0,5 procent	-75,60	-55,1
Direktavkastningskrav -0,5 procent	61,60	57,1

Fastighet	Kommun	Yta	Bygg-/ombyggnadsår
Arlanda 2:11	Sigtuna	22 611	2012
Baderskan 1	Salem	1 800	1909/2009
Bollmoragården 4	Tyresö	3 200	2015
Folkets Park 2	Västerås	2 000	1982/2008
Fyrfotan 1	Stockholm	16 917	1970/2013
Fälhagen 70:1	Uppsala	12 673	2012
Fälhagen 70:3	Uppsala	n/a	2016
Hyttan 12	Karlstad	18 757	2011
Hyttan 16 (parkering)	Karlstad	n/a	1987
Jollen 1	Västerås	870	2000
Kantskäraren 4	Stockholm	1 200	2013
Kungsängen 13	Västerås	3 100	2011
Kölen 1 ¹⁾	Malmö	n/a	2016-2018
Tankloket 2 ¹⁾	Malmö	n/a	2016-2018
Måldomaren 2	Solna	1 200	2011
Märsta 1:238	Sigtuna	5 158	2006
Ratten 4	Örebro	5 719	2016
Sländan 6 ¹⁾	Södertälje	n/a	2016-2019
Smältrullen 7	Stockholm	800	2014
Sundbyberg 2:84	Sundbyberg	7 420	2008
Svartbäcken 52:9	Uppsala	23 940	2004
Trossen 2	Örebro	3 369	2013
Tältlägret 5	Stockholm	1 260	2016
Uttringe 1:1037	Salem	2 461	2008
Valsta Backe	Sigtuna	7 000	2014
	Upplands		
Vik 1:86	Väsby	1 009	2008
Välten 10	Lund	2 582	1972/2010
Värdshuset 3	Malmö	4 488	2012
Årdret 3	Lund	6 840	2010
Österport 7	Malmö	10 925	1969/2010

¹⁾ Kölen 1, Tankloket 1 och Sländan 6 är markområden som bostadsutvecklas, därav är bostadsytorna ännu inte fastställda.

Fastigheter för eget bruk

Värderingsantaganden	2016	2015
Ingående balans	1 281	14
Fusion, absorption av SPP Liv	-	1 118
Netto vinst/förlust	53	145
Försäljning	-	4
Aktivering projekt	4	2
Avskrivningar	-2	-2
Avgående poster	-	0
Utgående balans	1 336	1 281
Anskaffningsvärde ingående balans	814	809
Anskaffningsvärde utgående balans	818	814
Ackumulerade av- och nedskrivningar ingående balans	-67	-54
Ackumulerade av- och nedskrivningar utgående balans	-81	-67

Fastigheter för eget bruk skrivs av med 1% per år per år avseende byggnader och 4% per år avseende byggnadsinventarier.

NOT 20 Aktier och andelar i koncernföretag

Specifikation av direkta innehav av aktier och andelar i koncernföretag:	Org. nummer	Säte	Antal aktier	Kapital- och röstandel procent	Bokfört värde 2016	Bokfört värde 2015	Verkligt värde 2016	Verkligt värde 2015
SPP Fastigheter AB (publ)	556745-7428	Stockholm	3 680 000	88,8	1 396	1 173	1 396	1 173
SPP Co-Invest 1 AB	556796-5990	Stockholm	500 000	100	-	-	-	-
Karlstad Hyttan 12 Invest AB	556697-6055	Stockholm	1 000	100	-	-	-	-
Stockholm Klaraporten AB	556550-1243	Stockholm	5 000	100	-	-	-	-
Karlstad Hyttan 16 AB	556771-4547	Stockholm	1 000	100	-	-	-	-
Uppsala Lokföraren AB	556779-2667	Stockholm	1 000	100	-	-	-	-
Örebro Trossen 2 AB	556869-5240	Stockholm	500	100	-	-	-	-
Malmö Vårdshuset 3 AB	556762-0546	Stockholm	1 000	100	-	-	-	-
Fastighetsbolaget Blanka KB	969676-9570	Stockholm	-	99,9	-	-	-	-
Mötesplatsen KB	969645-9859	Stockholm	-	99,9	-	-	-	-
Sigtuna Arlanda 2:11 AB	556810-8996	Stockholm	50 000	100	-	-	-	-
Sigtuna Valsta Backe AB	556858-3263	Stockholm	1 000	100	-	-	-	-
Sigtuna Märsta 1:238 AB	556802-4458	Stockholm	500 000	100	-	-	-	-
Lund Ådret 3 AB	556697-2278	Stockholm	5 000	100	-	-	-	-
Lund Välden 10 AB	556643-5284	Stockholm	5 000	100	-	-	-	-
Västerås Kungsängen 13 AB	556793-5167	Stockholm	500 000	100	-	-	-	-
Malmö Österport 7 AB	556632-7572	Stockholm	1 000	100	-	-	-	-
Tyresö Bollmoragården 4 AB	556879-0637	Stockholm	500	100	-	-	-	-
Malmö Limhamn Holding AB	559015-7250	Stockholm	1 000	100	-	-	-	-
Malmö Limhamn Ett AB	559022-3177	Stockholm	500	100	-	-	-	-
Malmö Limhamn Två AB	559021-7534	Stockholm	500	100	-	-	-	-
Uppsala Fålhagen 70:3 AB	556779-2683	Stockholm	1 000	100	-	-	-	-
Södertälje Sländan 6 KB	969777-7697	Stockholm	-	100	-	-	-	-
Södertälje Sländan 6 Holding AB	559059-8743	Stockholm	1 000	100	-	-	-	-
Södertälje Sländan 6 Komplementär AB	559059-8750	Stockholm	1 000	100	-	-	-	-
Södertälje Sländan 6 Kommanditdelägare AB	559059-8768	Stockholm	1 000	100	-	-	-	-
Örebro Ratten 4 AB	556941-6489	Stockholm	1 000	100	-	-	-	-
Ursvik Sundbyberg 2:84 AB	556705-4548	Stockholm	1 000	100	-	-	-	-
Ursvik Sundbyberg 2:84 Holding AB	556721-9919	Stockholm	100 000	100	-	-	-	-
Salem Uttringe 1:1037 AB	556725-7372	Stockholm	100 000	100	-	-	-	-
Salem Baderskan 1 AB	556725-7166	Stockholm	100 000	100	-	-	-	-
Stockholm Tältlägret 5 AB	556960-3565	Stockholm	1 000	100	-	-	-	-
Solna Måldomaren 2 AB	556755-0453	Stockholm	100 000	100	-	-	-	-
Stockholm Kantskäraren 4 AB	556755-0446	Stockholm	1 000 000	100	-	-	-	-
Upplands Väsby Vik 1:86 AB	556748-1964	Stockholm	100 000	100	-	-	-	-
Stockholm Smältrullen 7 AB	556927-0654	Stockholm	14 000	100	-	-	-	-
Västerås Folkets Park 2 HB	969649-3106	Stockholm	-	100	-	-	-	-
Västerås Folkets Park 2 Holding AB	556725-6739	Stockholm	100 000	100	-	-	-	-
Västerås Jollen 1 AB	559007-0131	Stockholm	500	100	-	-	-	-
Storebrand & SPP Business Services AB (tidigare SPP Varumärkes AB)	556594-9517	Stockholm	1 000	100	40	0	40	0
SPP Hyresförvaltning AB	556883-1340	Stockholm	1 000	100	0	0	0	0
SPP Fastigheter Komplementär AB	559051-7735	Stockholm	1 000	100	0	-	0	-
SPP Fastigheter KB	969779-3793	Stockholm	-	0,004/100	-	-	-	-
Summa					1 436	1 173	1 436	1 173

Verkligt värde har värderats till justerat eget kapital med hänsyn tagen till över- och undervärden på respektive bolags tillgångar och skulder.

Bokfört värde	2016	2015
Ingående bokfört värde	1 173	-
Fusion, absorption av SPP Liv	-	856
Aktieägartillskott SPP Storebrand & SPP Business Services AB	40	
Förändring verkligt värde	223	317
Utgående bokfört värde	1 436	1 173

NOT 21 Lån till koncernföretag

Gäldenär	Tidpunkt för låneupptagning	Räntevillkor	Förfall	Lånebelopp			
				Koncernen		Moderbolaget	
				2016	2015	2016	2015
Storebrand Fastigheter	2016-02-17	2,50%	2017-12-31	1	-	-	-
SPP Konsult AB	2016-02-17	2,50%	2017-12-31	2	-	-	-
SPP Spar AB	2016-02-17	2,50%	2017-12-31	2	-	-	-
SPP Fastigheter AB (publ) ¹⁾	2012-12-14	1,45%	2017-12-31	-	-	1 666	1 666
SPP Fastigheter AB (publ) ¹⁾	2013-09-27	1,45%	2017-12-31	-	-	104	104
SPP Fastigheter AB (publ) ¹⁾	2013-12-12	1,45%	2017-12-31	-	-	189	189
SPP Fastigheter AB (publ) ¹⁾	2014-06-16	1,45%	2017-12-31	-	-	793	793
SPP Fastigheter AB (publ) ¹⁾	2014-08-18	1,45%	2017-12-31	-	-	180	180
SPP Fastigheter AB (publ) ¹⁾	2014-12-18	1,45%	2017-12-31	-	-	150	150
SPP Fastigheter AB (publ) ¹⁾	2015-04-30	1,45%	2017-12-31	-	-	289	289
SPP Fastigheter AB (publ) ¹⁾	2015-09-28	1,45%	2017-12-31	-	-	83	83
SPP Fastigheter AB (publ) ¹⁾	2015-12-11	1,45%	2017-12-31	-	-	88	88
SPP Fastigheter AB (publ) ¹⁾	2015-12-28	1,45%	2017-12-31	-	-	25	25
SPP Fastigheter AB (publ) ¹⁾	2016-08-23	1,45%	2017-12-31	-	-	50	-
SPP Fastigheter AB (publ) ¹⁾	2016-09-21	1,45%	2017-12-31	-	-	83	-
SPP Fastigheter AB (publ) ¹⁾	2016-09-28	1,45%	2017-12-31	-	-	702	-
Summa				5	-	4 402	3 567

¹⁾ Lånen avser finansiering av investeringar i SPP Fastigheter AB (publ), SPP Co-Invest 1 AB, Stockholm Klaraporten AB, Karlstad Hyttan 16 AB, Uppsala Lokföraren AB, Fastighetsbolaget Blanka KB, Örebro Trossen 2 AB, Malmö Vårdshuset 3 AB, Sigtuna Valsta Backe AB, Sigtuna Arlanda 2:11 AB, Mötesplatsen KB, Sigtuna Märsta 1:238 AB, Västerås Kungsängen 13 AB, Lund Ädret 3 AB, Lund Välten 10 AB, Tyresö Bollmoragården 4 AB, Malmö Österport 7AB, Malmö Limhamn Holding AB, Malmö Limhamn Ett AB, Malmö Limhamn Två AB, Södertälje Sländan 6 Holding AB, Södertälje Sländan 6 Komplementär AB, Södertälje Sländan 6 Kommanditbolag, Örebro Ratten 4 AB, Uppsala Fålhagen 70:3, Solna Måldomaren 2 AB, Stockholm Kantskäraren 4 AB, Stockholm Småltrullen 7 AB, Stockholm Tältlägret 5 AB, Västerås Jollen 1 AB, Salem Baderskan 1 AB, Ursvik Sundbyberg 2:84 Holding AB, Ursvik Sundbyberg 2:84 AB, Salem Uttringe 1:1037 AB, Upplands Väsby Vik 1:86 AB, Västerås Folkets Park 2 Holding AB, Västerås Folkets Park 2 Handelsbolag. Ränta erläggs kvartalsvis i efterskott.

NOT 22 Aktier och andelar i intresseföretag

Specifikation av väsentliga intressebolag, värderade till verkligt värde (tal avser 100%)

Intresseföretag Typ av verksamhet	SIA Foran Real estate		Handelsbodarna		Visit Karlstad
	Skogsförvaltning		Fastighetsförvaltning		Driftoperatör för fastighet i Karlstad
Omsättningstillgångar		72		15	11
Anläggningstillgångar		1 197		110	3
Kortfristiga skulder		85		4	8
Långfristiga skulder		-		79	-
Intäkter		8		13	43
Resultat efter skatt		2,5		3	0
Mottagen utdelning		-		-	-

Koncernen

Intresseföretag	Org. nummer	Säte	Ägarandel	Anskaffningsvärde	Ingående balans	Aktieägar-tillskott	Köp/försäljning	Andel av resultat	Totalt resultat	Utgående balans
SIA Foran Real Estate	44103037525	Riga	29,4 %	259	329	-	-	19	19	348
Handelsbodarna i Sverige Fastighets AB	556791-4146	Stockholm	50 %	8	36	-	-	4	4	40
Visit Karlstad AB	556766-0013	Karlstad	16 %	3	-	-	-	-	-	-
Summa				270	365	-	-	23	23	388

Fordringar på intressebolag	SIA Foran Real estate	Handelsbodarna	Visit Karlstad
Långfristig utlåning	-	39	-
Hysesfordringar	-	-	-
Summa	-	39	-

Intäkter från intresseföretag	SIA Foran Real estate	Handelsbodarna	Visit Karlstad
Resultatandel	4	3	-
Ränteintäkter	-	1	-
Räntekostnader	-	-	-
Realiserad värdeförändring	-	-	-
Orealiserad värdeförändring	15	-	-
Summa	19	4	-

Moderbolaget

Intresseföretag	Org. nummer	Säte	Ägarandel	Anskaffningsvärde	Ingående balans	Aktieägar-tillskott	Köp/försäljning	Andel av resultat	Totalt resultat	Utgående balans
SIA Foran Real Estate	44103037525	Riga	29,4 %	259	329	-	-	19	19	348
Summa				259	329	-	-	19	19	348

NOT 23 Klassificering av finansiella tillgångar och skulder

Samtliga finansiella tillgångar och skulder redovisas till verkligt värde

Koncernen (Miljoner kronor)	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin verkligt värde	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Totalt 2016	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin verkligt värde	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Totalt 2015
Byggnader och mark	6 428	-	-	6 428	5 122	-	-	5 122
Lån till koncernföretag	-	-	5	5	-	-	-	0
Aktier och andelar i intresseföretag	388	-	-	388	365	-	-	365
Lån till intresseföretag	-	-	39	39	-	-	39	39
Aktier och andelar	4 942	-	-	4 942	5 870	-	-	5 870
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	78 816	-	-	78 816	84 029	-	-	84 029
Derivat	-	3 460	-	3 460	-	2 580	-	2 580
Övriga lån	-	-	2 476	2 476	-	-	-	-
Övriga finansiella tillgångar	-	-	1 333	1 333	-	-	696	696
Fondförsäkringstillgångar	78 815	-	-	78 815	70 695	-	-	70 695
Övriga tillgångar	-	-	1 475	1 475	-	-	1 279	1 279
Kassa och bank	-	-	877	877	-	-	740	740
Upplupna ränteutgifter	-	-	-	-	-	-	0	0
Finansiella tillgångar	169 389	3 460	6 205	179 054	166 081	2 580	2 754	171 415

Koncernen (Miljoner kronor)	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Skulder som bestämts tillhöra kategorin verkligt värde	Innehav för handelsändamål	Övriga finansiella skulder	Totalt 2016	Skulder som bestämts tillhöra kategorin verkligt värde	Innehav för handelsändamål	Övriga finansiella skulder	Totalt 2015
Efterställda skulder	-	-	-	-	-	-	698	698
Derivat	-	846	-	846	-	1 118	-	1 118
Fondförsäkringsåtaganden	78 815	-	-	78 815	70 695	-	-	70 695
Övriga skulder	-	-	4 086	4 086	-	-	2 216	2 216
Finansiella skulder	78 815	846	4 086	83 747	70 695	1 118	2 914	74 727

Not 23 Klassificering av finansiella tillgångar och skulder, fortsättning

Moderbolaget (Miljoner kronor)	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin verkligt värde	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Totalt 2016	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin verkligt värde	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Totalt 2015
Byggnader och mark	10	-	-	10	12	-	-	12
Aktier och andelar i koncernföretag	1 436	-	-	1 436	1 173	-	-	1 173
Lån till koncernföretag	-	-	4 402	4 402	-	-	3 567	3 567
Aktier och andelar i intresseföretag	348	-	-	348	329	-	-	329
Aktier och andelar	4 942	-	-	4 942	5 870	-	-	5 870
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	78 816	-	-	78 816	84 029	-	-	84 029
Derivat	-	3 460	-	3 460	-	2 580	-	2 580
Övriga lån	-	-	2 476	2 476	-	-	-	-
Övriga finansiella tillgångar	-	-	1 104	1 104	-	-	608	608
Fondförsäkringstillgångar	78 815	-	-	78 815	70 695	-	-	70 695
Övriga tillgångar	-	-	1 462	1 462	-	-	1 220	1 220
Kassa och bank	-	-	818	818	-	-	727	727
Upplupna ränteintäkter	-	-	-	-	-	-	-	0
Finansiella tillgångar	164 367	3 460	10 262	178 089	162 108	2 580	6 122	170 810

Moderbolaget (Miljoner kronor)	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Skulder som bestämts tillhöra kategorin verkligt värde	Innehav för handelsändamål	Övriga finansiella skulder	Totalt 2016	Skulder som bestämts tillhöra kategorin verkligt värde	Innehav för handelsändamål	Övriga finansiella skulder	Totalt 2015
Efterställda skulder	-	-	-	-	-	-	698	698
Derivat	-	846	-	846	-	1 118	-	1 118
Fondförsäkringsåtaganden	78 815	-	-	78 815	70 695	-	-	70 695
Övriga skulder	-	-	3 611	3 611	-	-	2 105	2 105
Finansiella skulder	78 815	846	3 611	83 272	70 695	1 118	2 803	74 616

Summa ränteintäkt och summa räntekostnader för lånefordringar och övriga finansiella skulder

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Övriga ränteintäkter	1 787	1 873	1 841	1 957
Övriga räntekostnader	-25	-34	-20	-22
Summa	1 762	1 839	1 821	1 935

Finansiella tillgångar och skulder är redovisade till upplupet anskaffningsvärde. En beräkning av verkligt värde baserat på diskonterade framtida kassaflöden, där en diskonteringsränta som speglar motpartens kreditrisk utgör den mest väsentliga indatan, bedöms inte ge någon väsentlig skillnad jämfört med redovisat värde för finansiella tillgångar och finansiella skulder. För samtliga finansiella tillgångar och skulder anses därför det redovisade värdet vara en god approximation av det verkliga värdet.

NOT 24 Värdering av finansiella instrument till verkligt värde

Koncernen bedriver en omfattande process för att säkerställa den mest lämpliga marknadsvärderingen av finansiella instrument. Noterade finansiella instrument har värderats utifrån den officiella stängningskursen från börser som erhålls genom exempelvis Reuters och Bloomberg. Fondandelar värderas generellt på den aktuella officiella NAV kursen där sådan finns. Obligationer värderas i regel på kurser från Reuters och Bloomberg. Obligationer som inte är regelbundet noterade värderas normalt utifrån accepterade teoretiska modeller. Som underlag för sådana värderingar används swapräntor plus en kreditpremie. Kreditpremien är vanligtvis emitspecifik och baseras i allmänhet på konsensus av kreditpremier som kvoterats av flera olika mäklarfirmor.

Derivat, främst ränte- och valutainstrument, värderas teoretiskt. Penningmarknadsräntor, swapräntor, växelkurser och volatiliteter som ligger till grund för värderingen hämtas från Reuters och Bloomberg.

Koncernen genomför regelbundna kontroller för att säkerställa kvaliteten på marknadsdata som erhållits från externa källor. Dessa kontroller omfattar i allmänhet jämförelse av flera källor, samt kontroll och rimlighetsbedömningar av onormala förändringar.

Koncernen klassificerar finansiella instrument som värderas till verkligt värde i tre olika nivåer, som beskrivs nedan. Nivåerna uttrycker olika grader av likviditet och olika mätmetoder.

Nivå 1: Finansiella instrument värderade till noterade priser på aktiva marknader för identiska tillgångar

Denna kategori omfattar börsnoterade aktier som under de senaste tre månaderna har haft en genomsnittlig daglig omsättning som uppgår till cirka 20 miljoner kronor eller mer. Aktier anses på grundval av detta vara tillräckligt likvida för att omfattas av denna nivå. Obligationer, certifikat eller liknande instrument som utfärdats av stater klassificeras i allmänhet som nivå 1. Även standardiserade aktiederivat och ränteterminer omfattas av denna nivå.

Nivå 2: Finansiella instrument värderade utifrån annan observerbar marknadsdata än den som omfattas av nivå 1

I denna kategori ingår finansiella instrument värderade utifrån marknadsdata som kan vara direkt observerbara eller indirekt observerbara. Marknadsdata som är indirekt observerbara innebär att priserna kan härledas från observerbara marknader. Nivå 2 omfattar aktier eller liknande instrument för vilka marknadspriser finns tillgängliga, men där aktieomsättningen är alltför begränsad för att uppfylla kriterierna för nivå 1. Normalt har aktierna på denna nivå handlats under den senaste månaden. Obligationer och liknande instrument klassificeras i allmänhet på denna nivå. Ränte- och valutaswappar, icke-standardiserade ränte- och valutaderivat klassificeras som nivå 2. Fonder klassificeras i allmänhet som nivå 2 och omfattar aktie-, ränte- och hedgefonder.

Finansiella tillgångar och skulder är redovisade till upplupet anskaffningsvärde. En beräkning av verkligt värde baserat på diskonterade framtida kassaflöden, där en diskonteringsränta som speglar motpartens kreditrisk utgör den mest väsentliga indatan, bedöms inte ge någon väsentlig skillnad jämfört med redovisat värde för finansiella tillgångar och finansiella skulder som ingår i nivå 2. För samtliga finansiella tillgångar och skulder anses därför det redovisade värdet vara en god approximation av det verkliga värdet.

Nivå 3: Finansiella instrument värderade utifrån marknadsdata som inte är observerbara enligt nivå 2

Aktier klassificerade som nivå 3 omfattar främst investeringar i onoterade/privata företag. Detta innefattar investeringar i skog, fastigheter, lån och infrastruktur. Private Equity är i allmänhet genom direkta investeringar eller investeringar i fonder klassificerade som nivå 3.

De typer av värdepapper som klassificeras på nivå 3 diskuteras nedan med hänvisning till typ av värdepapper och värderingsmetod. Koncernen anser att värderingen utgör en bästa uppskattning av värdepapprets marknadsvärde.

Fastigheter

Fastigheterna värderas till verkligt värde vilket innebär en värdering till ett uppskattat marknadsvärde. Med marknadsvärde avses det mest sannolika priset vid en normal försäljning av fastigheter på den öppna marknaden med tillräcklig marknadsföringstid, utan partsrelation och utan tvång.

Fastigheterna värderas enligt kassaflödesmetoden vilket innebär att marknadsvärdet bedöms med en marknadsanpassad flerårig avkastningsanalys. Detta är en analys av förväntade framtida betalningsströmmar där alla indata (hyror, vakanser/hyresrisk, drift- och underhållskostnader, fastighetsskatt, direktavkastningskrav, kalkylränta) ges värden som överensstämmer med de bedömningar marknaden kan antas göra under rådande marknadssituation.

Ett avkastningsbaserat nuvärde framräknas utgående från kalkylperiodens driftnetton efter investeringar och restvärdet. I förekommande fall görs olika värdetillägg eller värdeavdrag. Kalkylerna utförs med en kalkylperiod på 10-20 år.

Som grund för bedömningarna om marknadens direktavkastningskrav ligger ortsprisanalys av gjorda jämförbara fastighetstransaktioner. Denna analys innebär att man utgår från jämförelsepriser för liknande fastigheter (jämförelseobjekt), som hör till samma delmarknad som värderingsobjektet och där transaktionen skett inom ett begränsat tidsintervall.

Fastigheterna externvärderas kvartalsvis. Känslighetsanalys för de viktigaste antagandena, se nedan.

Ytterligare information om fastighetsinnehavet lämnas i not 19.

Indirekta fastighetsinvesteringar

Indirekta fastighetsinvesteringar är främst fonder med underliggande fastighetsinvesteringar. Fonderna är stängda för nya investerare och normalt sett sker ingen handel i fondandelar. Värderingen av fastighetsfonder görs på grundval av information från varje fondförvaltare och rapportering från dem sker kvartalsvis.

Den vanligaste metoden som används av enskilda fondförvaltare är kvartalsvis värdering av fondens tillgångar och skulder, och utifrån denna information beräknar förvaltaren ett substansvärde (NAV) per andel. Rapportering av NAV från fonderna kommer i många fall vara ett kvartal fördröjd i förhållande till SPP Pension & Försäkrings årsredovisning. De av fondförvaltarna rapporterade NAV-kurserna justeras för utdelningar respektive kapitalneddragningar.

Placeringar i koncern- och intresseföretag

Placeringar i koncern- och intresseföretag värderas till verkligt värde och värdeförändringar redovisas i resultaträkningen. Verkligt värde beräknas som justerat eget kapital där hänsyn tagits till ej bokförda skillnader mellan marknadsvärde och bokfört värde på koncernföre-

Not 24 Värdering av finansiella instrument till verkligt värde, fortsättning

tagens tillgångar och skulder. Verkligt värde beräknas löpande och bokförs månadsvis. De underliggande fastigheterna värderas enligt kassaflödesmetoden.

Värderingen till verkligt värde har endast materiell betydelse avseende dotterbolaget SPP Fastigheter. SPP Fastigheter ägs för försäkringstagarnas räkning och värdeförändringen tilldelas försäkringstagarna.

Om värdeförändringen är positiv redovisas tilldelningen till försäkringstagarna som en kostnad i resultaträkningen. SPP Pension & Försäkring har därför valt att motsvarande intäkt också ska bokföras i resultaträkningen genom att värdera koncernföretag till verkligt värde.

Skog

För skogsinvesteringar, som sker via intressebolag, genomfördes en extern värdering per 31 december 2016 vilken ligger till grund för värderingen av innehavet. Värderingsmodellerna bygger på observerbar information genom inventering av skogsbeståndet.

Skogsinvesteringar kännetecknas av framtida kassaflöden under en lång tidsperiod. Det finns därmed osäkerhet i och med att framtida kassaflöden ligger långt fram i tiden, även om antaganden är baserade på tillförlitlig information i dagsläget. Värdering av skogsinvesteringar kommer att vara särskilt känsliga för den antagna diskonteringsräntan, vilken utgår ifrån ett antaget marknadsmässigt avkastningskrav.

Private Equity

Majoriteten av SPP Pension & Försäkrings private equity-investeringar är i form av private equity fonder.

Investeringar i private equity fonder värderas på grundval av de värden som rapporteras av fonderna. De flesta private equity fonder rapporterar kvartalsvis medan vissa rapporterar mindre frekvent. För sådana investeringar där uppdaterad värdering inte erhållits innan årsredovisningen lämnats in används den senast mottagna värderingen, justerat för kassaflöden och eventuellt betydande marknadseffekter under perioden från den senaste värderingen fram till tidpunkten för rapporteringen. Denna marknadseffekt beräknas utifrån vilken typ av värdering som görs av företagen i de underliggande fonderna, utvecklingen för relevanta index justerat för den beräknade korrelationen mellan berörda företag och relevant index.

För direkta Private Equity-investeringar baseras värderingen på antingen den senast genomförda transaktionen eller en modell där företaget med löpande verksamhet värderas genom att jämföra nyckeltal med liknande börsnoterade företag eller grupper av liknande börsnoterade bolag. Reducering görs i vissa fall med en likviditetsrabatt som kan variera från investering till investering. Företag som är nystartade, i tidig expansion eller av andra skäl genomgår strukturella förändringar som försvårar en prissättning mot en referens, kommer att värderas till det lägsta av anskaffningsvärde och uppskattat värde, där det uppskattade värdet framkommer från en variansanalys.

För investeringar där SPP Pension & Försäkring deltar som co-investerare med en ledande investerare som genomför värderingen, i avsaknad av en tidigare transaktion, kommer detta värde efter kvalitetssäkring i Storebrand att användas. För sådana investeringar där uppdaterade värderingar inte erhållits per 31 december från den ledande investeraren innan årsredovisningen lämnas används tidigare inlämnad värdering, justerat för eventuella effekter på marknaden under perioden från den senaste värderingen till balansdagen. Om ingen separat värdering från en ledande investerare i syndikatet erhållits görs en separat värdering som beskrivs ovan.

Lån

Investeringar i lån värderas på grundval av de värden som rapporteras av motparter och/eller agenter. Räntefixingar rapporteras löpande av motparter. Rapporteringen sker kvartalsvis. På lån med fast kupong sker en värdering med underliggande swap kurva under kvartalet.

Not 24 Värdering av finansiella instrument till verkligt värde, fortsättning

SPPs private equity investeringar görs främst genom onoterade företag, där det inte finns några observerbara marknadspriser. Stora delar av portföljen prissätts mot jämförbara börsnoterade företag, medan mindre delar av portföljen är börsnoterade. Värderingen av private equity-portföljen kommer därför vara känsliga för svängningar på världens aktiemarknader.

Koncernen					
(Miljoner kronor)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa 2016-12-31	Summa 2015-12-31
Tillgångar					
Placeringsstillgångar					
Byggnader och mark					
Investeringsfastigheter	-	-	5 092	5 092	3 842
Fastighet för eget bruk	-	-	1 336	1 336	1 281
Summa	-	-	6 428	6 428	5 122
Aktier och andelar i intresseföretag			388	388	365
Aktier och andelar					
Aktier och andelar	495	24	-	519	2 523
Fondandelar	-	2 283	2 140	4 423	3 347
Summa	495	2 307	2 140	4 942	5 870
Obligationer och andra värdepapper med fast avkastning ¹⁾					
Statsobligationer	7 660	22 657	-	30 317	31 716
Företagsobligationer	-	20 118	209	20 327	19 198
Hybrider	-	31	-	31	-
Bostadsapplikationer	-	22 711	-	22 711	26 781
Obligationfonder	-	5 430	-	5 430	6 333
Summa	7 660	70 947	209	78 816	84 029
Derivat ²⁾					
Räntederivat	-	2 581	-	2 581	1 419
Valutaderivat	-	33	-	33	43
Summa	-	2 614	-	2 614	1 462
- varav derivat med positivt marknadsvärde	-	3 460	-	3 460	2 580
- varav derivat med negativt marknadsvärde	-	-846	-	-846	1 118
Placeringsstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken					
Fondförsäkringstillgångar	-	78 815	-	78 815	70 695
Summa	-	78 815	-	78 815	70 695
Skulder					
Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk					
Fondförsäkringsåtaganden	-	78 815	-	78 815	70 695
Summa	-	78 815	-	78 815	70 695
Summa värdering av finansiella instrument till verkligt värde 2016-12-31, netto	8 155	75 868	9 165	93 188	
Summa värdering av finansiella instrument till verkligt värde 2015-12-31, netto	11 926	76 995	7 928		96 848

¹⁾ Inklusive upplupen ränta om 304 (426) miljoner kronor.

²⁾ Inklusive upplupen ränta om 286 (274) miljoner kronor.

Not 24 Värdering av finansiella instrument till verkligt värde, fortsättning

Koncernen		
Flytt mellan nivå 1 och nivå 2 ¹⁾	Från nivå 1 till nivå 2	Från nivå 2 till nivå 1
Aktier och andelar		
Summa 2016-12-31	0	5
Summa 2015-12-31	2	51

¹⁾ Överföringar mellan nivå 1 och nivå 2 beror på ändrad handelsvolym.

Koncernen						
Specifikation av innehav i nivå 3	Investeringsfastigheter	Fastighet för eget bruk	Aktier och andelar i intresseföretag	Aktier	Övriga fondandelar	Företagsobligationer
Ingående balans per 1 januari 2016	3 842	1 281	365	-	2 172	268
Netto vinst/förlust	117	53	23	1	86	-1
Köp	1 067	-	-	-	131	15
Försäljning	-	-	-	-1	-249	-73
Aktivering projekt	82	4	-	-	-	-
Avskrivningar	-16	-2	-	-	-	-
Utgående balans per 31 december 2016	5 092	1 336	388	-	2 140	209

Not 24 Värdering av finansiella instrument till verkligt värde, fortsättning

Moderbolaget					
(Miljoner kronor)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa 2016-12-31	Summa 2015-12-31
Tillgångar					
Placeringsstillgångar					
Byggnader och mark					
Fastighet för eget bruk	-	-	10	10	12
Summa	-	-	10	10	12
Aktier och andelar i koncernföretag			1 436	1 436	1 173
Aktier och andelar i intresseföretag			348	348	329
Aktier och andelar					
Aktier och andelar	495	24	-	519	2 523
Fondandelar	-	2 283	2 140	4 423	3 347
Summa	495	2 307	2 140	4 942	5 870
Obligationer och andra värdepapper med fast avkastning¹⁾					
Stat och kommun (emitterade/garanterade)	7 660	22 657	-	30 317	28 796
Företagsobligationer	-	20 118	209	20 327	14 779
Hybrider	-	31	-	31	29 860
Bostadsobligationer	-	22 711	-	22 711	4 261
Obligationfonder	-	5 430	-	5 430	6 333
Summa	7 660	70 947	209	78 816	84 029
Derivat²⁾					
Räntederivat	-	2 581	-	2 581	1 419
Valutaderivat	-	33	-	33	43
Summa	-	2 614	-	2 614	1 462
- varav derivat med positivt marknadsvärde	-	3 460	-	3 460	2 580
- varav derivat med negativt marknadsvärde	-	-846	-	-846	1 118
Placeringsstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken					
Fondförsäkringstillgångar	-	78 815	-	78 815	70 695
Summa	-	78 815	-	78 815	70 695
Skulder					
Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk					
Fondförsäkringsåtaganden	-	78 815	-	78 815	70 695
Summa	-	78 815	-	78 815	70 695
Summa värdering av finansiella instrument till verkligt värde 2016-12-31, netto	8 155	75 868	4 143	88 166	
Summa värdering av finansiella instrument till verkligt värde 2015-12-31, netto	11 926	76 995	3 954		92 875

¹⁾ Inklusive upplupen ränta om 304 (426) miljoner kronor.

²⁾ Inklusive upplupen ränta om 286 (274) miljoner kronor.

Moderbolaget		
Flytt mellan nivå 1 och nivå 2¹⁾	Från nivå 1 till nivå 2	Från nivå 2 till nivå 1
Aktier och andelar		
Summa 2016-12-31	0	5
Summa 2015-12-31	2	51

¹⁾ Överföringar mellan nivå 1 och nivå 2 beror på ändrad handelsvolym.

Moderbolaget						
Specifikation av innehav i nivå 3	Fastigheter för eget bruk	Aktier och andelar i koncernföretag	Aktier och andelar i intresseföretag	Aktier	Övriga fondandelar	Företagsobligationer
Ingående balans per 1 januari 2016	12	1 173	329	-	2 172	268
Netto vinst/förlust	-	223	19	-	86	-1
Köp	-	-	-	-	131	15
Försäljning	-	-	-	-	-249	-73
Avskrivningar	-2	40	-	-	-	-
Utgående balans per 31 december 2016	10	1 436	348	-	2 140	209

Not 24 Värdering av finansiella instrument till verkligt värde, fortsättning

Koncernen

Känslighetsanalys

Placeringar i finansiella instrument som klassificerats som tillhörande nivå 3 är i sin helhet placeringar som investerats för försäkringstagarnas räkning. Värdeförändringar på dessa investeringar har därför endast en mindre påverkan på bolagets resultat.

Investeringsfastigheter och fastighet för eget bruk

Värderingen av investeringsfastigheter och fastighet för eget bruk är genomförd av externa värderare vid årsskiftet. Värderingen är särskilt känslig för förändring av avkastningskrav och osäkerhet i framtida kassaflöden. Likaså är värderingen känslig för ändringar om antaganden av framtida hyror. En ökning med 0,25 procent i avkastningskravet medför en värdeminskning med 4,04 procent. Motsvarande minskning i avkastningskravet ger en värdeökning på 4,36 procent. Se mer information i Not 19 Byggnader och mark.

(Miljoner kronor)	Ändring i avkastningskrav	
	Ökning 0,25 procent	Minskning 0,25 procent
Ökning/minskning i verkligt värde per 31 december 2016	-259,1	279,5
Ökning/minskning i verkligt värde per 31 december 2015	-233,0	-260,0

Aktier och andelar i intresseföretag

SPP Pension & Försäkrings aktier och andelar i intresseföretag och aktier i nivå 3 avser främst skogsinvesteringar vilka kännetecknas av mycket långa kassaflöden. Det föreligger en osäkerhet om hur de framtida intäkts- och kostnadsströmmarna kommer att utvecklas, även om förutsättningarna är baserade på erkända källor. Värderingen av skogsinvesteringar är särskilt känslig beroende på vilken diskonteringsränta som läggs till grund för värderingen. Bolaget baserar sin värdering på externa marknadsvärderingar som använder marknadsmässiga avkastningskrav. En ändring av avkastningskravet med 0,25 procent innebär en förändring av värdet med 4,27 procent. Direkta investeringar i private equity ingår i stressföretag för övriga fondandelar.

(Miljoner kronor)	Värdeändring vid ändrad diskonteringsränta	
	Ökning 0,25 procent	Minskning 0,25 procent
Ökning/minskning i verkligt värde per 31 december 2016	-11,8	12,7
Ökning/minskning i verkligt värde per 31 december 2015	-10,8	11,7

Aktier och övriga fondandelar

Till största del består aktier och övriga fondandelar i nivå 3 av private equity. Stora delar av underliggande investeringar prissätts mot jämförbara börsnoterade företag och en mindre del är börsnoterade företag. Värderingen av aktier och övriga fondandelar kommer därför att vara känslig för svängningar på världens aktiemarknader. Private equityportföljen har en uppskattad beta mot MSCI World på cirka 0,46.

(Miljoner kronor)	Ändring MSCI World	
	Ökning 10 procent	Minskning 10 procent
Ökning/minskning i verkligt värde per 31 december 2016	73,9	-73,9
Ökning/minskning i verkligt värde per 31 december 2015	66,7	-66,7

Företagsobligationer

Värdepapper som registrerats som obligationer och företagsobligationer på nivå tre är framförallt investeringar i mikrofinansfonder, lånefonder och konvertibla obligationer. Dessa värderas inte utifrån en diskonteringsränta vilket obligationer vanligtvis gör och därför ingår dessa investeringar i samma känslighetsanalys som private equity.

(Miljoner kronor)	Ändring MSCI World	
	Ökning 10 procent	Minskning 10 procent
Ökning/minskning i verkligt värde per 31 december 2016	9,6	-9,6
Ökning/minskning i verkligt värde per 31 december 2015	11,9	-11,9

NOT 25 Aktier och andelar

Verkligt värde (Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Svenska aktier och andelar	2 551	2 011	2 551	2 011
Utländska aktier och andelar	2 391	3 859	2 391	3 859
Summa	4 942	5 870	4 942	5 870
Varav onoterade aktier och andelar	4 435	3 376	4 435	3 376

Anskaffningsvärde (Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Svenska aktier och andelar	2 028	1 643	2 028	1 643
Utländska aktier och andelar	1 223	2 497	1 223	2 497
Summa	3 251	4 139	3 251	4 139
Varav onoterade aktier och andelar	2 913	2 451	2 913	2 451

NOT 26 Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Verkligt värde (Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Svenska statsobligationer	23 849	26 751	23 849	26 751
Utländska statsobligationer	6 468	4 966	6 468	4 966
Bostadsobligationer	16 334	19 434	16 334	19 434
Företagsobligationer	20 327	19 198	20 327	19 198
Hybrider	31	-	31	-
Obligationsfond	5 430	6 333	5 430	6 333
Övriga utländska emittenter	6 377	7 347	6 377	7 347
Summa	78 816	84 029	78 816	84 029
Varav onoterade	69 741	8 228	69 741	8 228
Bokfört värde överstigande nominellt värde	51 067	50 981	51 067	50 981
Bokfört värde understigande nominellt värde	13 667	12 963	13 667	12 963

Räntebindningstider (Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
0-3 mån	3 606	2 813	3 606	2 813
3 mån-1 år	2 303	3 685	2 303	3 685
1-5 år	57 446	61 467	57 446	61 467
5-10 år	9 101	7 448	9 101	7 448
Mer än 10 år	930	2 282	930	2 282
Ingen räntebindningstid	5 430	6 333	5 430	6 333
Summa	78 816	84 029	78 816	84 029

NOT 27 Derivatinstrument med positiva och negativa värden

I balansräkningen har inga finansiella tillgångar eller skulder netto redovisats. För samtliga derivatmotparter finns avtal om nettning, ISDA-avtal med CSA (credit support annex). Nedan visas de belopp som inte kvittas men som omfattas av dessa ramavtal.

(Miljoner kronor)	Verkligt värde		Nominellt värde	Nettobelopp	Ställda säkerheter		Nettoexponering
	Balansförda derivat med positiva värden	Balansförda derivat med negativa värden			Likvida medel (+/-)	Värdepapper (+/-)	
Koncernen							
Aktiederivat	-	-	2 466	-	98	-	-98
Ränteterminer	3 380	800	47 526	2 580	1 890	856	-166
Valuteterminer	79	46	6 048	33	240	109	-316
Summa 2016	3 460	846	56 040	2 613	2 228	965	-580
Ränteterminer	2 501	1 081	46 935	1 419	1 160	119	140
Valuteterminer	79	37	6 268	42	155	16	-128
Summa 2015	2 580	1 118	53 202	1 462	1 315	134	12
Moderbolaget							
Aktiederivat	-	-	2 466	-	98	-	-98
Ränteterminer	3 380	800	47 526	2 580	1 890	856	-166
Valuteterminer	79	46	6 048	33	240	109	-316
Summa 2016	3 460	846	56 040	2 316	2 228	965	-580
Ränteterminer	2 501	1 081	46 935	1 419	1 160	119	140
Valuteterminer	79	37	6 268	42	155	16	-128
Summa 2015	2 580	1 118	53 202	1 462	1 315	134	12

NOT 28 Lån till koncernföretag

Gäldenär	Tidpunkt för låneupptagning	Räntevillkor	Förfall	Lånebelopp			
				Koncernen		Moderbolaget	
				2016	2015	2016	2015
NC NewCo A/S	2016-04-12	4,50 %	2017-03-30	119	-	119	-
Kar Norway Holdco AS	2016-12-14	5,70 %	2017-03-31	159	-	159	-
Nanna BidCo AS	2016-09-30	5,60 %	2017-03-30	138	-	138	-
Kungsleden Lustfarm AB	2016-07-04	3,00 %	2026-07-04	321	-	321	-
Wahl Eiendom AS	2016-08-31	2,97 %	2017-04-10	151	-	151	-
Oslo Science Park II AS	2016-06-30	3,19 %	2017-03-15	211	-	211	-
Catena AB	2016-12-23	1,35 %	2017-02-06	216	-	216	-
Hemfosa Fastigheter AB	2016-12-23	1,50 %	2017-03-28	486	-	486	-
Klöver AB	2016-12-23	1,40 %	2017-03-30	295	-	295	-
Samhäll 7 AB	2016-12-23	1,85 %	2017-03-23	382	-	382	-
Periodisering Provisjoner EUR				-1	-	-1	-
Periodisering Provisjoner NOK				-1	-	-1	-
Summa				2 476	-	2 476	-

Som en del av SPPs placeringar på kapitalmarknaden har SPP valt att lämna lån till externa låntagare. Investeringar i lån kan ske i form av direkta och indirekta lån (via fondinvesteringar) och vara med eller utan pantsäkerheter.

NOT 29 Övriga finansiella tillgångar

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Kassa och bank ¹⁾	1 333	696	1 104	608
Summa	1 333	696	1 104	608

¹⁾ Ingår som en del i kapitalförvaltningen och som SPP Pension & Försäkring endast indirekt förfogar över och redovisas därför som placeringstillgångar.

NOT 31 Fordringar avseende direktförsäkring

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Fordran försäkringstagare	1	1	1	1
Fordran försäkringsmäklare	0	-	0	-
Summa	1	1	1	1

NOT 30 Fondförsäkringstillgångar och fondförsäkringsåtaganden

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Ingående balans	70 695	66 276	70 695	66 276
Inbetalningar	5 272	5 343	5 272	5 343
Utbetalningar	-3 183	-3 198	-3 183	-3 198
Värdeförändring	6 529	2 886	6 529	2 886
Utdelning	-490	0	-490	0
Uttagen avkastningsskatt	-67	-162	-67	-162
Övriga förändringar	59	-449	59	-449
Utgående balans	78 815	70 695	78 815	70 695
Varav förfaller inom 12 månader	3 179	3 054	3 179	3 054

NOT 32 Övriga fordringar

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Fordran koncernföretag	112	16	106	16
Fordran ej likviderade aktier och räntebärande värdepapper	10	33	10	33
Skattefordran	1 307	1 106	1 306	1 106
Övriga fordringar	33	111	28	52
Summa	1 462	1 266	1 450	1 207

NOT 33 Materiella anläggningstillgångar

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Inventarier				
Anskaffningsvärde, ingående	61	31	31	31
Effekt vid fusion, absorption av SPP Liv	-	30	-	-
Anskaffningsvärde på tillkommande inventarier	5	0	5	0
Anskaffningsvärde på under året avyttrade inventarier	-30	0	-	0
Summa anskaffningsvärde	36	61	36	31
Akkumulerade avskrivningar enligt plan, ingående	-49	-13	-19	-13
Effekt vid fusion, absorption av SPP Liv	-	-30	-	-
Årets avskrivning	-6	-6	-6	-6
Akkumulerade avskrivningar på under året avyttrade inventarier	29	0	-	0
Summa avskrivningar	-25	-49	-25	-19
Bokfört värde	12	12	11	12

NOT 34 Förutbetalda anskaffningskostnader

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Ingående anskaffningsvärde	923	634	923	634
Effekt vid fusion, absorption av SPP Liv	-	252	-	252
Periodens aktiverade provisionskostnad	71	68	71	68
Färdigavskrivna kontrakt	-8	-22	-8	-22
Periodens aktivering annullationer	-7	-10	-7	-10
Utgående anskaffningsvärde	979	923	979	923
Ingående ackumulerad avskrivning	-393	-246	-393	-246
Effekt vid fusion, absorption av SPP Liv	-	-109	-	-109
Periodens avskrivning	-64	-60	-64	-60
Färdigavskrivna kontrakt	8	22	8	22
Utgående ackumulerad avskrivning förutbetalda anskaffningskostnader	-449	-393	-449	-393
Bokfört värde	530	530	530	530
Varav bokfört värde med kvarvarande avskrivningstid > 2 år	530	530	530	530
Nästa avskrivningsperiod beräknas avskrivningen bli	64	60	64	60

Provisionskostnaderna utgörs av försäkringsavtal. Avskrivningsperioden för bolaget är 15 respektive 17 år.

NOT 35 Efterställda skulder

	Löptid	Räntevillkor	Koncernen		Moderbolaget	
			2016	2015	2016	2015
Emitterat 27 februari 2014	Evigt	3 månader stibor + 2,35 procent	-	698	-	698
Summa			-	698	-	698

Efterställda skulder avser evigt förlagslån. Lånet noterades på Nasdaq Stockholm 29 april 2014. Nominellt värde på lånet upptaget i februari är - (700) miljoner kronor. Totala räntekostnader avseende förlagslånen uppgick till 17 (17) miljoner kronor. Förlagslånet fördes om till övrig skuld per 31 december 2016 och löstes 11 januari 2017.

NOT 36 Försäkringstekniska avsättningar

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Ingående balans	87 411	-	87 411	-
Effekt vid fusion, absorption av SPP Liv	-	91 555	-	91 555
Inbetalningar	1 879	1 738	1 879	1 738
Utbetalningar	-5 881	-5 810	-5 881	-5 810
Tilldelad avkastning	4 562	129	4 562	129
Förändring av latent kapitaltillskott	86	561	86	561
Riskpremier och riskkostnader	-38	-130	-38	-130
Uttag skatt	-75	-211	-75	-211
Avgifter	-457	-468	-457	-468
Övriga förändringar	-2	47	-2	47
Utgående balans	87 485	87 411	87 485	87 411

Bolagets försäkringstekniska avsättningar beräknas som summa av livförsäkringsavsättningen, avsättningen för oreglerade skador och villkorad återbäring. Livförsäkringsavsättningen har under året ökat från 80 480 MSEK till 80 728 MSEK. Villkorad återbäring har under året minskat från 6 150 MSEK till 5 976 MSEK.

NOT 37 Avsättning för oreglerade skador

(Miljoner kronor)	Icke fastställda skador	Avsättning för skade-, liv- och sjukräntor	Totalt 2016	Icke fastställda skador	Avsättning för skade-, liv- och sjukräntor	Totalt 2015
Koncernen						
Ingående balans	69	712	781	-	-	-
Effekt vid fusion, absorption av SPP Liv	-	-	-	74	714	788
Kostnader för skador som inträffat under året		164	164	-	145	145
Avvecklingsresultat		-173	-173	-	-130	-130
Effekt av marknadsränta		22	22	-	13	13
Övriga förändringar	-3	-10	-13	-5	-30	-35
Utgående balans	66	715	781	69	712	781
Moderbolaget						
Ingående balans	69	712	781	-	-	-
Effekt vid fusion, absorption av SPP Liv	-	-	-	74	714	788
Kostnader för skador som inträffat under året		164	164	-	145	145
Avvecklingsresultat		-173	-173	-	-130	-130
Effekt av marknadsränta		22	22	-	13	13
Övriga förändringar	-3	-10	-13	-5	-30	-35
Utgående balans	66	715	781	69	712	781

NOT 38 Skulder avseende direktförsäkring

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Skuld till försäkringstagare	264	346	264	346
Skuld till försäkringsmäklare	-2	1	-2	1
Summa	262	347	262	347

NOT 39 Övriga skulder

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Preliminärskatter	167	170	167	170
Skuld till koncernföretag	424	426	41	116
Ej likviderade placeringar	2 234	1 336	2 234	1 336
Leverantörsskulder	49	60	33	45
Förlagslån ¹⁾	700	-	700	-
Övriga skulder	249	187	173	90
Summa	3 823	2 179	3 348	1 757
Varav förfaller inom tolv månader	3 823	2 179	3 348	1 757

¹⁾ Förlagslånet har blivit inlöst 11 januari 2016.

NOT 40 Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

(Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Upplupna driftskostnader	-	12	-	-
Upplupna personalkostnader	75	121	73	121
Upplupna räntekostnader	2	2	2	2
Sociala avgifter	-	8	-	8
Upplupna kostnader till koncernföretag	9	15	9	15
Övriga upplupna kostnader	162	127	31	36
Summa	248	285	115	182

NOT 41 Ställda panter och övriga eventualförpliktelser

Nominellt värde (Miljoner kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder och för såsom avsättningar redovisade förpliktelser				
Registerförda tillgångar för försäkringstagarnas räkning ¹⁾	157 926	148 667	157 926	148 667
Övriga ställda panter				
Lämnade säkerheter för derivathandel	1 087	887	1 087	887
Eventualförpliktelser				
För helägda dotterbolag	29	-	-	-
Övriga åtaganden				
Utfästa investeringar rörande Limited Partnership	635	660	635	660
Summa	159 677	150 214	159 648	150 214

¹⁾ Registerförda tillgångar för försäkringstagarnas räkning består till största delen av placeringstillgångar.

NOT 42 Löner, ersättningar och övriga förmåner till ledande befattningshavare

Moderbolaget

2016 (Tusen kronor)	Grundlön/ Styrelsearvode	Rörlig ersättning ⁵⁾	Varav uppskjuten del	Övriga förmåner ⁴⁾	Pensions- kostnader
Styrelsen ¹⁾					
-Styrelseordförande Odd Arild Grefstad	-	-	-	-	-
-Styrelseledamot Göran Jansson	215	-	-	-	-
-Styrelseledamot Geir Holmgren	-	-	-	-	-
-Styrelseledamot Viveka Ekberg	215	-	-	-	-
-Styrelseledamot Hege Hodnesdal ²⁾	-	-	-	-	-
Verkställande direktör					
-Staffan Hansén	4 600	310	-	38	1 032
Andra ledande befattningshavare (9 personer) ³⁾	14 714	649	-	313	3 721
Så kallade risktagare (2 personer)	2 655	271	-	32	1 106
Summa	22 399	1 230	-	383	5 859

¹⁾ Beloppen avser den tid då respektive person var styrelseledamot. Ersättningarna avser det som betalats av SPP Pension & Försäkring. Ordförande och interna ledamöter erhåller ingen ersättning från SPP Pension & Försäkring. Arbetstagarrepresentanterna i styrelsen har tillsammans fått ett arvode om 50 000 kronor. Till styrelsen utgår arvode enligt bolagsstämans beslut. Det utgår ett årligt arvode om 175 000 kronor till externa ledamöter. De av stämman beslutade arvoden avser tiden till nästa bolagsstämma. Om förändringar sker i personkretsen under mandattiden anpassas arvodenas storlek härtill. Utöver det fasta arvodet erhåller ledamot som inte är intern ett inläsningsarvode om 10 000 kronor per beviljat ordinarie styrelsemöte.

²⁾ Avgick som styrelseledamot i november 2016.

³⁾ Gruppen andra ledande befattningshavare består av ledningsgruppen i SPP Pension & Försäkring. Ersättningen till dessa personer är redovisade under den tiden de har ingått i ledningsgruppen. En person är anställd i ett annat koncernbolag därför utgår ingen lön från SPP Pension & Försäkring.

⁴⁾ Övriga förmåner innefattar sjukvårdsförsäkring, lunchförmåner och parkering.

⁵⁾ Rörlig ersättning som anges ovan är intjänad från tidigare år och utbetald under 2016. Från och med 2015 utgår ingen rörlig ersättning.

Verkställande direktören för SPP Fastigheter AB (publ) är Marita Loft men ingen lön utgår i det bolaget. För Storebrand & SPP Business Services AB finns en tillförordnad verkställande direktör, Bengt Cederskär. Verkställande direktören, ordförande och ledamöterna erhåller inget arvode med anledning av att de är interna.

2015 (Tusen kronor)	Grundlön/ Styrelsearvode	Rörlig ersättning ⁵⁾	Varav uppskjuten del	Övriga förmåner ⁴⁾	Pensions- kostnader
Styrelsen ¹⁾					
-Styrelseordförande Odd Arild Grefstad	-	-	-	-	-
-Styrelseledamot Kerstin Hessius ²⁾	255	-	-	-	-
-Styrelseledamot Göran Jansson	245	-	-	-	-
-Styrelseledamot Michael Runnako ²⁾	255	-	-	-	-
-Styrelseledamot Geir Holmgren	-	-	-	-	-
-Styrelseledamot Gunnar Heiberg ²⁾	-	-	-	-	-
-Styrelseledamot Viveka Ekberg	265	-	-	-	-
-Styrelseledamot Hege Hodnesdal	-	-	-	-	-
Verkställande direktör ³⁾					
-Sarah McPhee	2 514	1558	-	36	2 088
-Staffan Hansén	1 925	956	-	6	485
Andra ledande befattningshavare (10 personer) ⁴⁾	12 800	2 113	-	230	3 470
Så kallade risktagare (3 personer)	3 401	647	-	28	1 440
Summa	21 670	5 274	-	300	7 483

¹⁾ Beloppen avser den tid då respektive person var styrelseledamot. Ersättningarna avser det som betalats av SPP Pension & Försäkring. Ordförande och interna ledamöter erhåller ingen ersättning från SPP Pension & Försäkring. Arbetstagarrepresentanterna i styrelsen har tillsammans fått ett arvode om 50 000 kronor. Till styrelsen utgår arvode enligt bolagsstämans beslut. Det utgår ett årligt arvode om 175 000 kronor till externa ledamöter. De av stämman beslutade arvoden avser tiden till nästa bolagsstämma. Om förändringar sker i personkretsen under mandattiden anpassas arvodenas storlek härtill. Utöver det fasta arvodet erhåller ledamot som inte är intern ett inläsningsarvode om 10 000 kronor per beviljat ordinarie styrelsemöte.

²⁾ Avgick som styrelseledamöter i oktober 2015.

³⁾ Från 1 juli 2015 tillträdde Staffan Hansén som verkställande direktör för SPP Pension & Försäkring. Sarah McPhee lämnade därmed sitt uppdrag som VD med anledning av planerad pensionsavgång.

⁴⁾ Gruppen andra ledande befattningshavare består av ledningsgruppen i SPP Pension & Försäkring varav två personer har avgått under året och fyra personer har tillkommit under året. Ersättningen till dessa personer är redovisade under den tiden de har ingått i ledningsgruppen. En person är anställd i ett annat koncernbolag därför utgår ingen lön från SPP Pension & Försäkring.

⁵⁾ Rörlig ersättning som anges ovan är intjänad från tidigare år och utbetald under 2015. Från och med 2015 utgår ingen rörlig ersättning.

⁶⁾ Övriga förmåner innefattar sjukvårdsförsäkring, lunchförmåner och parkering.

Verkställande direktören för SPP Fastigheter AB (publ) är Marita Loft men ingen lön utgår i det bolaget. För Storebrand & SPP Business Services AB finns ingen utsett verkställande direktör. Verkställande direktören, ordförande och ledamöterna erhåller inget arvode med anledning av att de är interna.

Not 42 Löner, ersättningar och övriga förmåner till ledande befattningshavare, fortsättning

Principer för ersättning till verkställande direktör, ledande befattningshavare och anställda som kan påverka företagets risknivå (så kallade risktagare)**Ersättningar**

Ersättningsutskottet har i uppdrag att fortlöpande behandla och utarbeta riktlinjer i frågor om löner och övriga anställningsvillkor, pensionsförmåner, rörliga ersättningar samt incitamentsprogram för verkställande direktören och till denne direktrapporterande chefer, samt ersättningsfrågor av principiell natur. Ersättningsnivån för ledande befattningshavare revideras årligen.

Ersättningen till den verkställande direktören och övriga ledande befattningshavare består av fast grundlön och övriga personalförmåner samt pensionsavsättningar.

I enlighet med FFFS 2011:2 Finansinspektionens allmänna råd om ersättningspolicy i försäkringsföretag, fondbolag, börser, clearingorganisationer och institut för utgivning av elektroniska pengar, beräknas kompletterande uppgifter om ersättningar att presenteras på SPPs hemsida i början av april. Där finns även Sto-rebrands principer för ekonomisk ersättning. Dessa har anpassats till Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd. En riskanalys avseende SPP Pension & Försäkrings ersättningsmodell finns tillgänglig på bolaget hemsida.

För 2016 har verkställande direktören och personer i SPP Pension & Försäkrings ledning samt övriga anställda som kan påverka företagets risknivå identifierats som de personer som berörs av upplysningskraven avseende rörlig ersättning. Ersättning från tidigare år som utbetalats till verkställande direktören, personer i bolagets ledning och så kallade risktagare framgår ovan.

Pensioner**Verkställande direktör**

Verkställande direktören i SPP Pension & Försäkring har 65 år som pensionsålder. Verkställande direktören omfattas av pensionsavtalet BTP1 mellan BAO och Finansförbundet. Ålderspension med 4,5 procent av pensionsmedförande lön på lönedelar upp till 7,5 inkomstbasbelopp och med 30,0 procent av pensionsmedförande lön på lönedelar mellan 7,5 inkomstbasbelopp och 30 inkomstbasbelopp.

Sjukpension, barnpension och TGL är tecknad utom premieramen enligt pensionsavtalet. Utöver pension har en avgiftsbestämd tilläggsförsäkring i SPP Pension & Försäkring tecknats. Premien för denna motsvarar 20 procent av lönedelar överstigande 30 inkomstbasbelopp.

Andra ledande befattningshavare

Andra ledande befattningshavare har 65 år som pensionsålder och pensionsförmåner enligt BTP-planen. Bolaget säkrar pensionsåtagandena genom inbetalning av försäkringspremier under anställningstiden.

Avgångsvederlag**Verkställande direktör**

Vid egen uppsägning och uppsägning från arbetsgivarens sida utgör uppsägningstiden 6 månader. Vid uppsägning från bolagets sida är verkställande direktören berättigad till ett avgångsvederlag motsvarande 12 månadslöner. Inkomst som arbetstagaren tjänar från annan anställning ska avräknas från detta. Rätten faller bort vid pensionering.

Andra ledande befattningshavare

Andra ledande befattningshavare har vid uppsägning från bolagets sida uppsägningstider mellan 3–6 månader. Inga avgångsvederlag utgår. Vid egen uppsägning gäller villkor enligt kollektivavtal.

NOT 43 Arvode till revisorer

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisorer att utföra samt rådgivning eller annat biträde som för- anleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter. Beloppen nedan redovisas exklusive moms och överensstämmer därför inte med kostnaden som upptas i resultaträkningen eftersom alla bolag inte har full avdragsrätt för moms.

(Tusen kronor)	Koncernen		Moderbolaget	
	2016	2015	2016	2015
Revisionsuppdrag				
Deloitte	2 537	2 256	1 563	1 617
Summa	2 537	2 256	1 563	1 617
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdrag				
Deloitte	145	137	145	137
Summa	145	137	145	137
Skatterådgivning				
Deloitte	271	687	51	477
Summa	271	687	51	477
Övriga tjänster				
Deloitte	-	37	-	27
Summa	-	37	-	27
Summa	2 953	3 117	1 759	2 258

NOT 44 Upplysningar om närstående

Syftet med denna not är att upplysa om transaktioner mellan SPP Pension & Försäkring och närstående enligt definitionen av IAS 24, *Upplysningar om närstående*. SPP Pension & Försäkring betraktar följande juridiska och fysiska personer som närstående enligt denna definition:

- Samtliga bolag inom Storebrand Holdingkoncernen (se www.storebrand.no)
- Övriga bolag inom Storebrandkoncernen (se www.storebrand.no)
- Intressebolag
- Styrelseledamöter och andra ledande befattningshavare
- Nära familjemedlemmar till styrelseledamöter och andra ledande befattningshavare

Denna not innehåller en beskrivning av transaktioner som sker mellan SPP Pension & Försäkring och närstående.

Transaktioner mellan SPP Pension & Försäkring och bolagen inom Storebrand Holding koncernen

I Storebrand Holding koncernen ingår förutom moderbolaget Storebrand Holding AB, SPP Konsult AB, SPP Spar AB samt SPP Pension & Försäkring och dess dotterbolag.

Egna lokaler

SPP sitter sedan december 2012 i egna lokaler på Vasagatan 10 i Stockholm, där SPP Hyresförvaltning har ett förstahandskontrakt med fastighetsägaren Klaraporten. SPP Pension & Försäkring har andrahandskontrakt samt avtal med alla serviceleverantörer.

Övriga bolag i Storebrand koncernen i Sverige har ett tredjehandskontrakt. Hyreskostnaden från SPP Pension & Försäkring debiteras till respektive bolag i förhållande till antal platser varje bolag förfogar över. Alla kostnader såsom även drift och service, fördelas på de olika hyresgästerna ovan.

Kostnadsallokering

Kostnader som är direkt hänförliga till respektive bolag tas i det bolag det avser. Därefter säljs tjänster mellan bolagen och tjänsterna som säljs avser främst IT och administrativa tjänster.

Tjänster som säljs mellan SPP Pension & Försäkring, SPP Spar, Storebrand & SPP Business Services AB och SPP Konsult har fördelats med hjälp av en kostnadsfördelningsmodell, enligt självkostnadsprincipen. Undantag från denna kostnadsfördelning är de tjänster som SPP Konsult säljer till SPP Pension & Försäkring där fakturering görs för antal timmar enligt ett tidigare fastställt internpris. Tjänster som säljs till bland annat SPP Fonder och Euroben är enligt avtal.

Investeringar

Fastighetsinvesteringar för traditionell försäkring sker främst via SPP Fastigheter vars verksamhet består i att, direkt eller indirekt, äga och förvalta fast eller lös egendom som en del av placeringarna för kunders räkning i traditionell försäkring. Investeringarna finansieras främst via lån från SPP Pension & Försäkring, Euroben och SPP Fastigheter KB till SPP Fastigheter och vidare till de fastighetsägande dotterbolagen.

Distributionsersättning

SPP Pension & Försäkring erhåller ersättning från SPP Fonder AB baserat på förmedlad volym av fondandelar.

Transaktioner mellan SPP Pension & Försäkring och bolagen inom Storebrandkoncernen

Transaktioner med Storebrandkoncernen avser främst kostnad för kapitalförvaltning, IT samt administrativa tjänster. Storebrand Asset Management AS (SAM) förvaltar SPP Pension & Försäkrings sparportföljer (kundernas medel) samt SPP Pension & Försäkrings eget kapital och riskportfölj. För detta erhåller SAM en ersättning baserat på visst antal räntepunkter på förvaltad kapital. SAM har en filial i Sverige som förvaltar viss del av kapitalet.

Transaktioner med intressebolag

Inga transaktioner med intressebolaget har skett under perioden.

Transaktioner med styrelseledamöter, andra ledande befattningshavare och nära familjemedlemmar till dessa

Ersättningar till styrelseledamöter och andra ledande befattningshavare redovisas i not 42. Ersättningar till närståendes familjekrets har inte förekommit under 2016.

Not 44 Upplysningar om närstående, fortsättning

Sammanställning över närstående transaktioner

Koncernen	2016					2015				
	Ränte- intäkter/ kostnader	Köp/ Försäljning av tjänster	Hyres- intäkter/ kostnader	Övrigt	Fordran/ Skuld	Ränte- intäkter/ kostnader	Köp/ Försäljning av tjänster	Hyres- intäkter/ kostnader	Övrigt	Fordran/ Skuld
Miljoner kronor										
Koncernföretag										
Storebrand Holding AB i Sverige ¹⁾	-	-	-	77	77	-	-	-	-227	-107
SPP Fastigheter AB (publ) ³⁾	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-
SPP Fonder AB ²⁾	-	3	1	116	11	-	5	1	105	0
SPP Hyresförvaltning AB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SPP Konsult AB ¹⁾	-	2	3	-2	-2	-	1	3	-9	-8
SPP Spar AB	-	-15	4	-18	-18	-	-55	8		0
Euroben Life & Pension Designated Activity Company ³⁾	-	8	0	-	-	-	8	0	-4	0
Övriga Storebrandkoncernen i Norge ²⁾	-	39	2	4	-2	-	138	2	6	1
Summa	-	37	10	177	70	-	97	14	-129	-114

Moderbolaget	2016					2015				
	Ränte- intäkter/ kostnader	Köp/ Försäljning av tjänster	Hyres- intäkter/ kostnader	Övrigt ¹⁾	Fordran/ Skuld	Ränte- intäkter/ kostnader	Köp/ Försäljning av tjänster	Hyres- intäkter/ kostnader	Övrigt ¹⁾	Fordran/ Skuld
Miljoner kronor										
Koncernföretag										
Storebrand Holding AB i Sverige ¹⁾	-	-	-	77	77	-	-	-	-227	-107
SPP Fastigheter AB (publ) ³⁾	-	-	-	-	4	-	-	-	46	-
SPP Fonder AB ²⁾	-	3	1	116	11	-	5	1	105	0
SPP Hyresförvaltning AB	-	-	-49		11	-	-	-47		12
SPP Konsult AB ¹⁾	-	2	3	-2	-2	-	1	3	-9	-8
Storebrand & SPP Business Services AB (tidigare SPP Varumärkes AB) ¹⁾	-	-31	-	-1	-1	-	-	-	0	-
SPP Spar AB ¹⁾	-	-15	8	-18	-18	-	-55	8	-	0
Euroben Life & Pension Designated Activity Company	-	8	-	-	-	-	8	0	-	0
Övriga Storebrandkoncernen i Norge ²⁾	-	39	2	4	-2	-	138	2	6	1
Summa	-	6	-35	176	80	-	97	-33	-79	-102

¹⁾ Övrigt består av koncernbidrag om 77 (-227) miljoner kronor respektive -2 (-9) miljoner kronor, -1 (-) miljoner kronor och -18 (-) miljoner kronor.

²⁾ Övrigt består av erhållen distributionsersättning om 116 (105) miljoner kronor respektive 4 (6) miljoner kronor.

³⁾ Övrigt består av lämnad utdelning från SPP Fastigheter AB till Euroben Life & Pension Designated Activity Company - (4) miljoner kronor, samt mottagen utdelning i SPP Pension & Försäkring från SPP Fastigheter AB om - (46) miljoner kronor.

NOT 45 Vinstdisposition

Resultatet i SPP Pension & Försäkring AB (publ) uppgick till 505 012 342 kronor efter skatt. Till årsstämman förfogande står enligt balansräkningen vinstmedel på sammanlagt 8 732 783 089 kronor.

Balanserad vinst	8 227 770 747 kronor
Årets resultat	505 012 342 kronor
Summa	8 732 783 089 kronor

Styrelsen föreslår att överkursfonden tillsammans med övriga fria medel disponeras på följande sätt:

I utdelning lämnas	505 000 000 kronor
Till nästa år överförs balanserade vinstmedel	8 227 783 089 kronor
Summa	8 732 783 089 kronor

Förslaget till utdelning har gjorts med beaktande av reglerna om skydd för bolagets egna kapital och försiktighetsregeln enligt Aktiebolagslagen 18 kap 4 §. Styrelsen har tagit hänsyn till 1) de krav som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på storleken av det egna kapitalet, och 2) bolagets konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt. Hänsyn har även tagits till dotterbolagens ställning. Dessa beaktanden har genomförts genom att ta hänsyn till Försäkringsrörelselagens krav om solvenskvot.

Bolagets ekonomiska ställning ger inte upphov till annan bedömning än att bolaget kan förväntas fullgöra sina förpliktelser på såväl kort som på lång sikt. Styrelsens bedömning är att bolagets egna kapital är tillräckligt stort i förhållande till verksamhetens omfattning och risker.

SPP Pension & Försäkring AB (publ) har 2016 lämnat koncernbidrag på 226 916 076 kronor till moderbolaget Storebrand Holding AB och 9 021 051 kronor till SPP Konsult AB, samt 550 264 kronor till Storebrand & SPP Business Services AB och 37 275 kronor till SPP Hyresförvaltning AB. Beträffande bolagets resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande tilläggsupplysningar.

NOT 46 Händelser efter balansdagen

Förlagslån

SPP Liv emitterade i februari 2014 ett extern förlagslån om 700 miljoner kronor. Lånet noterades på Nasdaq Stockholm den 29 april 2014. Förlagslånet överfördes till SPP Pension & Försäkring genom gäldenärsbyte med oförändrade villkor i samband med fusionen. Överföringen godkändes av långivarna genom sedanligt omröstningsförfarande. Efter att fusionen och därmed gäldenärsbyte godkänkts, meddelade Finansinspektionen att lånet inte får räknas in i det fusionerade bolagets kapitalbas. SPP Pension & Försäkring överklagade Finansinspektionens beslut till Förvaltningsrätten som i december 2015 meddelade att SPP Pension & Försäkring inte får räkna med lånet i kapitalbasen. SPP Pension & Försäkring har överklagade även den domen till Kammarrätten. Kammarrätten beslutade den 18 november 2016 att lånet inte får räknas med i kapitalbasen.

Som en följd av domen meddelade SPP i december 2016 att rätten till inlösen av utestående obligationer kommer att utnyttjas. När Kammarrätten meddelade domen översteg kursen pari. SPP beslöt därför att obligationsinnehavarna skulle erhålla en engångsersättning motsvarande 1,90% av nominellt värde, så att innehavarna erhöll ett belopp motsvarande kursen dagen innan Kammarrätten meddelade domen. Engångsersättningen uppgick till 13 miljoner kronor. Inlösen av obligationerna skedde den 11 januari 2017.

Styrelsens undertecknande

Styrelsen och verkställande direktören försäkrar att årsredovisningen är upprättad enligt god redovisningssed, lämnade uppgifter stämmer med de faktiska förhållandena och att ingenting av väsentlig betydelse är utelämnat som skulle kunna påverka den bild av bolaget som skapats av årsredovisningen.

Stockholm den 13 mars 2017

Odd Arild Grefstad
Styrelseordförande

Viveka Ekberg
Styrelseledamot

Geir Holmgren
Styrelseledamot

Göran Jansson
Styrelseledamot

Johan von Rosen
Styrelseledamot
(arbetstagarrepresentant)

Mattias Thunström
Styrelseledamot
(arbetstagarrepresentant)

Staffan Hansén
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats den 29 mars 2017
Deloitte AB

Elisabeth Werneman
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i SPP Pension & Försäkring AB (publ)
organisationsnummer 516401-8599

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för SPP Pension & Försäkring AB (publ) för räkenskapsåret 2016-01-01 - 2016-12-31 med undantag för bolagsstyrningsrapporten på sidan 9.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), så som de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Våra uttalanden omfattar inte bolagsstyrningsrapporten på sidan 9. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Värdering av försäkringstekniska avsättningar där försäkringstagaren inte bär risken

Revisionens fokusområde

Försäkringstekniska avsättningarna, exklusive där försäkringstagaren bär risken, uppgår per 31 december 2016 till 81 509 MSEK och varav 43 326 MSEK utgör premiebestämd pensionsförsäkring (IF), 37 403 MSEK utgör förmånsbestämd pensionsförsäkring (KF) och 780 MSEK utgör riskförsäkring i form av sjuk- och premiebefrielseförsäkring.

De försäkringstekniska avsättningarna utgör en väsentlig balanspost som baseras på komplexa beräkningar och antaganden kring framtida utveckling av en mängd olika finansiella och

icke-finansiella parametrar. De mest centrala antagandena med högst osäkerhet som påverkar postens storlek berör antaganden om framtida förväntningar om livslängd/dödlighet hos försäkringstagarna och förväntningar om framtida kostnader. För pensionsförsäkringskontrakt med garanterad återbäring är antaganden om förväntade framtida utbetalningar och diskonteringsränta av särskild betydelse. I not 1 i årsredovisningen framgår det en redogörelse av tillämpade redovisningsprinciper vid värdering av koncernens försäkringstekniska avsättningar. I not 2 framgår de väsentliga uppskattningar och bedömningar som beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna bygger på och not 3 behandlar koncernens risker och riskhantering inom försäkring.

En felaktig bedömning av ovanstående parametrar eller felaktigt användande av modeller kan påverka värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna väsentligt och därför bedöms detta vara ett område av särskild betydelse i vår revision.

Våra granskningsåtgärder

Koncernen har implementerat interna kontroller i anslutning till värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna. Vi har granskat utformningen och effektiviteten av de kontroller som vi bedömt vara mest relevanta såsom kontroller kopplat till försäkringssystemens datakvalité, val av beräkningsmodell, bedömning av antaganden samt utvärdering och analys av rimligheten i utfallen. De kontroller vi har granskat avseende försäkringsavtal med garanterad återbäring avser antaganden om förväntade framtida utbetalningar, räntekurva som används vid diskontering samt utvärdering och analys av rimlighet i utfallen.

Vi har utmanat företagsledningens val av antaganden rörande förväntade framtida utbetalningar samt antaganden om dödlighet mot bolagets historiska utfall och förväntad framtida utveckling utifrån de prognoser som svenska myndigheter presenterat kring förväntad genomsnittlig livslängd. Vi har utvärderat huruvida de modeller och antaganden som har tillämpats vid bestämmandet av räntekurvan i försäkringssystemet är förenliga med gällande regelverk.

Vi har även utvärderat om notupplysningarna kopplat till de försäkringstekniska avsättningarna är rättvisande och fullständiga.

Vi har involverat våra egna aktuarier i arbetet med att granska bolagets interna kontroller och med att utmana ledningens antaganden.

Värdering av finansiella placeringstillgångar där noterade priser saknas (nivå 3)

Revisionens fokusområde

Placeringstillgångarna för egen räkning uppgår till 97 887 MSEK per 31 december 2016 och tillgångarna värderas till verkligt värde i balansräkningen. I not 24 framgår det redovisade värdet av placeringstillgångar som klassificeras som nivå 3 utifrån IFRS 7 och utgör 9 165 MSEK varav 6 428 MSEK är inom investeringar inom fastigheter.

Risken i samband med värdering av finansiella placeringstillgångar till verkligt värde är i huvudsak relaterade till tillgångar som ej handlas på en aktiv marknad och som därmed kräver bedömning av verkligt värde. Dessa tillgångar klassificeras som nivå 3 enligt IFRS 7 och värderas med hjälp av modeller, såsom diskonterade kassaflöden, som i hög utsträckning bygger på icke observerbara marknadspriser. I not 1 i årsredovisningen framgår det en redogö-

Revisionsberättelse, fortsättning

relse av tillämpade redovisningsprinciper vid värdering av koncernens placeringstillgångar inom nivå 3 och i not 2 och 24 anges de väsentliga uppskattningar och bedömningar som gjorts i samband med värdering av dessa tillgångar. Not 3 behandlar koncernens risker och riskhantering inom fastighetsinvesteringar.

De antaganden och modeller som används vid beräkningen av värderingen av dessa tillgångar, primärt fastigheter, är föremål för uppskattningar och bedömningar och området är därmed av särskild betydelse i vår revision.

Våra granskningsåtgärder

Koncernen har implementerat kontroller samband med värderingen av placeringstillgångarna som klassificeras som nivå 3 enligt IFRS 7, inklusive kontroller kopplat till värdering av fastigheter. Vi har granskat utformningen på utvalda kontrollaktiviteter kopplat till fastighetsvärderingarna och för ett urval av fastigheter har vi granskat kontroller kopplade till antaganden och uppskattningar kring framtida diskonterade kassaflöden.

För ett urval av fastighetsinnehaven har vi granskat värderingen mot externa värderingsintyg som koncernen har erhållit. Vi har utvärderat de externa värderingskällornas oberoende, kvalifikationer och erfarenhet. I tillägg har vi även kontrollerat att använd värderingsmetod är i enlighet med normgivning och branschpraxis.

För ett urval av fastighetsinnehav har vi kontrollerat riktigheten i delar av den information som ligger till grund för värderingen. Ett urval av de väsentliga uppskattningar och estimat som tillämpats i beräkningarna har utvärderats mot information från externa källor.

Vi har även utvärderat om notupplysningarna kopplat till fastighetsinnehaven är rättvisande och fullständiga.

IT-system och relaterade kontroller som stödjer den finansiella rapporteringen

Revisionens fokusområde

Koncernens verksamhet kännetecknas av en omfattande systemmiljö med flertalet olika IT-system där majoriteten av systemen är egenutvecklade. Driften av IT-systemen är i stor utsträckning utlagd till olika externa leverantörer.

För att koncernen ska kunna generera korrekta finansiella rapporter krävs det en hög integration av operationella och finansiella IT-system, exempelvis mellan försäkringssystem och bokföringen, och att bolaget har väl utvecklade kontroller för att förhindra eller upptäcka felaktig överföring av finansiell information. I not 3 i årsredovisningen framgår en mer detaljerad beskrivning av bolagets operativa risker och riskhantering kopplat till utveckling, drift och förvaltning av IT-system.

En ändamålsenlig förvaltning och kontroll av IT-systemen såväl hos SPP som hos tjänsteleverantörerna är av största vikt för att säkerställa korrekt, fullständig och tillförlitlig finansiell rapportering och området är därför av särskild betydelse i vår revision.

Våra granskningsåtgärder

Koncernen har etablerat en övergripande styrning och intern kontroll för förvaltningen av IT-systemen. Vi har skapat oss en förståelse för koncernens övergripande styrmodell.

Vi har även utvärderat och granskat utformningen av de implementerade kontroller som är relevanta för den finansiella rapporteringen vilket innefattar kontroller kopplat till drift, förändringshantering samt informationssäkerhet. Effektiviteten hos ett urval av kontrollerna har granskats för den relevanta perioden.

Därutöver har vi utvärderat och testat ett urval av automatiserade kontroller och transaktioner kopplade till bland annat

beräkningar och avstämningar i syfte att utvärdera dess effektivitet under perioden.

Vi har även inhämtat olika tredjepartsintyg (ISAE 3402-rapporter) från ett urval av koncernens tjänsteleverantörer och utvärderat huruvida deras interna kontroll varit tillräcklig i områden som kan ha väsentlig betydelse för den finansiella rapporteringen hos koncernen. Vi har även granskat och testat utformningen av ett urval av kontroller hos koncernen som syftar till att övervaka och kontrollera tjänsteleverantörerna. Effektiviteten hos ett urval av kontrollerna har testats för den relevanta perioden.

Vi har involverat våra egna IT-specialister i arbetet med att förstå den övergripande styrmodell som finns kring IT. De har även involverats i utvärderingen och testningen av interna kontroller relaterade till koncernens IT-miljö.

Vi har även utvärderat om notupplysningarna kopplat till IT-system är rättvisande och fullständiga.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra

Revisionsberättelse, fortsättning

en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan eller när, i ytterst sällsynta fall, vi bedömer att en fråga inte ska kommuniceras i revisionsberättelsen på grund av att de negativa

konsekvenserna av att göra det rimligen skulle väntas vara större än allmänintresset av denna kommunikation.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för SPP Pension & Försäkring AB (publ) för räkenskapsåret 2016-01-01 - 2016-12-31 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försumelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Revisionsberättelse, fortsättning

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisions sed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisions sed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för bolagsstyrningsrapporten på sidan 9 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FARs uttalande RevU 16 Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten. Detta innebär att vår granskning av bolagsstyrningsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisions sed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Upplýsningar i enlighet med 6 kap. 6 § andra stycket punkterna 2–6 årsredovisningslagen samt 7 kap. 31 § andra stycket samma lag är förenliga med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar samt är i överensstämmelse med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag.

Stockholm den 29 mars 2017
Deloitte AB

Elisabeth Werneman
Auktoriserad revisor

Välkommen till spp.se eller ring Kundcenter på 0771-533 533.

SPP Pension & Försäkring AB (publ). Org nr 516401-8599. Styrelsens säte Stockholm.
SE-105 39 Stockholm.

